

FOLK OG LAND

NR. 24-25-26 — 16. ÅRGANG

JULEN 1967

LØSSALG KR. 2,50

«MORDERNE IBLANT OSS»:

Hjemmefrontens svenske leiemorder skriver bok

Mord i Sverige á kr. 5—8000 pr. stk.

Det er som kjent ikke bare i Tyskland og Østerrike det går mordere omkring blant oss, for å tale med Wiesenthal. I sin tid som rikspolitistef medga jo Aulie at det var endel slike her i Norge og gikk ut fra at de ville komme for retten. Men ikke i rettsstaten Norge, nei. Det ble iallfall taust om mordene da Aulie selv ble riksadvokat. Og ved nyttårsskiftet går han jo av, så skal han gjøre noe haster det sannelig. Rent bortsett fra at overlagt drap og mord i Norge fremdeles etter 25 års forløp. Så kan enhver selv regne ut.

I Sverige har en slik svensk morder, leiet av den norske hjemmefronten nå stått frem med sine bekjennelser i en bok han har skrevet. Han har på forhånd undersøkt at de svenske mord han beskriver er preskribert og det står intet om hvorvidt han og hans feller også har opptrådt i Norge. Imidlertid har han jo hatt norske oppdragsgivere og det er ikke så sikkert at deres ugjerninger er preskribert. Det bør være grunnlag for en efterforskning fra norsk side nu i siste liten — Christer Strömholm er kanskje villig til å avsløre bakkemennene nu. Her har da riksadvokat Aulie en smukk oppgave på fallrepet. Det er fremdeles tid til å innfri rikspolitistefordene fra 1945.

Det er SVENSKA DAGBLADET som i sin utgave for søndag 26. november forteller om denne oppsiktsvekkende boken. Vi gjengir i det efterfølgende uten kommentarer hva bladet skriver (i norsk oversettelse):

Hvem skulle tro om den kanskje ikke helt sympatiske, men likevel temmelig «oförarglige» figuren «Myglaren» i Jan Myrdals og Rune Hassens omskrevne film, at han var en koldblodig «likvidatør» av tyske nazister? De som så filmen husker ham som en ordflommende karrieremann, som delvis vandret i sin hustrus ledebånd. En middelaldrende herre uten charme, med liten intellektuell skarpsindighet, men med en slags søvngjengeraktig følelse av hva som «slår an» i sosialpolitisk sammenheng og derigjennom gjør karriere.

Sjelden har en filmskuespiller — til og med en ren amatør — båret en mere effektiv maske. Christer Strömholm, han som spilte hovedrollen som «Myglaren» er en hårdfør eventyrer. Det be-

kjenner han i sin bok POSTE RESTANTE. I den bekjenner han at han som løytnant i den norske motstandsbevegelsen (!) her i Sverige tok livet av en mann ved først å skyte ham og derefter senke kroppen i vannet ved Söder Mälarstrand. Mannen var da fortsatt i live.

Det lyder som en ren røverhistorie. Men bokens innledende presentasjon av Christer Strömholm gjør den dramatiske hendelsen troverdig. Den gjengis også på en skarpskåren, prosateknisk meget virkningsfull måte. I virkeligheten har ikke Christer Strömholm skrevet boken. Han har snakket inn 62 korte erindringsbilder fra sitt eventyrlige liv på bånd. Teksten er senere redigert av Tor Ivan Odulf. Så kortfattet som dette er «kapitlet» om likvideringen:

Morderen overrekkes «Kong Haakon VII's Frihetsmedaljen» av den norske militærattaché i Sverige, oberst Hassel. Bildet er hentet fra MORGENPOSTEN

LIKVIDERINGEN

«Det var en ganske enkel affære på Valhallavägen. Vi hadde fått bestemt beskjed om når vedkommende skulle komme ut av porten. Vi visste hvorledes han så ut. Klokken var 11 om kvelden. Vi kjørte frem bilen. Vi tok ham igjen. Kikket til høyre og til venstre, skjøt, steg ut, tok ham inn i bilen. Han levte fremdeles. Han sa intet. Øynene hans var helt ferdige. Vi diskuterte om vi skulle gi ham en kule til i bilen. Grunnen til at vi ikke gjorde det var at vi kunne få blod på våre egne bukser. Vi kjørte ned til Söder Mälarstrand. Vi bant fast etpar stener og senket ham ned i vannet. Da var klokken kvart på tolv.»

Christer Söderholm forteller også om hvorledes han selv var nære på å bli likvidert en natt i sin bolig i Bastugatan. Han hadde nettopp stått opp for å ta seg en pipe ettersom han ikke kunne sove. Da kom en kulestrøm tvers gjennom bordveggen og ned i sengen —

Nakkeskudd på Värmdön

Ved en annen anledning hentet han og tre andre mot-

Franklin Knudsens bok på engelsk

Forlaget gir stor mottagelse for presse og publikum. Norsk flagg utlånt av ambassaden og utstilling av FOLK OG LAND og AFTENPOSTEN med Wieseners artikkel

FRA VÅR SPESIALMEDARBEIDER

London, 1. desember

Det «offisielle Norge» vil bli lei over å høre at Harald Franklin Knudsens bok «Jeg var Quislings sekretær» kom ut i London 29. november og fikk «a flying start».

«Lei» fordi Knudsen er en av de få overlevende nordmenn som opplevet hendelsene 9. april 1940 inside fra, de hendelser som førte til at Quisling proklamerte seg selv som statsminister kl. 19.30 denne historiske dag, og som allikevel ikke fikk lov til å avgi sitt fullstendige vitneprov under rettssaken mot Quisling i 1945, og ikke var istand til å finne en norsk forlegger til sin avgjørende vitneforklaring.

De små danske og svenske utgaver av Knudsens bok, som ble utgitt privat i 1951, ble faktisk bannlyst i norske bokhandler — på samme måte som så meget annet «ubeleilig» nytt bevis senere — og kan fremdeles ikke skaffes for et norsk publikum, trass i ny interesse omkring begivenhetene i 1940, spesielt blant studenter.

Denne alvorlige mangel i norsk offentlig kjennskap til den nære fortid er nu delvis berikket ved utgivelsen på engelsk av «I was Quislings Secretary» (Briton, London),

som har trykket et første opplag på 3 000 slik at boken igjen kan skaffes av dem som leter efter den historiske sannhet.

Boken kan vel knapt ignoreres i Norge heller siden Briton er et kjent britisk forlag — medlem av the Publishers Association — og har sendt ut bøker som «Prisoner of Peace» (Rudolf Hess), som gikk som føljetong i den store SUNDAY EXPRESS.

Selskapets sekretær, Mr. Timothy Tindal-Robertson, fortalte meg at til og med den norske ambassade i London skaffet tilveie et stort norsk flagg for recepsjonen som hilste Knudsens bok i det lange, panelte Australian Room i Royal Commonwealth Society, Northumberland Avenue, Trafalgar Square, London, 27. november.

Den eneste betingelse ambassaden satte var at det ikke skulle anbringes mat eller noe annet på flagget og at det skulle behandles «with respect as we love it». Denne betingelse ble strengt overholdt og flagget ble ærefullt plasert ved siden av de nasjonale flaggene til England, Skotland og Wales på et langt bord.

(Forts. side 2)

Franklin Knudsen sammen med Quisling i 1940

Franklin Knudsen —

(Forts. fra side 1.)

Omslaget til Knudsens bok var også i farvene til det norske flagg og slik oppstod det da en sjelden visuell syntese mellom holdningen til jøssing- og quisling-nordmennene.

Efter en godt besøkt pressekonferanse tidligere på dagen samlet Knudsen og hans bok omkring 100 gjester som ivrig kjøpte eksemplarer med Knudsens navnetrekk.

Britons formann, Mr. Anthony Gittens, sa at det ikke ville bli vanskelig å selge alle de 3 000 eksemplarer i første opplag eftersom han har et trofast postordreklientell og at han derfor overveier et nytt opplag.

Det ble forklart at Knudsen var fungerende britisk vicekonsul i Norge (som sin far, bestefar og oldefar) og at hans onkel, Gunnar Knudsen, var norsk statsminister — opplysninger som slike aviser som bl. a. Daily Telegraph brukte neste dag.

Forleggerne gav også en fortjent ære til Ralph Hewins, hvis «Quisling — prophet without honour» for to år siden «for første gang viste den norske statsminister i et nytt lys», og sa at «til da ville ingen ha våget å snakke eller skrive til gunst for den mann hvis navn har føyet et vennelig ord til verdens ordbok».

Knudsen selv beskrev Hewins som «den største isbryter Norge har hatt», og erklærte at «I was Quislings Secretary» «fører dette emne ytterligere frem i dagens lys». Daily Telegraph, som aldri har vært tilbøyelig til å revidere Quisling, innrømmet 28. november at Knudsens bok var «provocative» (utfordrende).

Ralph Hewins var også tilstede og boken hans var også tilsalg. Det er nu solgt 3000 eksemplarer av den engelske utgave og omkring 7 000 eksemplarer av den norske utgaven «Quisling — profet uten ære», og omslaget til denne bok i rødt, hvitt og blått øket ytterligere kveldens «patriotiske» atmosfære.

Som Knudsen understreker i intervjuer såvel som i boken, så var Quisling i virkeligheten «patriot» og «de virkelige skyldige menn i Norge var de politikere som hadde makten før krigen, som manglet forutseenhet til å treffe forholdsregler mot invasjonen, og som flyktet fra landet for å etablere en «regjering» i England.»

Utgaven for 25. november av FOLK OG LAND var også utstillet, visende på 1. side i artikkelen «Høstsalg på «landssvik» i sardinpakket Jurist-

forening» at legaliteten av det norske etterkrigsoppgjør fremdeles diskuteres meget kraftig i Norge.

AFTENPOSTEN (for 18. november) med høyesterettsadvokat Albert Wieseners lange innlegg «Lovens justis — og seierherrens», var også fremlagt, og viste at norsk agitasjon for revisjon av etterkrigs-straffefølgningen mot NS-medlemmer på basis av anklage om «kollektiv skyld» ikke bare er ensidig.

Det ser således ut til at det er oppnådd et nytt gjennombrudd når det gjelder å fri Quisling og hans meningsfeller fra krigstidens propagandistiske anklage om høyforræderi, en anklage som har holdt seg så lenge i den engelsktalende verden trass i tyngden av motbevisslikt som Knudsen og Hewins før han har fremlagt på trykk uten faktisk motsigelse på noe vesentlig punkt.

LØNN SOM FORTJENT!

Det er ikke mere enn fortjent at jurister som gjorde en patriotisk innsats med å bringe «landssvikoppgjøret» i havn får sin belønning. De fleste har jo fått det etterhvert, men fremdeles bør de kunne heve sin lønn hos myndighetene. Og det gjør de da også — hos vår borgerlige regjering.

Vi ser til vår store tilfredshet at sjefen for kriminalavdelingen ved Oslo politimesterembete Lars L'Abée-Lund er konstituert som lagdommer ved Eidsivating lagmannsrett fra 1. januar av. Han vil huskes som politinspektør ved Oslo politikammers landssvikavdeling fra juni 1945, hvor han gjorde en stor og betydningsfull innsats bl. a. under stormen på Ilebu konsentrasjonsleir, som mange landssvikfanger fremdeles vil huske med grublandet beundring. Og ikke bare fangene, men også advokater og ledelse som kom i åsgårdsreiens vei.

Med stor tilslutning leser vi også at Karl Henrik Lous er konstituert som ekstraordinær lagdommer ved Eidsivating lagmannsrett fra 1. januar av. Fra september 1945 var han konstituert som statsadvokat for landssviksaker for Oslo og Akershus og skaffet seg som sådan mange venner og beundrere.

Nu ska, sju tusen jaklar, norska folket dömas!

G Å S
av god og hårdfor stamme til salg.

Eks. anv.

22 år efter

Eftertankens kranke blekhet?

De er ikke så høye i hatten lenger de gamle forsvarere av den politiske justis. Det er ikke bare Andenæs som er blitt skjelven i knærne.

«Kretsens» store lys Gunnar Jahn ble nylig intervjuet i fjernsynet og lirt av seg den gamle lekse om hvor usigelig ubegavede alle tyskerne i Norge var i hine hårde dager. Det var vel bare hva en kunne vente av denne norske begavelsen. Men det en kanskje ikke kunne ha ventet var hva han sa om «retts»oppgjøret. For at ingen skal beskyldte oss for å fuske gjengir vi efter MORGENBLADET:

«I intervjuet med Steinar Brauteset i TV rettet Gunnar Jahn meget sterk kritikk mot landssvikoppgjøret. Han fremhevet at han var den eneste av statsrådene i Gerhardsens samlingsregjering, som gikk mot dødsstraff for krigsforbryterne.

— Det var uunngåelig at enkelte, efter de fem krigsårene, til en viss grad var behersket av hatet. Det skulle man imidlertid ikke være. Hadde vi holdt oss borte fra dødsdommer i landssvikoppgjøret, hadde vi gitt den oppvoksende ungdom en arv å ta vare på, sa han.»

Og hvem annen enn direktør Christian Erlandsen trer så frem på scenen i MORGENBLADET og uttaler seg om Jahns uttalelser! Vi siterer fortsatt MORGENBLADET:

«— Å indirekte insinuere at en mann som dommer Erik Solem under landssvikoppgjøret var drevet av hat, synes jeg er vel drøyt. At det utelukkende (uthevet av oss) var hatet som førte til det oppgjør som fant sted efter krigen, er ikke riktig. Derfor betrakter jeg Gunnar Jahns uttalelser omkring dette tema som meget uheldig, sier direktør Christian Erlandsen i en samtale med Morgenbladet.»

«— Han felte også efter min mening en for hard dom over de første tyskere som kom til Norge. Enkelte av dem som var engasjert på felter som industri, sosial utvikling osv. var på ingen måte så håpløse som Jahn fremstiller dem, sier direktør Erlandsen.»

Og han bør vite det som leder under okkupasjonen av den organisasjon av arbeidsgivere som samarbeidet så intimt med den tyske okkupasjonsmakt og holdt hjulene gående.

KONTORENE I KIRSCHOWSGT.
holdes stengt fra lørdag 23. desember og året ut. De åpnes igjen onsdag 3. januar.

OLGA BJONER 80 ÅR

Det var ein gong først på 20-åra eg for første gong såg namnet Olga Bjoner på trykk. Truleg var det i «Norges Bondeblad». Men omlag til same tid kunde ein også finne namnet, saman med biletet av ei vakker kvinne mellom 30 og 40 år, også i «Norges Kvinder», «Nationen», og ymse andre blad. Det var nemleg i desse åra ho for alvor tok til å arbeide for skiping av bondekvinneleg i tilknytning til Norges Bondelag.

Det første forsøk på å få i gang eit bondekvinneleg, var gjort i Spjelkavik på Sunnmøre alt i 1917. Laget sine oppgaver var nokså sterkt avgrensa, og mest av reint lokal karakter. Likevel var tiltaket eit uttrykk for ein ide som smått om senn tok til å spire. I 1921 kom så Skjeberg bondekvinneleg, og visstnok same året Ytre Hobøl, Olga Bjoner si bygd. Og så tok det til å bli fart i sakene. I 1925 sette Norges Bondelag ned ei kvinnelegsnemnd med fru Bjoner som formann. Det var denne nemnda som først arbeidde ut retningslinene for bondekvinnelegslaga, og fekk organisasjonsarbeidet inn i faste former.

I 1924 tala Olga Bjoner for første gong på eit større møte. Det vart opptakten til ein stor og rik arbeidsbolk i bondeorganisasjonene si teneste. Ho reiste landet rundt, heldt foredrag, skreiv i avisene, skreiv brev og snakka personleg med kvinner og menn ute i bygd og by. Fleire og fleire kvinneleg vart skipa, større og større arbeidsoppgaver tok dei opp. Og Olga Bjoner var den drivande kraft og den sjølvskrivne leiaren for det heile.

Straks før krigen arbeidde kvinnelegsnemnda m. a. med spørsmålet om reising av ferieheim for bygdekvinne, dei hadde teke opp arbeidet for hjelp til utviklingsland (som sidan har vorte så moderne)

i form av vareleveranser av norske jordbruks- og fiskeriprodukter. Då uveret braut laus ute i Europa i 1939, skipa det norske riksstyret Kvinnenes Arbeidshjelp, som skulde setjast inn i tilfelle krig. Olga Bjoner vart oppnemnt til å ta seg av jordbruksavdelinga. Det vart sett i gang kurser, der kvinner som melde seg til teneste, fekk opplæring i moderne jordbruksarbeid, m. a. traktorkøyring. Eit godt tiltak var det, og så vel fru Bjoner som bondekvinneleg hennar la sikkert mykje arbeid på løysing av denne oppgåva. Men då krigen verkeleg kom, syntest det som alle ansvarlege vart gripen av panikk. Riksstyret rømte, Kronprinsesse Märtha, som formelt stod i brodden for Kvinnenes Arbeidshjelp, likeeins. Og heile «innsatsen» fall i fisk. Berre Olga Bjoner og nokre få andre heldt hodet klart. Men ingen hørde på dem.

Kva var det så Olga Bjoner vilde med dette arbeidet sitt —, kva ånd var det som dreiv? Eg let henne sjølv svare ved å sitere eit lite avsnitt frå det «Ord for dagen» som ho skreiv til Bygdefolkets dag i februar 1940:

«I denne tid, da kreftene er sluppet løs i den mest meningsløse av alle kriger, kommer en uvilkårlig til å gjøre seg visse refleksjoner. En spør først og fremst: Hvordan kan slikt skje? Hva er det om feiler menneskene? At verden er syk er det neppe noen tvil om. Men hvorfor er verden syk, hva er i veien med den? En kommer snart til det resultat at kanskje ligger årsaken gjemt i dette at det ikke er jordens tjenere som har sittet ved styret i landene. Det er ikke den hånd som styrer pløgen, som styrer folkenes skjebne. Det er ikke de byggende krefter som er tatt i bruk i ledelsen. Det er ikke den skapende ånd som råder, men den som øder verdier, derfor kan slikt skje.

De som råder, er i første rekke de som profiterer på verdier skapt av andre, utbyttermentalitetens representanter sitter i høysetet.

Samtidig som bondefolket må ta sikte på å sikre freden i verden, må det være innstilt-

(Forts. side 3)

HJELP TIL INVALIDE FRONTKJEMPERE

Med dette nummer følger en giroblankett fra Hjelpesorganisasjonen for invalide frontkjempere og falnes etterlatte. Vi ber våre lesere om å huske på denne æresgjeld nu før jul.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Et lite jubileum

Dette er siste nummer av FOLK OG LAND inneværende år og bladet med dets forgjengere har dermed fullendt sin 16. årgang. Det er også et slags redaksjonelt jubileum siden den nuværende redaksjon fullender sin 10. årgang.

En får vel nesten si at det er noe av et mirakel at avisen i denne avisdødens tid har kunnet holde det gående trass i dette at så mange som burde være våre venner og lesere har latt seg kujonere av motstanderne til å vende oss ryggen. Når vi har kunnet klare dette, så skyldes det den store offervilje og interesse som er vist av en forholdsvis liten krets av trofaste venner. Og vi må vel også ha lov til idet vi avslutter redaksjonens tiende årgang å slå fast at vi har klart så noenlunde å slå bro over mange motstridende interesser og levere en avis som både har kunnet aksepteres av de fleste og som også har vært av en kvalitet som de tidligere NS-folk ikke behøver å skamme seg over. Det har naturligvis ikke alltid vært så lett. De tidligere NS-folk er jo nemlig akkurat det motsatte av de kollektivmennesker propagandaen ville gjøre dem til, de er utpregede individualister som det ikke er godt å samle i én sekk. Og når det gjelder dette å skape en kvalitativ akseptabel avis, så har jo vanskeligheten vært sviktende økonomisk evne med derav følgende liten krets av medarbeidere.

Har så avisen gjort noen nytte for vår sak i disse ti år? Det er et naturlig spørsmål å stille seg for en redaksjonell ledelse som ser tilbake på ti års virke. Skjønt det jo også er viktig bare dette å være et kameratslig bindeledd mellom gamle kampfeller.

Vi er selv ikke i tvil om at svaret må bli ja. Oppfatningen blant det store publikum når det gjelder «landssviket» har endret seg radikalt i løpet av disse år. Man kan bare tenke på hetsen dengang mot de tidligere NS-folk og mot avisen. Idag får vi vel si at vi på sett og vis er akseptert som de tidligere NS-folks organ, og våre aggressive motstandere og forfølgere fra de svunne år har langsomt, men sikkert forandret seg til en flokk åpenbart skyldbetyngede mennesker som nu bare forsøker å forsvare de onde gjerninger de begikk i rettens misbrukte navn. Diskusjonen i Juristforeningen er jo forsåvidt betegnende. Kan noen tenke seg en slik debatt om landssvikoppgjøret ført på den måte for ti år siden?

Nå er det naturligvis ikke vår mening alene å ta æren for den mentalitetsforandring som har skjedd. Dels gjør jo tiden alltid sin virkning når det gjelder slike affektbetonte affærer, og dels har Forbundets utrettelige virksomhet og dets mange publikasjoner og offentlige henvendelser gjort sitt. I det siste året bør en vel også gi en broderlig del av æren til den bok om Quisling som den nøytrale britiske publisist Ralph Hewins sendte ut i sitt hjemland og til Hans S. Jacobsen som ordnet med den norske utgaven.

Men litt blir det vel også igjen på FOLK OG LAND, som iallfall opp gjennom årene har lagt frem materiale for fremtidens historieskrivning som det skal bli vanskelig å komme utenom.

Og dette opplysningsarbeide er det da hensikten å fortsette i den utstrekning oppslutningen om bladet gjør det mulig. Vi mener selv at det er en uhyre viktig oppgave og derfor ber vi da også på fallrepet av året våre venner og lesere om fortsatt å støtte oss i den utstrekning det er mulig og rimelig. Det kan skje gjennom direkte økonomisk støtte,

Olga Bjoner —

(Forts. fra side 2)

let på forsvar. Så lenge krig og ufred råder, vil han ikke legge landet åpent og vergelest. Han vil ikke at den jord han har ofret sitt liv, han og utallige generasjoner før ham, at den skal legges for krigsfot.»

Dette var ord som peila direkte fram mot den nasjonale samling som vi burde havt, og som vi kanskje også vilde fått, dersom ikkje dei destruktive kreftene, her hjemme og ute i verda, hadde fått manøvrert også vårt land inn i denne meningslause krigen —, på den sida som dei kalla «den rette.» Som om det skulde vera noko «rett» og «rang» side i ein slik krig, der «vondskapens åndeher» var slept laus på begge sider av frontlina.

Resten av saga er kjend. Fru Bjoner gjekk frå første stund inn for at det okkuperte Norge måtte få eit lovleg, nasjonalt riksstyre under Quislings førarskap. Ho vart førar for NSK, og ho redigerte «Heim og ætt», eit blad som vår tids ungdom, og då spesielt dei unge kvinnene, kunde havt uendeleg godt av å lese.

Arbeidet i okkupasjonsåra førde til dom og straff for dei mest nasjonale og fridomselskande. Olga Bjoner var ein av dem. Då den politiske hemnaksjonen tok til i 1945, måtte ho få sin harde snert, anna var ikkje å vente. Men dette kan ein lese litt om i boka «Dette har hendt.»

Den 10. desember i år fyller ho 80 år. Håret er gråna, og høyrslæevna nedsett. Men brev til vener og kjente, og og annan artikkel i «Folk og Land» og «Frihug», ber bod om at ånda enno er frisk og levande. Når skal ho som ved sitt arbeid skapte bondekvinnerørsla i Norge, når skal ho få den heder og oppreisning ho har fortent?

Eg sender spørsmålet til kvar einskild av dei mange, mange, i land og by, som kjenner henne og har samar-

og det kan kan skje ved at alle bladets lesere gjør sitt ytterste for å øke lesekreten. Idag er det iallfall ikke farlig lenger å abonnere på FOLK OG LAND. Det er vel kanskje også mange av dem som hittil ikke har lest bladet regelmessig som kunne trenge det som en motvekt mot all den kvalmende helte dyrkelsen som fremdeles finner sted i presse, bøker og kringkasting, intensere og intensere eftersom grunnlaget for hele «retts»oppgjøret smuldrer bort.

Og med dette ønsker vi da våre lesere vel møtt i 1968!

Alfred Dale:

Klokken har slått

I en mannsalder er vi blitt trampet ned og tråkket over av demokratene, vi har måttet finne oss i behandlingen. Demokratiene har solt seg i glansen av sin seier over alle mørkets makter, og demokraten har brisket seg som en kalkunsk hane over sin fortreffelighet.

Våre hjemlige skolemesterseminarister har skapt dogmet: Nazismen og kommunismen er to alen av samme stykke. Denne sannhet har de fremmimret i tyve år nå, der ved har de villet belaste oss ikke bare for nazismens misgjerninger, men også for kommunismens.

Men fredag den 19. november skjedde det, London måtte verdiforringe sitt pund. Våre hjemlige seminarister forteller at de vil holde vår krone verdifast — i tillit til dollarens stabilitet. Men akk og ve — dollaren er kommet i ytterste fare, folk kommer med sine dollars og krever gull tilbake. Jeg spår at innen året er omme er også dollaren verdiforringet, enten direkte eller indirekte ved at prisen på gull i dollar settes opp.

Men hva har dette med oss og vår situasjon å skaffe?

Husker du engang at vi hevdet at gullet er den fedrelandsløses — nomadens gud og tilflukt? Men en slik tanke er en gudsbespottelse og vi ble hårdt straffet for vårt kjetteri.

Kaos er idag Vestens liberal-demokratis skjebne, Vestens økonomiske system er brutt sammen. I hele dette århundre har ildskriften stått på veggen, men libokraten har ikke aktet på den. To ganger har korstog utsatt døden, det første var korstoget mot preusseriet, det andre mot nazismen. Denne gang kan døden ikke utsettes, et korstog mot kommunismen er idag en umulighet.

Men om nå Vestens økonomiske og politiske system går under, vil Vestens tradisjoner leve videre, vil demokraten hevde. Nei — etter krigen har Vesten brutt enhver forbindelse med sin fortid, fortiden er blitt historie, ikke liv lenger. Vesten er arveløst, arven er forødet, Vestens føde er grisematen, intet faderhus eksisterer.

beidd med henne i bondeorganisasjonene. Og eg sender det til dem som i dag sit i dei styrende organ for Norges Bondekvinneleg. Når vil laget vedkjenne seg sitt opphav? Kor lenge har de tenkt å kripe for desse folka som gjennomførte pøbeljustisen etter krigen?

Trygve Engen

Den siste som forsøkte å tale som en mann til Europa var de Gaulle. Han talte til en ørken og fikk barnslige karikaturer til svar. Da forstod han at Europa var blitt en masse i sig østover til det Asia det engang i fjerne tider forlot. Men stemmen til den siste europeer og general lyder gjennom bulderet og natten! Ikke et eneste gramm av Frankrikes gull skal ofres på gullkalvens alter.

Tidens fylde er inne, klokken har slått. I Roskilde by står Amerikas president tiltalt for krigsforbrytelse, alle anklager ham, ingen forsvarer ham.

DØDSFALL

Idet redaksjonen avsluttes får vi melding om at vår gamle venn og medarbeider gjennom en lang rekke år, fhv. sorenskriver Ottar Huuse avgikk ved døden på Farsund sykehus 23. november, 87 og et halvt år gammel. Våre lesere vil huske ham fra en rekke innlegg i bladet, dels under og dels uten fullt navn. Han var en utrettelig forkjemper for den historiske sannhet om «landssviket» og han var en skarp jurist som visste å belegge sine meninger med urokkelige argumenter. Sin åndelige vitalitet og skarpe dømmekraft bevarte han helt til det siste, og det er ikke så svært lenge siden vårt blad mottok bidrag fra hans hånd.

Vi og våre lesere vil bevare ham i minnet som en uredd forkjemper for sannhet og rett.

HANS S. JACOBSEN —
SVERRE LØBERG

Da vi henvendte oss til Hans S. Jacobsen like før redaksjonen måtte avsluttes, fikk vi høre at det ennå ikke var kommet noe prosesskrift fra advokat Blom på vegne av Sverre Løberg som svar på stevningen. Blom og Løberg har søkt og fått utsettelse tre ganger med svaret.

HEDEMS BOK
kommer først over nyttår

Det har ikke lyktes for Store Bjørn forlag å få prost Hedems bok «Quo vadis, Norvegia? Rettens status og historiens dom» ut før jul. Men den kommer noenlunde snart over nyttår. Boken er en sammenfatning av prost Hedems skrifter og artikler om «retts»oppgjøret. Den vil komme i billigutgave på samme måte som Hewinsboken, og prisen blir kr. 10,—.

Hva med Norge?

«Revision» melder at i Danmark er det nedsatt et arbeidsutvalg som skal finne frem til og kjøpe et område hvor danske frivillige som falt på Østfronten skal få sitt minnesmerke.

Mer enn halvparten av de over 7 000 dansker som deltok på tysk side under krigen, falt iflg. bladet, i kampen mot bolsjevismen og for det de trodde på. Disse skal nå få sitt samlede æresminnesmerke, hvor også den enkelte etterlatte kan finne plass til minnestener eller tavler med navn på de falne.

Også et ikke ubetydelig antall nordmenn falt på Østfronten, men intet har blitt gjort for å ære disse soldaters store innsats i kampen for retten til å leve i et fritt land. I stedet for å ære dem som æres bør, ble der reist en statue i Vika av en som kanskje bidro mest til å bane vei for bolsjevismen i Europa, både under og etter krigen. Dette er en skjensel for vår nasjon.

Våre falne soldater på Østfronten burde nå få sitt æresminnesmerke for sin store innsats, i likhet med sine kamerater i Danmark. De falnes kamerater og etterlatte burde nå gå i gang med å vise sine kampheller en siste ære som er dem verdig. Det synes vi unge iallfall.

Et folk i forfall

Etter gjennomlesning av partiprogrammer og etter å ha opplevd valgkamper, sitter man igjen med en beklemmende følelse av at Mammon og dansen rundt gullkalven er satt i høysetet. Gjennomgangsmelodien er høyere levestandard, bedre og flere boliger, full sysselsetting etc. I og for seg ikke så ille, men det er ikke nok. Burde ikke være det. Man minnes sentensen om at menalene, hvilket jeg tror har gyldighet også i vår stressede og teknifiserte verden. Etter min mening mangler det ideelle aspekt for de fleste partiers vedkommende, de har

FOR UNGDOMMEN

Red.: Hallvard M. Paasche

Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring huset.

med få unntagelser utviklet seg til matstreverske partier som skrupuløst kjøper det norske folk ved stadig å tilby det «bedre» og flere «livsforbedringer». Folkets kårne går selv foran i denne utvikling, hvilket betyr at de ligger under for (etisk) dumhet og materialisme. Resultatet er blitt at det som det dreier seg om i dag er kjøp og salg, kroner og øre. Man går på akkord med de helligste prinsipper, de sunne og gamle brytes ned. Dette er ikke spesifikt for Norge, man finner det samme bilde i såvel kapitalistiske som i kommunistiske stater. Og ve den som prøver å ta kampen opp mot denne utvikling, han blir stemplet som reaksjonær eller det som verre er.

I helene på denne utglidning følger unnfallenhet og dekadanse på forskjellige felter. Man kan nevne narkotikamisbruk og pornobølge. Når det gjelder disse ting ligger vel hensikten klar i dagen: Her er det også simpel vinning som ligger bak, selv om det skjer gjennom andres fornedrelse og menneskelige ruin. Likeledes kan man muligens snakke om dekadanse innen kunst og litteratur. Personlig blir jeg fylt av vemmelse ved mange av de amørføe produkter på en moderne kunstutstilling, en oppfatning som jeg tror deles av flertallet innen det norske folk. Hvorfor ikke forsøke, til en viss grad, å bygge på det tradisjonelle, på noe av det vår egen kulturarv kan tilby? Men det er vel «unasjonalt».

Jeg våger da, på bakgrunn av denne springende beretning, å fremsette følgende: Det finner sted en oppløsning

på mange felter, samfunnet prostituert. For å snu utviklingen kreves det en gjenomgripende mentalitetsforandring, muligens kan løsningen være å skape en folkebevegelse byggende på et radikalt program, som bør inkorporere en ny nasjonalisme (i ordets beste betydning) basert på vår nasjonale kulturarv og egenart. Dette betyr selvfølgelig ikke at man ikke skal stå åpen overfor de beste impulser fra utenverdenen. I alle fall, hvis vi ikke tar vår situasjon opp til vurdering og søker å gjøre noe ved den, frykter jeg for at Oswald Spenglers profetier i «Untergang des Abendlandes» vil gå i oppfyllelse.

R.A.

«Nå går det godt»

For kort tid siden vant to negre valget på borgermestertillingen i to viktige industrisentra i USA. Dermed er det avgjort at også negrene i USA forsøker å tilkjempe seg politiske ben å gnage på.

Saken er den at mekaniseringen i jordbruket i sydstatene har medført stor arbeidsledighet for jordarbeiderne, og derfor flytter de mot nord for å skaffe seg arbeid. Som bekjent er negrene ikke særlig begeistret for å tjene sitt brød i sitt ansikts sved. Hovedsaken for dem er å få seg en bil å kjøre rundt i, ellers er det ikke så nøye.

Sett på bakgrunn av den ytterliggående organisasjonen «Black Powers» program, er utviklingen i USA skremmende. Hvis nå de nylagte borgermestere går inn for aktivt å støtte negrene i kampen om herredømmet i USA, kan man vente blodige opptøyer. Resultatet av maktkampen mellom hvit og neger, kampen for å være eller ikke være for den hvite manns kultur, kan bli avgjort innen kort tid.

P.

De lar seg ta ved nesen!

I «Der Spiegel» opplyses det at ungdommen i Bundesrepublik representert en kjøpekraft på ca. 24 milliarder mark årlig. Og bransjene vet å utnytte dette. I hver eneste større by er det opprettet «Twen Shops», der det spekuleres i praktisk talt alt som er «pop» for ungdommen, klær, kosmetika, plater etc.

Ungdommen biter på. Hvor skal det ende?

Demokrati i praksis

I 1964 ble det lagt frem en innstilling om støtte til ungdommens videregående utdannelse. Ett og et halv års arbeiderpartistyre gikk, intet skjedde. 1965, borgerlig regjering, stadig utsagn om at en proposisjon var like rundt hjørnet. Men der var tydeligvis mange hjørner, for ingenting hendte før i høst. En uke før valget fikk «den store koalisjon» det tvdelig travelt, idet en stortingsmelding ble sendt ut istedenfor proposisjonen. Meldingens innhold, sett fra studentenes synspunkt, var blandet kost. Det essensielle var at behovsrøvingen skulle opprettholdes, til de fleste studenters store ergrelse.

Det faktum at myndighetene i løpet av snart fire år ikke har maktet å prestere mer enn en stortingsmelding i en for studentene så viktig sak, sier noe om demokratiet i praksis. Og det finnes ikke å rent få slike trenerte saker, men hva annet er å vente med demokrati og byråkrati i skjønn forening.

Derfor etterløser jeg handlekraftige faglige instanser, med utstrakt myndighet til å ta avgjørelser under ansvar. Muligens vil en slik ordning fremtvinge seg selv, og således sjalte ut forhåpentligvis mye av papirmøllen og ørkesløse stortingsdiskusjoner. Samfunnet har i lengden ikke råd til at viktige saker ofte treneres på denne måten, men det spiller jo mindre rolle for våre kjære partipolitikere, som krampaktig klynger seg til taburettene.

Det ville være en oppgave for nasjonalbevisst ungdom å rydde opp i dette, en av de mange for dem som vil et bedre Norge. R.A.

«Opplysende» innledning til «Mein Kampf»

Adolf Hitlers «Mein Kampf» har som kjent kommet ut i flere opplag på et dansk forlag. Men dette kunne «selvfølgelig» ikke skje uten at en eller annen «lærd» måtte komme med en «opp-lysende» innledning. Det ville vel være «farlig» å publisere dette verket uten et eller annet innledende skittord!

Innlederen, en dansk professor, omtaler verket som «et makværk, der udmærker sig ved en smagløs svulstig stil.» Deretter følger en nokså fargeløs forklaring med gjentatte angrep på Hitler. Som et sluttord skriver professoren:

«Dersom fordybelse i dens barbariske og makabre ideverden bidrager til den agtpågivenhed, som 1920erne og 30erne forsømte, har den ikke alene utvidet læsernes historiske forståelse, men også hans og hendes politiske skarpsind over for lignende skrifter og politiske systemer.»

Den meget vellykte heten mot verdens nasjonalsosialister, har såmen ennå ikke blitt avlivet. At verdens folk kan leve på bedrag og løgn er for meg umulig å fatte. Den ensidighet og den dumhet som man gang på gang legger for dagen, er i sannhetens navn uforståelig. Men det er jo et ordtak som sier at mot dumhet finnes der intet våpen og det kan vel være mye sant i det.

Som et apropos til «demokratens» innledning i «Mein Kampf»: Kunne det ikke være en idé å la en mann fra NS skrive en aldri så liten innledning i Sverre Løbergs bok. Dette er jo tross alt også en selvbiografi med politiske svunspunkter, for jeg lurar sannelig på om Løberg hadde vært i stand til å skrive en bok uten de «fordømte nazistenes» hjelp?

Gymnasiast

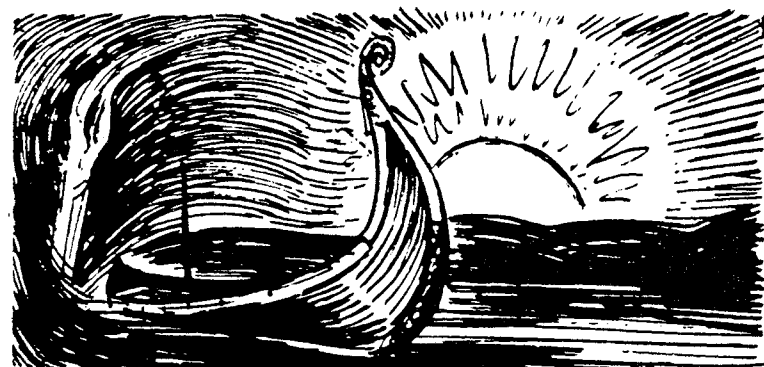
SE HER

STUDENTER OG SKOLEUNGDOM får Folk og Land for halv pris.

Gjør det kjent videre!

«Kjære deg, jeg tror ikke dette er noe intellektuelt — de er studenter.» (Punch)

Gledelig jul! — Ungdomsspalten

Hans Egede Nissen:

DRØMMEN

Å jul med din glede og barnlige lyst, vi hilser deg alle velkommen. Slik synger vi en kjent og kjær gammel julesalme når vi feirer lyse-nes fest i de norske hjem med det tente juletre i stuen. For når det er Jul, da tenner moder alle lys så ingen krok er mørk, som vi synger i den norske Julehymne par exellanse: Jeg er så glad hver julekveld. Det er i det hele tatt en lys og optimistisk tone i alle de kjære sanger og hymner som gir et så fulltonende uttrykk for noe av det vi aller mest trenger i mørketiden, nemlig glede og fred.

Disse sanger og salmer har en egen makt over vårt sinn, for her er toner og ordet om ham som i krybben lå, smeltet sammen i en høyere enhet og blir en katalysator for noe som skjer i sjelens dunkle dyp, i det ubevisste, i drømmenes mangslungne og mysteriøse verden. Selvfølgelig er ordet det altoverragende i dette eiendommelige samspill i sjelens irrganger. For som allerede Paulus og andre store religiøse tenkere har sagt det: Troen kommer ved forkynnelsen og forkyn-nelse er det levende ord, ja **ordet er som Johannes evangelium** maktfullt sier det i første kapittel: Ordet er i fra begynnelsen, ordet var Gud, og med Jesus Guds sønns komme til verden, ble ordet kjød og bodde i blant oss. Johan Wolfgang Goethe har tolket Johannes evangeliums skjønn myte på en vidunderlig måte i Faust: I begynnelsen var ordet, i begynnelsen var tanker og meninger, i begynnelsen var kraften, og i begynnelsen var gjerningen. Ordet myte er brukt om en hellig saga. Av smertelig erfaring vet vi at det også finnes falske myter. Gud har på denne underfulle vis lagt

en åpen vei for mennesket inn til Ham selv. Som skrevet står: Se, jeg har satt foran Deg en åpen dør og ingen skal lukke den til. I bilder og symboler, i mytens form opplever da det menneske, Du og jeg, som ikke er fremmedgjort for religionens faktiske og reale eksistens og virkelighet uavhengig av vår egen makt og vilje, vi opplever Gud, som sa: Bli lys! Så får vi lys fra lysenes far, et lys for vår fot, en lykte for vår sti. Og så vanskelig livskampen er for folk flest trenger vi sårt denne kontakt med de åndelige og spirituelle krefter i tilværet. Det forstår vi kanskje best når vi møter medmennesker fra den ensomme masse, eksisterer uten Gud og uten håp i verden. Vi har her for oss en ulykkelig type mennesker for hvem myten intet av verdi lenger har, de har intet fast livssyn, men virrer om som en seilslitt båt i storm på et endeløst hav hvor Gud er fortrent. Det verste for disse mennesker er at de nekter faktum. For kristendommen, vår tro, er grunnlagt av Jesus Kristus og han er en historisk personlighet. Vi har sagaen om hans komme til verden, vi har myten om hans liv og vandring til han ble korsfestet og oppsto på den tredje dag. Og så meget er klart, at mysteriet med Frelseren lar seg ikke avvise med at det er en fabel. Nei, vi har realiteter her, ingen konstruksjon. Mystikken i religionen er en livsmakt, som ikke lar seg rydde ut. Og godt er det.

Sterkest i bildet står her Jesu fødsels feiring i julen og forsoningens under ved korsfesting og oppstandelse. Vi har her å gjøre med krefter i menneskets mysteriøse sjel-liv i underbevissthetens 70 tusen favners dyp. I og for seg er jo julefesten langt el-

dre enn festen til minne om vår Frelses fødsel og komme til vår jord.

Tusener av år før den kristne tidsregning, ble julen feiret av våre nordiske forfedre, som uten den moderne sivilisasjon, var nærmere knyttet til naturens lov-messige svingninger fra vår til sommer, fra høst til vinter, fra den årstid hvor «netter er ljose som dager», til mørketidens claire-obscur.

Og mørketiden var full av uhygge, av vetter og underjordiske, som måtte manes vekk. Derfor ble de store juleblot feiret av våre forfedre. Og det er denne årtusen gamle ritus vi i virkeligheten følger den dag i dag, den er lagret i vår underbevissthet som en fast bestanddel av vårt sjel-liv og følger årets eoen lov-messige rytme. Det er som den kjente engelske historiker A. J. P. Taylor sier i sitt verk om den totale krig 1939—1945: Når menneskene forsøker å skue inn i fremtiden, **ser de fortiden**. Myten er en integrerende del av deres eksistensielle jeg. De mer enn mange bærer **drømmen** i sitt hjerte om en fremtid hvor rett og rettferdighet, sannhet og kjærlighet skal råde, hvor retten skal føres frem til seier og fred og glede herske. Vi finner denne tro blant våre asadyrkende forfedre hvor vi leser at en fjern fortids lyse forhold en gang skal vende tilbake.

Det har vært sunget en så vakker sang i svensk radio om denne drøm:

I natt jag drömde något som jag aldrig drömd förut, jag drömde det var fred på jord och alla krig var slut.

Så blir spørsmålet om hvem kan omskape hjertene og sinnene, som kan mildne rovdynaturen slik at ulven og lammet gresser — beiter side om side og kanoner og tanks blir omstøpt til harv og plog.

La meg få svare med Jesu disippel Peter, da Jesus spurte ham og de andre følgesvenner om hvem folk mente at han var og hva de selv mente: Du er Messias, den levende Guds sønn, var det svaret Peter ga. Og millioner av mennesker svarer slik i dag også. Nå i forventningens tid — adventen — blir våre tanker særlig samlet om Jesu komme til en verden som med kirkefaderen Augustin sier: Min sjel er urolig og finner ikke hvile uten i Deg o Gud. Så mange fysisk og psykisk sterke menn har i en viss periode av sitt fremstormende liv sagt med Afrafaste og hans bror, som ved Suul i Værdalen kom til kong Olav og ville være kongens menn.

Da Olav ville vite hva livssyn de eiet, svarte de at de trodde på sin egen «mått og megin», sin egen makt og styrke. De var for så vidt religiøse av annen grad. Det er mange slike hvileløse i blant oss, de virrer om oss som møll mot lyset. Vi kan kalle dem skinnateister, fordi de sier at de nekter Gud og ikke tror på ham, men på noe ganske annet.

Måtte Gud i sin nåde vekke de slumrende krefter i vår underbevissthet så vi søker hen til det lille barns krybbe

for der å få hvile og ro i vår sjel. Ingen har noensinne angret på denne ferd til Bethlehem sammen med hyrdene fra beitene rundt byen for hvem universets musikk klang dem imøte: aldri forstummer tonen fra himmelen i sjelens glade pilgrimssang. Synes Du ikke Du hører den Du også, når Du går rundt julegranen i barnas sang med de tente lys og høyt i toppen den blanke stjerne? Og under granens grønne grene ser Du gavene bugne. Er ikke den (Forts. s. 22)

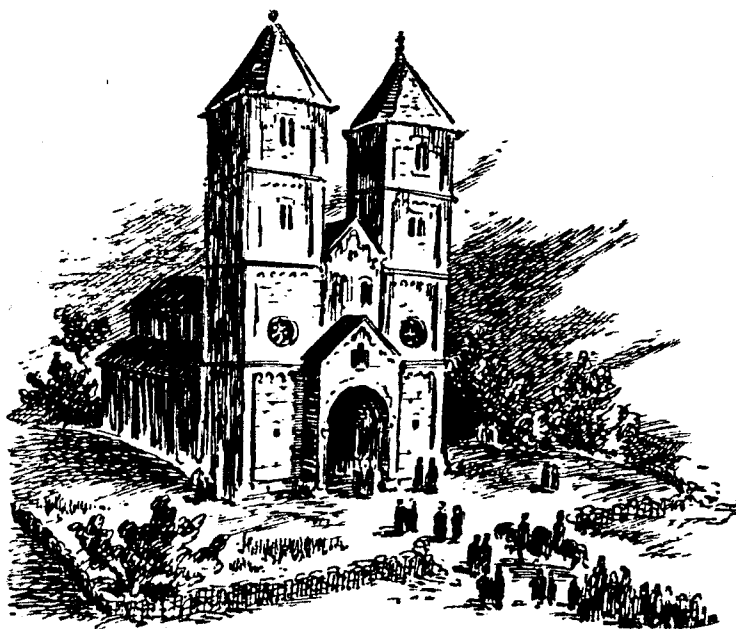
JULEN 1967

I vinterens store øde
tennes de tusen kjerter
og mot et nyfødt barn
åpnes de stengte hjerter . . .

Minnes vi barndomstiden?
Er det minner som strømmer?
— barndommens julekveld,
glemte lengsler og drømmer . . .

Lever den ennu troen?
Møter vi nu oss selv?
Eier vi ennu i hjertet
stjernehimmeleens hvelv?

Kai Normann

Bladet «Farmand» siterer 21. oktober 1967 under denne overskrift en omtale i «Economist» av den overflod av papirdefinisjoner og overenskomster om menneskerettigheter, som kynisk skyves tilside så vi ubønnhørlig vender tilbake til barbariet. «Economist» oppfordrer til kritikk.

Norge har også vært utsatt for veldig kritikk fra utlandet, men der er fra norsk side ikke tatt spor av hensyn til det. Kritikken gjelder hva vi i Norge benevner et rettsoppgjør, men som den verdenskjente britiske «International Law», første utgave av Oppenheim, bind II, (1906) s. 242, og gjentatt i senere 6 utgaver, betrakter som internasjonale forbrytelser, og som av prost Hedem i en artikkel i «Farmand» 14. mai 1966 om Haalandsaken i Høyesterett 9. august 1945 karakteriseres slik: «Justismordenes epoke ble innledet i rettsstaten Norge og dommerne brøt forpliktelsene etter deres dommered».

Norsk straffelov gjør § 14 i folkeretten til en integrerende og favorisert del av loven, foran andre bestemmelser. Den britiske «International Law» er nettopp folkeretten. Det den betrakter som forbrytelse kan derfor ikke være identisk med retten. Det heter i I. L. s. 242: «En hvilkensomhelst handling imot en kapiulasjon ville bety («constitute») en internasjonal forbrytelse («delinquency») hvis den ble beordret av en krigførende regjering, og en **krigsforbrytelse** hvis den er utøvet uten slik beordring». Om våpenstillstand læres det samme.

Norge hadde gått med på både våpenstillstand og kapitulasjon. Iflg. Artikkel 35 i Haagkonvensjonens landkrigsreglement, Norsk Lovtidende 1910, s. 498, betyr kapitulasjon «overgivelse» og skal holdes samvittighetsfullt. Etter Artikkel 37 innstiller våpenstillstand «overalt de krigførende staters krigsoperasjoner.» General Ruge var norsk øverstkommanderende, og fikk 7. juni 1940 ordre av Kongen og regjeringen til å

innstille fiendtlighetene». (Svenska Aktstycken 1947 s. 302 og dok 309). Norges krigsinnstilling var således tredobbel men ble av norsk regjering fra London etter flukt fra Norge og sine plikter der ikke respektert, mens de andre tysk-okkuperte land overholdt Haagkonvensjonens forpliktelser.

Norsk eksilregjering ga seg også selv lovgivningsrett ved å forfuske Stortingets beordring i Elverum 9. april 1940 om å respektere Grl. § 17, slik at det istedet ble hevdet å foreligge overførsel til regjeringen av Stortingets lovgivningsenerett iflg. Grl. § 49: «**Folket udøver den lovgivende Magt ved Stortinget**». Forfalskerne gikk ut fra at referatene fra Elverum alle var oppbrent, men i 1945 fikk Stortinget et privat opp-

Terje Wold hadde plikt til å si ifra

så i hvert fall den exile justisminister Terje Wold burde forstått at Kongen hadde rett og at anordningene måtte innstilles. Wold hadde jo også vært med på å innstille fiendtlighetene. Han hadde dessuten selv deltatt i debatten på Elverum 9. april 1940. Jfr. Dok nr. 2 (1945) s. 751.

Hvordan kunne han da ha glemt hovedsaken om Grl. §

mot Gestaposjef Reinhard 20. juni 1967, s. 14.

Da dødsdommen over Haaland i Lagmannsretten ble godtatt av Høyesterett 9. aug. 1945, ble den begrunnet med at det bare forelå delvis kapitulasjon, bare for landtropene, men at hele landet var okkupert. Av det kan ikke trekkes muligheten av krigsfortsettelse. Det ble dog gjort av Lagmannsretten i dødsdommen (R.M.B. nr. 2., s.9) under påberopelse av krig fra England til 8. mai 1945. Og Høyesterett godtok det.

Begge domstoler **lot seg lede av ønsketenkning**, ikke av lov og rett, som man kan kreve, især før dødsdom. Eksilregjeringen hadde hemmeligholdt sin tredobbelte krigsslutt. Der var imidlertid 11 dommere i Høyesterett, hele retten, fordi man stod foran

gens taler i sine radioapparater, og der foreligger dommer hvor retten godtar at tiltalte hørte talene og regnet krigen avsluttet, slik også alle aviser skrev i 1940, men allikevel fikk slike N. S. dom på 10 år og økonomisk ruin.

Det er utrolig at ikke noen av de 18 dommere i Haaland-saken bragte krigsopphøret i juni 1940 på bane. I hvert fall pliktet de alle å kjenne Grl. § 25, som bestemmer at **Kongen** «har høyeste Befaling over Rigets Land- og Sømagt», men at de «maa aldrig, uden Stortingets Samtykke, bruges udenfor Rigets Grænser». Og nesten enhver militær, helst Ruge selv, burde vært forlangt innkalt som vitne. De visste at kapitulasjonen var fullstendig og — som offiserer — kjente de Grl. § 25 og at Stortingets samtykke ikke forelå. —

Høyesterett fortsatte imidlertid med å godkjenne dødsstraffer og titusener andre ugyltige og grusomme dommer i inkompetente lagmannsretter uten jury, — som utenom juridiske argumenter — etter juridisk sprogbruk regnes for justismord. Dette tiltross for at Ruges «Krigens Dagbok» utkom i 1946 med bind I om både fullstendig kapitulasjon (overgivelse) og våpenstillstand (**overalt** både iflg. **Artikkel 37 og avtalens punkt 1** for pågående verdenskrigs varighet).

Og hvordan kunne dommerne — alle sammen — være uvitende om skriftvekslen mellom Kong Haakon og ambassadør Collier? Collier skrev 20 aug. 1946 for den britiske regjering en «**takk til de norske borgere som frivillig deltok i de britiske krigsanstrengelser**». (Det ville vært å fornærme Norge om også Norge som stat hadde deltatt, for da hadde de norske deltatt i norske stridskrefter eller vært desertører). Kongen svarte 6. oktober 1946 med samme ord som ambassadøren skrev og konkluderte med «at mine landsmenn deltok i de britiske krigsanstrengelser så langt det var mulig». Nemlig som frivillige, da Norges krig og fiendtlighet mot Tyskland var opphørt og krig utenfor «Rigets Grænser» var forbudt i Grl. § 25 og norsk krigsmakt demobilisert 6. juni 1940. **Skriftvekslen er således det offisielle norsk-britiske dementi av Norges krigsdeltagelse fra England og i det hele under annen verdenskrig (etter Norges selvstendige krigs avslutning 7. juni 1940).**

Man burde herav forstå utlandets kritikk. Men da skriftvekslen ble ordrett offentliggjort i alle norske aviser, eksempelvis i Aftenposten 20. sept. 1946 kjente dom- (Forts. s. 19)

Det moderne barbari

Av advokat Sverre Helliksen

bevart referat. Det ble godtatt av Stortingets samtlige 6 presidenter, og den såkalte «Elverumsfullmakt» erklærtes 7. august 1945 i Dokument 5 (1945) for aldri å ha eksistert.

Dokument nr. 2 (1945) er en rekonstruksjon av forhandlingene på Hamar og Elverum. S. 749 finner man president C. J. Hambros uimotsagte uttalelse: «Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som Regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet». Dermed menes Grl. § 17, som gir Kongen slik rett, ikke regjeringen alene. Anordningene kan dog **ikke stride mot Konstitusjonen og de af Stortinget givne Love**. Og «De gjælde provisorisk til næste Storting». Det blir til 14. juni 1945. Det respekterte ikke dommerne. De skal fremdeles gjelde!

Det må etter foranstående være klart at Norge **ikke** var i krig med Tyskland og at regjeringen ingen lovgivningsrett hadde da de allerede fra 3. juli 1940 utferdiget anordninger om straffelovendring «**under den nåværende krigstilstand**». Kong Haakon opponerte 26. august 1940, beordret «ro og orden» og hyldet Administrasjonsrådet for «å stå som mellomledd mellom de **nåværende makthavere** og befolkningen i Norge». Jfr. Sommerfelts «Kong Haakon VII Taler» (1947) s. 38. Kongen var før 1905 britisk offiser og kjente nok «International Law». Kongens lære var i overensstemmelse med Haagregl. Artikkel 43 (Lovt. 1910 s. 500),

17 allerede 3. juli 1940? På mindre enn 3 måneder? Og de andre regjeringsmedlemmer? De fortsatte i hvert fall med den falske og juridisk utenkkelige transport til regjeringen av en konstitusjonell monopolstillings lovgivningsrett. Således forandret de 3. okt. 1941 strfl. § 86 og andre straffelovs paragrafer til å omfatte **dødsstraff, ukjent i straffeloven**. Det mest halsbrekkende var vel anordning av 22. januar 1942 om at § 86 også omfattet medlemskap i det tidligere godkjente og forsvarsivrige politiske parti «Nasjonal Samling» som «Bistand til Fienden» under en krig hvori Norge deltar, eller med sådan krig for øye». For det var jo ingen «Fiende» og ingen krigsdeltagelse, men okkupant og okkupasjon, som iflg. Art. 43 betyr «at gjennoprette og sikre» orden og liv, noe også Kongen påbød 26. august 1940.

Ruge skriver i «Krigens Dagbok», I (1946), s. 410: «9. juni kapitulerte jeg med de gjenværende norske stridskrefter». S. 411: «Våpenstillstanden er trådt i kraft den 11. juni 1940». S. 421 gir Ruge 9. juni «i et hærtatt land» en **advarsel**, «Gjør ikke noe uoverlagt som kan gi **erobrerne** påskudd til **represalier**».

Og 25. juni 1940 holdt statsminister Nygaardsvold en tale i kringkastningen om bl. a.: «krigen som varte to måneder» og «Norge beseiret».

Under en tysk prosess i Baden-Baden opplyste det norske Justisdepartement på provokasjon at krigen var opphørt 7. juni 1940, iflg. Aftenpostens referat av saken

den første sivile dødsdom siden opphevelsen av dødsdommer ved straffeloven 22. mai 1902. Den illegale lagmannsrett uten jury hadde 7 dommere, tilsammen i alt 18 dommere. Inven i de to domstoler dissenterte i dette grunnleggende spørsmål om krig fra utlandet. I 1940 hadde imidlertid Kong Haakon 26. aug. 1940 — som nevnt foran — forfektet okkupasjonsplikter, betegnet okkupantene som «nåværende makthavere» i Norge og beordret «ro og orden». Og da mord og sabotasje fra illegale organisasjoner allikevel ble de ulovlige anordningers følge, sa Kong Haakon i sin juletale bl. a.: «Det som kanskje smerter meg mest av alt, er den uavænnede borgerkrig, som nå pågår hjemme i Norge. Det var 24. desember 1940. (Sommerfeldt s. 40). Borgerkrig er let motsatte av en statskrig. Mange N. S. folk hørte Kon-

Først Håvard Lange la den endelig fram i 1948

Trygve Lie satt på kapitulasjonsavtalene og okkupasjonsavtalen hele sin ministertid

Da Emmy Göring møtte Hitler første gang

Og litt av hvert annet fra hennes nylig utkomne bok

Emmy Göring: An der Seite meines Mannes. Verlag K. W. Schütz, Göttingen. BOKTJENesten, kr. 45,— innbundet.

Vi har tidligere nevnt at fru Emmy Göring har skrevet en bok om sin mann, «An der Seite meines Mannes». Boken foreligger nu i handelen og byr på meget interessant lesestoff. Det er i det hele tatt beundringsverdig hvorledes fruene til de tyske ledere fra Det tredje Rikes tid modig trer frem til forsvaret av sine henrettede eller fengslede menn. Vi nevner bl. a. fru Ribbentrop og fru Hess.

Emmy Göring, født Sonnemann, var før sitt ekteskap med Hermann Göring en kjent skuespillerinne, knyttet til Nasjonalteatret i Weimar, blant annet mens H. S. Ziegler var teatersjef. Ziegler har som kjent selv skrevet en bok om Adolf Hitler «Aus dem Erleben dargestellt». Han hevder i denne bok at Hitler, som han personlig kjente meget godt fra de første kampår av, var en ekte kulturpersonlighet, så det er ikke rart at boken ble beslaglagt i Tyskland, som jo er så overveldende demokratisk og hvor ytringsfriheten endelig er gjennomført!

Imidlertid kan det ha sin interesse å høre hva fru Göring har å berette i sin bok om sitt første møte med Adolf Hitler, den gang hun fremdeles var skuespillerinne i Weimar og het Emmy Sonnemann:

«Efter middagsmåltidet eller sent på eftermiddagen drakk vi så en kopp kaffe i den allerede dengang velkjente Kaiser-Café, et meget besøkt småbykonditori. Ved

Emmy Sonnemann og Hermann Göring gifter seg i 1930

siden av det store kaférum var det et behagelig hjørne med fem bord. Det største av dem var henimot aftenen reservert for noen kunstnere, Goetheforskere og diktere, et annet for oss to (Emmy og hennes kollega og venninne). Efter middagen satt som regel ved det store bord den nasjonalsosialistiske innenriks- og folkeutdannelsesminister i Thüringen Dr. Wilhelm Frick med sine nærmeste medarbeidere (blant dem den daværende sjefredaktør og kunstkritiker Dr. I. S. Ziegler), såvel som den nye direktør for kunst- og bygningshøyskolen, professor Paul Schultze-Naumburg. Efter klokken fem samlet seg ved dette stambord Goetheforskerne professor Dr. Hans Wahl og professor Dr. Max Hecker, dikterne Dr. Heinrich Lillienfein og Jakob

Schaffner, billedhuggeren professor Engelmann og grafikeren professor Walter Klemm. En sluttet krets fylt av alvor og spøk. Vi hørte ofte nok den homeriske latter til disse moderne olympiere i Weimar, hvis skikkelser en ikke kunne tenke seg bort fra bildet av den klassiske by.

Dag efter dag tilbragte vi i vårt konditorihjørne og slukte utenom de meget øde kaker, de store riksaviser, riktignok først og fremst «føljetongen». — Vi var ikke vant til å bli forstyrret av fremmede gjester mens vi fordypet oss i den spennende lektüre. Men en sen april dag gikk døren plutselig opp og inn trådte otte til ti herrer. «Men det der er da en kjent politiker», hvisket min venninne til meg. Hun var like fremmed for politiske hendelser som jeg selv. Hun pekte på en mann med en liten mørk bart. Jeg kjente bildet hans fra avisene, men hadde aldri hørt noe nærmere om hans politiske målsetting, og visste ikke hvorfor man snakket så meget om ham. Det var Adolf Hitler. Jeg ble straks klar over at plassen ikke ville strekke til i det lille rum for ham og hans følge. Jeg reiste meg derfor for å forlate kaféen sammen med min venninne. Det var likevel slutt med den oppkvikkende ro. En av dem som nettopp hadde trådt inn og som vi i sin tid hadde lært å kjenne på det Steinsche slott Kochberg, kom bort til oss med Adolf Hitler og forestilte ham for oss. Da Hitler, som hilste oss med håndkviss, la merke til at vi ville brvte opp, sa han hurtig: «Jeg vet

at dere er ansatt ved det tyske nasjonalteater. Jeg ville bli dødsens ulykkelig hvis jeg skulle fordrive dere. Bli og gjør meg den glede sammen med Deres venninne å fortelle meg noe om teatret. De kunne ikke gjøre meg en større glede.»

Vi lot oss overtale og ble ennu en stund. Adolf Hitler gjorde det lett for oss å komme i samtale. Han spurte efter mange enkeltheter ved Weimarer Theatret, som han i løpet av de forgangne år ofte hadde besøkt, og fortalte om sine inntryksfulle opplevelser i Weimars opera og teater. Hans tilbøyelighet for opera og konserter var ganske åpenbart større enn hans interesse for skuespill. Men de inntrykk han som ung mann hadde skaffet seg i Wiener Burgtheater, på den tid Europas beste scene, og den måte han talte om de klassiske dramaer og wieneroppføringer, åpenbart også for disse grener et kunstnerisk menneske med utpreget kontakt med alt som sceneheter. Også for scenebilder og sceneteknikk syntes han å interessere seg sterkt. Naturligvis spurte han meg og min venninne om våre siste roller. Da jeg fortalte ham at jeg neste gang skulle spille Solveig i Ibsens «Peer Gynt» — prøvene hadde allerede begynt — var han helt beveget ved tanken på at dette relativt sjelden spilte verk nu fikk en ny iscenesettelse i Weimar: «Jeg har lært det å kjenne — å elske — gjennom min altfor tidlig døde münchenervenn Dietrich Eckardt. Dietrich Eckardt har laget en vellykket versifisert oversettelse til tysk, den

benyttes forøvrig på forskjellige scener. En formfullendt efterdikning!» — Jeg beklaget at jeg ennu ikke kjente denne oversettelse, vi spilte i Weimar utformingen ved Lange. Så begynte Hitler å snakke om «Peer Gynt»-musikken: «Edvard Griegs musikk anså han forøvrig som den vakreste skuespillmusikk som overhodet fantes. Grieg har her oppnådd en vidunderlig overensstemmelse mellom den norske natur og de diktteriske hendelser.» Efter en stund: «Hvor gjerne ville jeg ikke se Dem i rollen som Solveig!»

Naturligvis gledet det meg spesielt at Hitler hadde så sterk tilknytning nettopp til dette drama. Samtalen ble nu stadig livligere. — Ennu mange år senere kom Hitler inn på «Peer Gynt»-temaet.

Da Hitler viste stor trang til å snakke om teater med oss, fortalte jeg noen muntre hendelser på scenen vår. Jeg fortalte ham om en eldre kollega, vår utmerkede karakterhelt, hvis hørsel ble dårligere og dårligere slik at han knapt forsto suffløsen og derfor var meg spesielt taknemlig når jeg som hans partner sufflerte for ham teksten som jeg hadde lært meg. En aften på scenen var han igjen så fylt av takknemlighet at han kviterte for de ord jeg hvisket til ham med et høyt «Mange takk!» før han gjenga teksten! Hitler lo så tårene trillet.

Efter en stunds forløp snakket vi om Goetheparkens skjønnhet. Han var spesielt glad i «Belvedere». Dit dro han som regel straks efter sin ankomst til Weimar for å spasere. Da kunne jeg ikke

(Forts. s. 19)

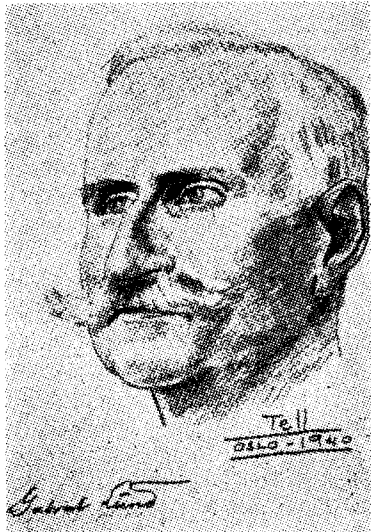
fru Göring og datteren Edda fotografert i 1966.

Hitler avskaffet arbeidsløsheten slik han sa han skulle gjøre det til den senere fru Göring

JUL FOR DØDSDOMTE PÅ NR 19

DA TYSKERNE «HERJET SOM VERST» I NORGE — SLIK OBERST GABRIEL LUND HAR SKILDRET DET I SIN BOK

Oberst Ole Gabriel Lund

Oberst Gabriel Lund ble ved tysk krigsrett dømt til døden for spionasje og ble satt inn på Møllergaten 19 etter domfellelsen. Han har gitt ut en bok om fengselsoppholdet, «Dødsdømt», men det var ikke lenge den var i handlen. Den passet nemlig ikke helt inn i propagandabildet og forsvant derfor plutselig. I dag er den knapt å få tak i. Men vi har den og gjengir litt av det obersten skrev om julen i fengslet i 1940 (Side 114):

«Julaftens formiddag fikk jeg utlevert mine gaver og all slags juleknask, som av mine pårørende var bragt til fengslet. Da biskop Berggrav kom og bragte julehilsen fra min søster, skjenket han meg sin lille bok «Mannen Jesus». Klokken 17 begynte julefesten med en overmåte stemningsfull og høytidelig gudstjeneste med treet strålende i fullt lys. Den innlededes med 2 vakre numre av det store Oslo Domkor, hvorefter biskopen holdt en julepreken på sin vanlige klare, inntrengende måte over juleevangeliet. Så fulgte avsynging unisont av en julesalme, hvorefter biskopen rettet noen særskilt trøstende ord til oss fanger. Derpå rettet han på tysk en takk til vekten og de tyske myndigheter for at de hadde gitt tillatelse til denne tilstelning. Endelig var de atter deilig sang av Domkoret. Og en av fangene takke de assisterende.

Det ble meg fortalt etterpå, at det var også en del av den tyske vakt som sat og strigråt — de var jo familiefedre de fleste av dem. Noen særskilt inspeksjon av høyere Gestapofolk var der ikke, bare tolken Egen til klokken 18.

Nå fulgte utdeling av de gaver, bøker som var innkjøpt etter den tidligere avtale. Dessuten kunne de fan-

ger, som ønsket det, få en bibel. Den varme ekstraforpleining, som nå ble utdelt til alle, besto — ved siden av fengslets risgrøt — av kjøttkaker med stuert kål og deretter Holmens kaffe. Men enda flottere bevertning vanket for et utvalgt selskap, som Grydeland hadde invitert til sin celle B 11 og som omfattet Ronald Fangen, Toni, Lucy og meg. Der ble nemlig traktert med svinekoteletter, ribbe med poteter, vørterøl og dram, syltede aprikoser og pærer, kaffe med hjemmebakte kaker, det rene slaraffenliv. Utpå kvelden innfant også Olga Eltvik seg til vår store forbauselse for å ønske «God jul». Hun var blitt sluppet løs 17. desember, men hadde altså ikke tatt skrekk av fengselsoppholdet.

I festmåltidet vårt ble der skutt inn en liten avbrytelse for å komplimentere den tyske vakt. For denne hadde Grydeland latt dekke et festlig lite bord inne i vaktstuen, hvor de hadde sitt eget lille juletre. Der ble bevertet med tyskernes livrett her i landet, biff med løk, tillaget av ganggutter over fengslets gassapparater og dertil rikelig med Pilsner-øl. For hver mann av vekten hadde Grydeland dernest ferdig en kurv med konfekt og annet godt, som ble overlevert med en liten tale ved hjelp av tolk — besvart av vaksjefen i noen hjertelige ord. Tidligere var der kommet 2 officerer fra politibataljonen med julegaver til vekten.

Under den alminnelige frihet utover kvelden var det full anledning til å gjøre visitt hos kamerater og kjente, for den saks skyld også for tidligere ukjente. Etter besøk hos mine tidligere feller og Cappelen junior havnet jeg for en stund hos Hannevig, som hadde skaffet seg eget juletre og hadde fått samlet hos seg et tallrikt og belivet selskap, bl. a. flere av spanio-

Eftersom årene gikk og krigens brutalitet tok overhånd ble det vel andre forhold både på Nr. 19 og i fangeleirene — og det gjelder også tiden etter verdenskrigens avslutning da seierherrene overtok det hele.

Denne tegning gjengir en fanges (Ofteidal) inntrykk

lene. Der var stor begeistring over biskopens preken og arbeide: «En modig kar», het det.

Først klokken halv to ble det ro i fengslet. Maken til julekveld har vel ingen annen opplevet, enten der eller annetsteds.

Første juledag fikk alle god bønnekaffe til frokost. Ronald Fangen og jeg holdt Grydeland med selskap i den sistes celle med egg, sylte og ribbe! — — —

*

På samme måte fortsetter beretningen om den videre jule- og nyttårsfeiring, men spalteplassen er jo begrenset.

Oberst Gabriel Lund nevner i sin bok at en av de fangene som opplevet julen 1940 på denne måten var senere stortingsmann Sverre Løberg.

Da oberst Gabriel Lunds hustru Bergljot var blitt meget syk sommeren 1941, fikk han tillatelse av kommissar Fehmer på Victoria Terrasse til å holde nattevakt hos henne på sykehuset, således at han bare om morgenen skulle gå ned i fengslet, ordne seg med litt frokost der, se å få hvile litt og så etter middag

gå opp til henne igjen. Lund forteller videre:

«14. juli om morgenen dro hun sitt siste sukk. Jeg fikk nå av kommissar Fehmer 14 dagers fullstendig frihet for å kunne ordne alt som foresto. — Hennes siste ferd, torsdag 17. juli ble allikevel en stemningsfull høytidelighet, som ble ytterligere aksentuert ved at biskop Berggrav ved børen talte hjertevarme, trøsterike ord til oss. — I 2 uker var jeg altså helt ut min egen herre.

28. juli meldte jeg meg atter på Victoria Terrasse for Fehmer, som var overmåte forekommende, da jeg takket for ferien. Denne betegnet han som «selbstverständlich» og var ovenikjøpet så vennlig å si, at jeg kanskje kunne ha behov for enda litt fri, «zur Erholung», altså rekreasjon. Jeg foretrakk å ha dette tilgode til litt senere.»

I august 1941 kom ordre fra Gestapo at Lund skulle overføres fra Møllergt. 19 til fengslet i Åkebergveien. Han avslutter sin beretning om sine opplevelser i Møllergt. 19 slik:

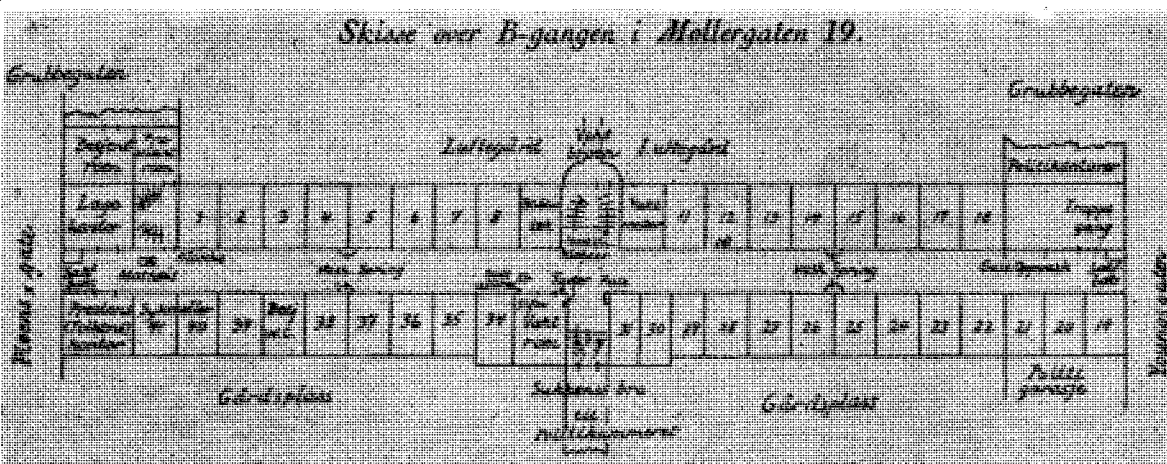
«Når jeg nå i alt vesentlig er ferdig med beretningen om

mine opplevelser i fengslet i Møllergt. 19, vil jeg alene tilføye, på en måte som svar på forespørsler, som så mangen en gang siden har vært stillet meg: Stort sett er jeg — fra sett den uhyrlighet, at man i det hele tatt har satt meg fast — av de tyske myndigheter blitt pyntelig, anstendig og forståelsesfullt behandlet.»

Vi gjør et hopp fram til julen 1942, da krigen raste på det aller hardeste og vi gir oberst Gabriel Lund ordet igjen:

«Skjønt man i grunnen gjorde seg små forhåpninger i den retning, var der dog til en viss grad litt spenning om, hvorvidt det denne gang ville bli tillatt litt ekstra tilstelning. Og det ble det virkelig. For første gang i «Bayern»s historie ble der kjøpt inn halvstore juletrær, ett for hver av de 5 etasjer — i sykehuset var dette skjedd også tidligere år. Trærne ble pyntet med flagg, stjerner og papirkurver (levende lys var jo ikke å få) og stilt opp ved siden av tverrbroene mellom sidegalleriene. Jeg forsøkte også å få utvirket at alle fangene iallfall for helligdagene skulle få ut igjen radiohodebøylene (jfr. side 158), men var dessverre for sent ute. Alle fengslets høyere tyske ledere var reist på ferie og ledelsen overlatt til tolken Holadz. Og han turde ikke påta seg ansvaret for et så ekstraordinært tiltak. Utpå julekvelds ettermiddag en gang kom doktor Gordon Johnsen med et kor, som sang julesanger for fangene. Pakker hjemmefra hadde de fått lov til å få tilsendt — derom var varslet i begynnelsen av desember. I mange celler kunne der sees dekorert med papirguirlander o. lign. Små grantrær og blomster kunne også forekomme. Til aftens vanket der som allerede før nevnt som ekstraforpleining risgrøt med smørøye, sukker og kanel, samt saft. Slik gikk julekvelden, fortalte ganggutter meg, da jeg kom tilbake etter julepermisjonen i byen. Selv ble jeg ved returen overrasket med å finne en hummer som julegave fra Hjørdis Burell på cellebordet mitt foruten blomster og andre hilsener. 1. juledag ble der traktert med en julekake til hver fange. Til middag vanket noe så flott som hermetisk Oslo-skinke med surkål, samt grønn ertesuppe. Dette gjaldt selvfølgelig alle fanger, som fikk mat fra vårt fengselskjøkken, med andre ord også

(Fort. s. 20)

Illustrasjon fra boken

Av Marna P.;

Etter artium i 1944 skulle jeg ut i den obligatoriske AT-tjenesten, og det var ikke fritt for at jeg grudde litt. Jeg hadde vært eneste hirdjente ved vår skole og jeg lurte på hva slags jenter jeg nå ville komme i lag med. Flokkmentaliteten er sterkt utbredt i Norge, og på skolen gikk parolen ut på total utfrysning av alle som ikke ville bøye seg for flertallsdiktaturet. Diskusjoner kunne jo føre til at misforståelser ble oppklart og løgner avslørt. Og dette var ikke i parolemakernes interesse. Nå og da hadde jeg fått hemmelige lapper stukket til meg fra skolekamerater som sympatiserte med vår sak. Men de sluttet alltid med en bønn om at jeg ikke måtte røpe dem. Terroren var for sterk for de unge akademikere, og de måtte derfor tute med de ulvene de var iblant. De «mente» bare ikke noe med det, skrev de.

På denne tiden gikk det de villeste rykter om at AT bare var et skalkesjul for tvangsmobilisering av norske menn til Østfronten og norske kvinner til tyske bordeller. Det hersket derfor en viss angst blant de innkalte og de ble synlig glade for mine forsikringer om at det hele bare var tøv. Noen var det dog som hadde rømt til skogs på grunn av disse ryktene. Og vi andre syntes først synd på dem for det. Men aldri så galt, var det godt for noe, for da de etter misforståelsen kunne dukke frem igjen, var det som heimefronter og store helter.

De fleste jentene i vår leir var arbeiderjenter fra Oslo østkant. En stor prosent var

kommunister. Disse tok straks ledelsen av alle «nasjonale» demonstrasjoner og tvang bl. a. de andre til å synge «Internasjonalen». Etterpå lusket de borgerlige sin vei nokså flau over å skulle tilfredsstille sine tvilsomme allierte på en slik måte. Det så ut som de følte seg mere truet enn jeg og de innlot seg aldri i politiske diskusjoner. Kommunistene derimot elsket å diskutere. Den første diskusjonen jeg hadde med dem, «ialdt alle de «særrettigheter» og «fordeler» vi i N.S. hadde av vårt medlemskap. De «visste» at vi hadde egne butikker, større rasjoner og nærmest kunne ta oss selv til rette som vi lystet. Det var temmelig umulig å få dem til å forstå at situasjonen nærmest var den motsatte. Men da kom skjebnen

frivillig vaskehjelp. Dette skulle egentlig ha vært en straffetjeneste for dårlig oppførsel. Men nå måtte straffen utdeles som belønning i stedet.

En natt hadde vi en ganske spennende opplevelse. Noen karer vekket opp leiren med å ruske i de låste dørene og ropte at de skulle ha tak i lederne. Dette førte til vill panikk, for jentene trodde det var Heimefronten som skulle myrde lederne. Glemte var nå all politisk fiendskap og alle slags planer ble lagt for å redde de dødsdømte. Gråt og tenners gnissel fylte leiren til det hele viste seg å være en misforståelse.

En annen hendelse som gjorde et visst inntrykk på meg var en samtale med en av de ivrigste kommunistene. Vi arbeidet sammen i vaske-

Da avslutningen begynte å nærme seg, lurte jentene på om jeg turte å reise hjem i hirduniformen. Det syntes de var moro så jeg byttet om tøyet mitt og fikk sendt uniformen oppover. Men det skulle jeg få angre på. Et par dager før reisen skulle vi ta opp poteter på en avsidesgård. Vi måtte sykle dit og jeg fikk lånt en liten, men meget tung varesyssel. På denne var det nesten umulig å holde følge med de andre to som hadde alminnelige sykler. Jeg måtte derfor kjøre på alt jeg orket og litt til. Veien gikk nærmest i sikk-sakk og jeg hang på ved å kutte av svingene. På den måten kunne jeg kjøre praktisk talt rett fram, mens de andre fulgte veiens buktninger. Plutselig bremses det opp foran meg. Jeg hugger også

AT-sjefen, general Frølich Hansen

ET AT-MINNE

meg til hjelp. Leiren vår hadde tidligere vært utdannelsesleir for AT-ledere, og vi var første kullet med innkalte menige. Nå ble alle AT-ledere regnet som N.S. enten de var det eller ikke. Og da jentene fikk perm og dro på «byen», ble de behandlet som N.S.-medlemmer. Over en uke gikk det før misforståelsen ble oppklart. Men da var de også blitt klar over hvilke særrettigheter vi i N.S. hadde. Dette var et stort sjokk for dem og det førte til en meget bedre tone i leiren. Mange beklaget nå at de hadde vært så ubehagelige mot meg, og de sa at tross vår politiske uenighet ville de behandle meg som en ærlig fiende.

De aller fleste jentene likte seg godt i AT-leiren. Maten var etter omstendigheten svært bra, arbeidet sundt og det var meget å lære også. Sang, lek og gymnastikk hørte også med til programmet. Så da vi skulle reise hjem igjen etter endt tjeneste, ble det et kappløp av jenter som ville melde seg som

kjelleren, og til å begynne med forsøkte vi å overdøve hverandre med hver våre kampsanger. Plutselig sier hun: «Du ville nok bli ordentlig forbauset hvis du visste hva jeg egentlig synes om denne krigen.» Og forbauset ble jeg da også da hun fortsatte med å ønske at tyskerne måtte seire. Forklaringen var at hun syntes så forferdelig synd på dem. De hadde tapt den første verdenskrigen, og å tape en til ville være mere enn et folk kunne tåle. Derfor unnet hun dem seiren denne gangen, til tross for hennes kommunistiske overbevisning. Vi ble gode venner i vaskekjelleren og jeg endte med å betro henne min hemmelighet. At den utgangen jeg ville ønske på krigen måtte være en fredsslutning mellom England og Tyskland uten noen endelig seier for noen av partene. Å vinne en verdenskrig var nemlig mere enn jeg trodde noen nasjon kunne tåle.

Kommunistene var jo programforpliktet til å bekjempe religionen. Men når man kom dem nærmere inn på livet, viste det seg at de huset mange religiøse tanker i sitt innerste. Og når vi fritt fikk velge sanger, var det rart å legge merke til hvor mange salmer som sto på ønskelisten. «Nærmere deg min Gud» var således ateistenes erklærte yndlingssang. Kirken derimot hadde de intet til overs for. Ikke forstod de dens språk og ikke hadde den noen gang stått solidarisk med dem i deres rettfærdige kamp for arbeid og brød. Hadde den så gjort, ville nok verden sett annerledes ut.

bremsene i, men farten er for stor, og det bærer over sykkelstyret med meg og jeg lander på hodet i veien med ansiktet først. Akk som jeg så ut da dagen endelig var over. Oppskrubbet, «blåøyet» og med en munn som var dobbelt så stor som til vanlig. Men om den enn var stor, var den til gjengjeld nokså ubrukkelig. Ikke fikk jeg ma-

ten inn og ikke kom ordene ut. Ellers var jeg all right heldigvis. Men det var nokså flaut å trekke i uniform med et slikt utseende, selv om det bedret seg endel til selve avreisedagen.

Men mine ærlige fiender fra AT-leiren viste seg som gode kamerater på hele reisen og da vi skiltes på Østbanestasjonen, la de et helt unorsk mot for dagen ved i alles påsyn å ta meg i hånden og takke for i sommer.

Opposisjonell ministersønn

Som ikke egnet seg som kontorist gir de innbyrdes krigende emigranter — på pelsen

MED BENJAMIN VOGT I «UTEFRONTENS» JUNGLER

Ved Alexander Lange

I «Vår ære og vår avmakt» på Aschehoug får studenter av Norges såkalte krig i utlandet en nesten likeså avslørende bok som Paul Hartmanns «Bak fronten», Mustads bok, og for eksempel Chris Lee: «Deres Tapre lille land». Disse tildels rystende skildringer av våre innbyrdes krigende etterpåkrigere, som ikke delte sitt folks skjebne og som i London, USA og Canada, i puber og barer, blant blonder og boudoirer øvet seg på sine partiturer i den store Auliekrigen mot Nasjonal Samlings medlemmer, når det endelig var blitt fred og farefritt i Norge. — Disse skildringer har nå nådd et foreløpig høydepunkt i Benjamin Vogts bok, som har vakt raseri i den norske presens ledende drøm- og dådfabrikker.

Som hans siste bok om Quisling blant annet skyldes at han på dagen fikk sparken av Q's venn Frederik Prytz i en skogjobb i Russland, — kan vi nu lystlese om «Norges fortsatte krig» i London og USA, hvor nådeløse autokrater og antibenjaminere som Øyvind Lorentzen og Hysing Olsen og andre ikke imponerte gir ham avskjed tre— fire ganger! Hadde ikke den snille skipsreder Thomas Olsen trådt støttende til med mat og kaffe samt pen omgang på parketten, så Gud vet hvordan det hadde gått med vår kjære Benjamin. Han er jo født og båret til å drikke av hverdagschampagneglass og til å administrere det høyere næringsliv pr. fullmektiger. Jeg synes livet har vært stvgt mot Benjamin, som nesten aldri fikk stå på geledd med Hysinger og Lorentzer før pundet gikk i den store dukkedammen som Anders Melteig spådde her i bladet alt for mange år siden.

I det følgende gjengir vi sitater fra Benjamin Vogts bok,

Side 9: — Denne fortsettelse av min bok fra ifjor — «På lykke og fromme», som førte frem til april 1940 — er ment som et bidrag til avduking. Jeg velger dette ord fremfor avsløring, fordi avduking blottet ikke bare de små og slette egenskaper ved menneskene, men også de store og gode.

Det var en rundelig porasjon av begge deler under den siste verdenskrig. Og de fleste av de individer jeg møtte og arbeidet med i denne tid,

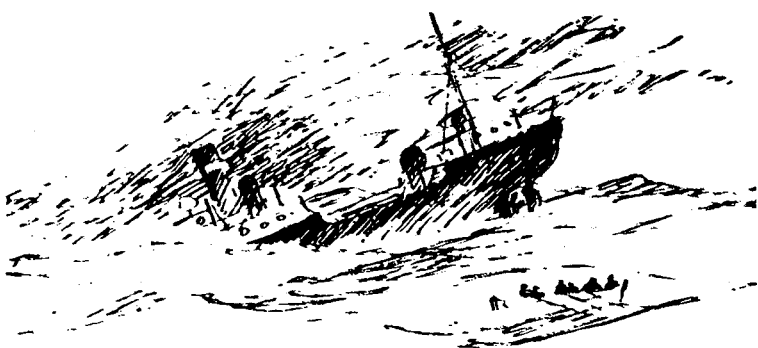
Benjamin Vogt

var folk for hvem jeg lærte å føle dyp aktelse og opriktig hengivenhet. Noen hadde holdt til langt borte fra scenenes midtpunkt, da lyskasteren et øyeblikk fanget dem ut av mørket. De er nesten alle forsvunnet igjen bak kulissene, endel fordi de er skrevet opp i andre annaler, en annen del fordi de er gått i vår egen glemmebok.

Side 11: — Men sproget var nesten det minste av mange handicaps. Det største var kanskje at regjeringen besto av vennesele, fredsommelige menn hvis uforutsette oppgave det plutselig var å skulle føre krig... Når alt kommer til alt, var det handelsflåten alene som gjorde det mulig for regjeringen å opprettholde sin uavhengige status. Uten egne midler ingen egen virksomhet, og særlig til å begynne med var det vesentlig handelsflåten som førte krig. Jeg anser det derfor riktig å gå mer i detalj om hvordan handelsflåtens innsats ble organisert.

Side 12 — Opposisjonen (i London) gav seg ikke utslag i å nekte oppdrag eller utføre ordre. Det var krigsordre man syntes man savnet, (uthevet her) og oppdrag man manglet. (På samme side nevner Benjamin Vogt general Fleischers

(Forts. s. 18)

Tilbunns for England (Tegning fra bokens omslag)

OLAF HOLM:

Det muliges kunst

I

Politikk er det muliges kunst, heter det. Det kan være av interesse å ta et tilbakeblikk på okkupasjonstiden og se, hva som var mulig under de da herskende forhold.

Ut fra denne maksime om politikk som det muliges kunst tok Quisling på okkupantens side av fronten, i Stortingets, regjeringens og kongens fravær initiativet til å komme til en **modus vivendi** med denne for å oppnå en **okkupasjonstilstand** og dermed unngå en krig, som måtte tapes av et nedrustet og endog umobilisert Norge overfor en topprustet stormakt, og føre til landets **erobring**.

II

Grunnen til at landets hær ikke var mobilisert tross generalstabsjefens og kommanderende generals krav herom er ikke oppklart, dvs. den er bevisst holdt skjult. Den finnes antagelig i den av Stortinget oppnevnte **militære undersøkelseskommisjons** innberetning. Denne er — av ukjente årsaker — ikke etterlyst fra annet hold (Scharffenberg). Den skal heller ikke være forelagt i statsråd, men underslått på veien til den forrige regjering og er fremdeles underslått overfor den nuværende, får man tro. «Det muliges kunst» krever **civildourage**, dvs. moralsk mot.

III

Umiddelbart etter Quislings initiativ tok Storting og regjering enstemmig beslutning om å følge samme linje for «det muliges kunst» og oppnevnte en komite til å forhandle herom med okkupanten.

Det gikk ikke slik. Klossethet fra utenriksministerens side synes i noen grad å ha spilt en rolle og bragt planen inn på et feilspor. Quislings påfølgende forsøk på å få kongen til å respektere Stortingets beslutning i saken var forgjeves. Den innskrift, som står på en bauta på Elverum

IV

Quisling ble som eventuell leder av den okkuperte del av landet intrigert vekk. Istedet fikk landet en tysk rikskommissær og et administrasjonsråd. Det siste hadde ikke den bakgrunn, at det kunne komme noen vei med rikskommissæren og måtte derfor fire overfor hans krav. Eksempelvis oppløste administrasjonsrådet på rikskommissærens krav hæren og opprettet arbeidstjenesten. Denne siste ble senere uglesett, fordi Quisling i den så en spire til å gjenreise et forsvaret.

I august 1940 landsforviste rikskommissæren Quisling til Tyskland. Det burde vekke noen ettertanke hos nordmenn også idag. Ut på høsten kom Quisling tilbake til Norge for, med Berlins billigelse, å gjenoppta sin linje for «det muliges kunst» under de nu i landet herskende forhold. Han hadde samtidig fått Hitlers løfte om at rikskommissæren skulle forlate landet, nærmere bestemt 17. mai 1941. Den siste klarte å forhindre dette ved å bevege Hitler til å gå tilbake på sitt ord. Quisling ønsket selv overfor dette å fratre, men lot seg av sine omgivelser bevege til å fortsette for at ikke landet skulle bli helt prisgitt rikskommissæren. Det kostet ham senere livet.

V

Resultatet av Quislings form for «det muliges kunst» under okkupasjonen kan oppsummeres i H. M. Kongens tale på en fest, som Oslo kommune holdt for ham høsten 1945: Norge har sluppet bedre fra okkupasjonen enn noe annet tyskokkupert land. Og det skal vi takke Gud for.

VI

Der oppstod under okkupasjonen den såkalte motstandsbevegelse, ut fra et annet syn på «det muliges kunst» under de foreliggende omstendigheter. Dr. Johan Scharffenberg har karakterisert dens virksomhet og senere forherligelse med følgende: Det må ikke bli et heltepos, den forkortet ikke krigen med en eneste dag. Det er vel unødvendig å rippe opp i hvor mange menneskeliv denne resultatløse «krig»føring kostet.

Som følge av motstandsbevegelsens tiltak strømmet der så å si daglig inn til Quisling bønner om hjelp for dem,

som var kommet uheldig fra sine forsøk på «det muliges kunst» etter dens linje. Quislings ord var alltid, når de ble behandlet i regjeringssmøte, kort og godt: «De er nordmenn, vi må hjelpe dem». Intet **rettsindig** menneske vil benekte, at dette ble gjort så langt det var mulig og uten persons anseelse.

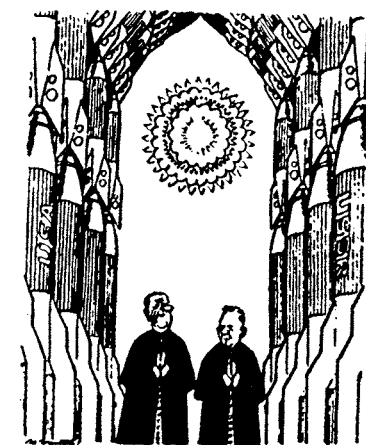
VII

For noen år siden ble der tilsendt alle husstander i landet et lite hefte betitlet «Hvis det skulle bli krig». Det var tiltrådt av alle myndigheter, som har eller vil få med et slikt forhold å gjøre. Der tas desidert avstand fra den form for «krigføring», som motstandsbevegelsen gikk inn for. Ikke engang om fienden griper til slike midler er det tillatt å svare på samme måte. Det er etter Haagerkonvensjonen, som er vedtatt av Stortinget som gjeldende **norsk** lov, en forbrytelse, som normalt straffes med døden, hvor respektable motivene enn kan være. De som slapp med et opphold i en konsentrasjonsleir kan, uansett hva de der måtte gjennomgå, prise seg lykkelige.

Det er i denne forbindelse grunn til å peke på at den forherligelse av begivenheter som Telavåg og Majavatn o.l., som foregår i NRK, er **uansvarlig**, når der ikke samtidig gjøres oppmerksom på, at den dødsstraff de utsetter seg for har hjemmel i norsk lov.

VIII

Island, Færøyene og de engelske kanaløyer fulgte samme prinsipp for «det muliges kunst» som Quisling, England så etter krigen gjennom fingrene med kanaløyenes forhold til den tyske okkupasjon av dem som en dyd av nødvendighet. Danmark hadde på forhånd ordnet sitt forhold til en eventuell tysk okkupasjon (Rostockavtalen) og innhentet Vestmaktene (Forts. s. 17)

Gledelig jul ønskes av atommakene!

Hvit verdensrevolusjon eller farvet imperialism?

Den farvede fronts formering. — Av Otto Karl Düpow

Den såkalte farvede verdens oppbrudd i Asia, Afrika og Latinamerika, som stadig sterkere nærmer seg fullbyrdelse, er kjennetegnet ved hatet mot den «hvite mann» og hans verk, som er uttrykk for hans livsfølelse. Mens idag den siste hvite blir fordrevet fra Asia og Afrika, følger samtidig innvandringen i Europa ved afrikanere og asiater og med dem beslektede sør-europeere. De som tilhører den hvite rase har, ifølge farvede staters og farvede revolusjonsbeveølsers offisielle oppfatning, ingen rett lenger til for eksempel å være i Afrika, for ikke å snakke om rett til politisk virksomhet i farvede land. Men naturligvis har etter disse rasisters enstemmige mening, de som ofte kaller seg sosialister og marxister, farvede i landene til den hvite rase enhver tenkbar rett.

Det er en umulig tilstand, som ikke lenger kan vare ved. Når de som tilhører den hvite rase i Afrika blir til fritt bytte, da har heller ingen afrikaner lenger rettigheter i Europa. I motsatt fall betyr det: Å takke for seg, noe som må få katastrofale følger også for den enkelte. I politikken beror alt på gjensidighet. Det er utover den skisserte situasjon en paradoksal tilstand at den farvede rasisme, som ved samtidig innvandring i de hvite stater antar imperialistiske trekk, ennå blir finansiert av hvite skattebetalere med penger og gods i form av «utviklingshjelp». Hvor lenge skal vi ennå finansiere strikken, med hvilken mot-

tagerne av vår hjelp vil henge oss?

Revolusjonær rasisme

Den farvede sjåvinisme, rasisme, imperialism, som skjuler seg med utilhyllede sosialistiske slagord foran verdensoffentligheten finner en lydsterk understøttelse i Europa og Amerika blant kretser av visse liberale, sosialister og kristne som på grunn av ideologiske briller er slått med blindhet. For dem er alt fremskritt, som er tjenlig den egne undergang. Disse kretser utgjør ved siden av de farvede innvandringskontingenter de har skaffet de hvite land på halssiden den egtl. 5. kolonne i den «farvede verdensrevolusjon», som bærer imperialistisk karakter. De som er livsdyktige bare gjennom våre gaver og som vi ofte redder fra hungersdøden oppfører seg i økende grad som hunden der biter den hånden som nærer den. De «tre gode verdenspappaene» Johnson, Kossygin og Kiesinger, (og i Norge Samlings-Borten) kommer til å føre den såkalte «utviklingshjelp» videre. Stilt overfor befolkningsekspløsjonen i den farvede verden, blir denne hjelp bare til en dråpe på en het sten. Denne hjelp bidrar bare til at de hvite folk avler sine egne bødler.

Russerne, vest- og østeuropeerne, nordamerikanerne: de kommer ved slutten av det 20. århundre alle til å stå overfor en farvet stormflod, som uomgjengelig vil heve seg for å tilintetgjøre den hvite verden og dens sivilisasjon og kultur. Men den «farvede

verdensrevolusjon» kommer ut over det å ødelegge den hvite manns verk ikke til å bringe annet enn kaos, elendighet og massakrer.

Før europeernes kolonisering av Afrika var dette kontinent hovedsakelig junøel, ørken, urskog, pest og ubeskrivelig grusomhet og elendighet. Negeren kjente ikke engang hjulet i noenslags form. Alt det som Afrika idag representerer har den hvite mann skapt. I kjølvannet av den angivelige «sosialistiske revolusjon» fordrev Algerie også de franske arbeidere, ikke bare kapitalistene. Som de italienske arbeidere ble fordrevet fra andre nordafrikanske land, og som også de britiske ble det slik bereder de farvede revolusjonsbevegelser seg til å fordreive portugiserne, sørafrikanerne og tyskerne fra hele Afrika gjennom terror og massakrer. Denne utvikling blir feiret av et til dels blendet, og til dels ondskapsfullt sjikt i de hvite stater, som «fremskrittssvennlig utvikling», hvorunder det kommer disse lemener tilgode at et virkelig kjennskap til problemene sjelden er tilstede.

Algerie mot afrikatyskere

Algerie ble under Boumedienne (mer korrekt Bhoukarrouba) midtpunktet for rasistisk undertrykkelse av de siste europeere i Afrika selv, som rettet mot landene i vest-europa, spesielt mot Portugal, Spania og Vest-Tyskland. I Algerie er de militante rasistiske bevegelser akkreditert, som vil fordreive enhver hvit fra Afrika:

ANC (Sydafrika), FRELIMO (Mozambique), MPLA (Anøola), PAICG (Portugisisk-Guinea), SWAPO (Sydvestafrika), ZAPU (Zimbabwe/Rhodesia),

dessuten «befrielsesbevegelser» for de kanariske øyer, beveølsen «Den revolusjonære portugisiske junta» til revolusjon i Portugal og tilsvarende bevegelse for Syd-Jemen (FLOSY) og Palestina (OLP).

Black Power!

Innførelsen av vestlige aviser til Algerie ble forbudt. De østlige aviser blir heller ikke frembudt, da ingen kan lese dem. Den dannede algirer er altså henvist til provinsnivået i den hjemlige ideologisk farvede presse. Den nåværende statssjef Boumedienne kom til makten ved et rutsch i 56. som ble understøttet av Frankrike. Som førstemann forsvant den tidligere ministerpresident Ben Bella, en virkelig sosialist, i de av Boumedienne ledede konsentrasjonsleire, i hvilke nordafrikanere og europeere illeøst blir holdt fast. KZ-reimmet Boumedienne blir naturligvis ikke trett av å anklage bl. a. Forbundsrepublikken Tyskland, men naturligvis også republikken Svdafrika, for de verste forgøelser mot «humanisme og humanitet». Til nå er riktig nok ingen algirer blitt kidnappet av etterretningstjenesten, noe som hører til det fremskrittssvennlige Algeries daglige praksis overfor vesttyske turister. Derimot: algirerne i Vest-Tyskland nyter forsamlings-, publikasjons- og organisasjonsfrihet.

Det er på tide at BONN gjør det klart for usurpatoren Boumedienne at hans metoder må føre til repressalier, nemlig utvisning av alle algirske studenter og arbeidere fra forbundsrepublikken. Disse algirere kunne jo da begi seg til de land hvor herr Boumediennes metoder likeledes står på dagsordenen.

Verdensrevolusjon mot rassismen

«I dypet ligger . . . hatet mot den hvite rase og den ubetingede vilje til å ødelegge den . . .»

*Spengler
(i «Avgjørelsens år»)*

I den farvede verden inntrår PEKING i økende grad den stilling som MOSKVA gjør krav på for seg. Men de hvite østeuropeere og russere kommer innen overskuelig tid på samme måte å bli ofre for de farvedes «revolusjonære rasisme» slik som idag vesteuropeerne og nordamerikanerne er blitt det. Afroamerikanernes oppstand ønsker ikke likeberettigelse for negrene i USA, den vil de hvites undertrykkelse, den vil herske og ødelegge de hvites verk i hat og hevn. Det gjelder nettopp også for Afrikas farvede revolusjonære. En farvet, slik som TSCHOMBE, som samarbeidet med Vest-europa er en «forræder». Således stilte USA, som i eget land ikke kunne håpe på fred

m.h.t. de svarte, tre militærtransportfly til disposisjon for regjeringen MOBUTU i kampen mot den belgiske major SCHRAMMES hvite leiesoldater. TSCHOMBE erklærte foran domstolen i Algerie at han var blitt bragt dit ved CIA's hjelp.

Den internasjonale sammensvergelse mot den hvite rase, dens kultur og dens sivilisasjon og livsrett antar stadig mer drastiske og dramatiske former. Det er nå på tide at en solidarisk hvit revolusjonsbevegelse setter en stopper for den farvede rasisme og imperialism og dens 5. kolonne. Ingen er sosialist som fengsler eller dreper hvite turister, øver vold mot hvite kvinner, massakrerer eller utdriver hvite arbeidere. Intet land er sosialistisk som billiger eller sågar fremmer slike metoder, også som hvitt østeuropeisk land! Langt mer er de som fremmer slike metoder del av sammensvergelsen til tilintetgjørelse av den hvite rase. Med sosialisme har det ikke det minste å gjøre.

(Forts. s. 24)

FEDREKULT I JULEN

AV HÅLLVARD M. PAASCHE

En høvdings likferd

I Asbjørnsens eventyr finner vi en fortelling om jenta som skulle gi nissen fløtegrøt. Men hun syntes det var for god mat å gi nissen, derfor spiste hun grøten selv. Så gikk hun på låven med havremelsgrøt og sur melk i et grisetrau: «Der har du trauet ditt, styggen!» sa hun. Da ble nissen gram i hu, grep henne og danset med henne til hun lå og gispet. Dagen etter fant folk henne mere død enn levende.

Efter en slik fortelling tvinges man til å spørre: Hvem er nissen, og hvorfor skal han ha julegrøt? Disse spørsmål fører oss inn i de religiøse forhold som har avleiret seg i folketradisjonen i vårt land. Denne såkalte «overtro» som i seg selv er «tro» god nok, er av førkristen art og opprinnelse.

Forestillingen om nissen her i landet er temmelig forskjellig og var i sin tid sterkt begrenset. Det viktigste område hvor nissen opererte var på Østlandet. Tidligere var der en nisse på hver gård, en liten skjeget pussling som holdt til enten i fjøs eller stall.

Julegrøten var opprinnelig ikke tiltenkt nissen, men gårdens og slektens verdige for-

fedre. Det var fra først av utenkelig å sette den på et slikt sted som låven. I førkristen tid ble den satt på selve julebordet, med beste oppdekning. Det var først etter religionsskiftet at den gamle skikk tok en slik uventet vending. Ad denne vei er vi kommet til de avdøde fedre som offermottagere. Det er en stor feiltagelse å tro at gudetro og gudedyrkelse går sammen med fedretro og fedredyrkelse i et folks religion. Hver familie har nemlig sine egne hellige personer med rot i slekt og tradisjon, og de dyrkes helt uavhengig av alt og alle. Fedrereligionen er dagliglivets, husets og slektens religion. Gudereligionen derimot kommer for seg og er gjerne henvist til enkelte store felles høytider, eller til store felles helligdommer som står under kongens, høvdings eller fellesskapets beskyttelse.

Seremoniene i de offentlige helligdommer i vårt land, ble i førkristen tid ledet av en hovforstander, «goden», som var både domsmann og herredshøvding. Hovene var felleseie og felles helligdom for et bestemt distrikt.

Tiden for sjelefestene er forskjellig i de ulike land.

De henlegges undertiden til høsten eller våren, men som oftest midtvinters eller midtsommers. Hos oss ble det holdt tre store offerfester pr. år, ved sommerdag den 14. april, seiersblot, ved vinterdag den 14. oktober, hvor det ble ofret for godt år og midtvinters da det ble ofret for god grøde. Her vil vi ta for oss midtvintersfesten slik den ble feiret i hjemmene.

Hva lys og julebål angår, finner vi da også en rikdom av det i den norske jul. Over hele landet har det vært skikk at lysene skulle brenne hele julenatten. I Sogn skulle lysene brenne forat «jolesveinane» kunne se å spise.

Juleveden og julekubben er ikke så fremtredende i norsk tradisjon. Dikteren Olav Aukrust har i følgende vers omtalt julekubben (i Olsok):

*Då fyrst vert i Norig glans,
når den eldste her til-lands,
gamle Dovregubben,
oppvekt av den sanne sol
sterk stig fram or skugg og skjol,
kjem med julkvelds-kubben!*

Og det «å hogge juleved» er alltid noe mere enn å hogge alminnelig ved. Det har også vært lagt særlig vekt på materialet, når det først gikk tro i handling, skulle den bestå av syv slags ved. Julekubben gikk av minne med de åpne ildsteder. Der trengte man store kubber til alminnelige kalde vinternetter, hvor meget mere så julenatten.

Det mest påfallende ved forberedelsene til julen både i Norge og Sverige var tidligere en skikk som vi ikke hører noe om fra andre steder, nemlig å belegge gulvet i festrommet med halm. Den halmen skulle husfolket ligge på, og da var det jo klart at den ikke kunne legges for tynt. At det var en meget gammel skikk kan man slutte derav at den ble brukt i sagatiden og omtales i skriftlig beretning fra den tid. Da Olav Digre kom til sin mor Åsta på Oppland, lot hun fire kvinner bære inn bohavet og raskt pryde stuen med tjeld og benker rundt om, to karer bar halm på gulvet, satte inn skjenkebord, matbord og ølkar. Alle måtte enten legge seg påkledd og dekke seg med åklær, eller lage flatsenger ved å dekke halmen med alminnelig sengetøy. Var huset lite og antallet av personer stort, kunne det hende som det er fortalt fra Hardanger: «Stova var liti og lyden stor. Jolemorgon låg alle som i ei

(Forts. s. 23)

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armenieren Jerwand Dshanian

Jeg ergret meg over å ha sagt så meget og ventet med en viss uro på hva svaret ville bli. Men bare to dager senere ble jeg påny innkalt til kompanisjefen, hvor jeg til min ubeskrivelige overraskelse etter alle mine misstrøstige spekulasjoner ble møtt med den gledelige nyhet: — «Hør her,» sa kompanisjefen, «i morgen skal Willy og Kurt reise til Jalta og du kan bli med dem,» og han la til med et fiffig smil: «Men du må endelig komme tilbake igjen, Jerwand.»

Jeg lovet å holde meg hans ordre etterrettelig og å vende tilbake til avtalt tid. Det var selvsagt med en ubeskrivelig glede jeg forlot konoret med tanken på at jeg skulle få ta en tur til Jalta for der å gjense mine gamle bekjente. Det var altfor gledelig til å være sant, og jeg skulle altså allernådigst få oppholde meg i Jalta i hele tre dager. Mange både tyskere og krigsfanger hadde samlet seg for å lykkønske oss til reisen og med mine to tyske ledsagere forlot jeg kompaniet.

Vi tok toget fra Feodosia til Simferopol, Krims hovedstad, hvorfra vi dro videre med en tysk turistbuss til Jalta. Alle plasser i bussen var besatt med tyske militære, blant hvem jeg var den eneste krigsfange. Til å begynne med oppsto der en liten vanskelighet. Det så nemlig litt rart ut at de tyske militære var iført pene og velpressede uniformer, mens jeg gikk i vanlige fangeklær og dessuten var den eneste som ikke var tysk. Enkelte av tyskerne likte ikke det og begynte å vise sin missnøye ved litt krangel om jeg kan kalle det så, og der oppsto en diskusjon om min tarvelige person mellom de øvrige tyskere og mine ledsagere fra arbeids-

kompaniet, fordi disse hadde tatt meg med, jeg som var en skarve krigsfange, tilmed på en så viktig tur. Men mine to ledsagere beroliget dem med at det skjedde efter ordre fra kompanisjefen i arbeidskompaniet og at jeg hadde gjort meg fortjent til en liten ferietur til Jalta. De ga seg tilslutt og opptrådte senere meget høflig under hele reisen.

Å reise med en buss fra Simferopol til Jalta er en opplevelse for enhver reisende. Først og fremst var veien her langt bedre enn annetsteds på Krimhalvøen. Dertil kommer at reisen foregår gjennom det ene skiftende romantiske landskap efter det annet inntil man endelig når Jalta.

Krim står i et geografisk forhold til Kaukasus og fjelllandet Armenia. De grønne skogstrekninger ser ut som utløpere av Kaukasus og det fjellrike Armenia. Der hviler over Krim den samme stemning av elde og sagn som over de kaukasiske og armenske fjells mange folkeslag. — Raser og folk fra forskjellige tidsaldere har her etterlatt seg etterkommere: som goter, krimtatarer, armeniere, århundrer efter at tidligere ukjente folk er forsvunnet ved å gå opp i nye innvandrede folkeraser. En smal landevei fra Perekopneset forbinder Krim med den ukrainske steppen og Syd-Russland hvorfra i tidens løp bulgarere, ukrainere, russere, grekere og jøder nordfra har slått seg ned på Krim-halvøen.

Det var i august måned vi foretok vår reise til Jalta, og på den tid av året virker landskapene enda vakrere enn ved vinterstid da mark og skog er dekket av et tynt

(Forts. s. 20)

Slik tenkte Gerhard Munthe seg Odin

A. Tidemand: Juleneket reises

Vi har kommet over et interessant dokument fra tiden før stortingsvalget i 1945. Det dreier seg om en brosjyre utgitt av Høires Centralstyre og forfattet av Arne Kløvstad, og den har tittelen «Stortinget 14. juni—13. juli 1945». Det er litt av hvert av interesse i denne brosjyre — ikke minst synes vi avsnittet om debatten i Stortinget om krigserklæringen til Japan er kostelig, spesielt sett på bakgrunn av Wrights opplysninger om at Norge ikke eiet ett eneste av de marinefartøyer som seilte under norsk flagg og Hambros ditto om at ingen anerkjente handelsflåten seiling for de allierte som krigsinnsats — men vi skal gjengi den her uten nærmere kommentarer fra vår side. Vi skulle imidlertid tro at mange senere vil føle seg oppfordret til å kommentere det Høire dengang hevdet. Vi har tatt ut endel avsnitt som dreier seg om ting uten interesse i denne forbindelse, men har ellers beholdt brosjyrens tekst uforandret. Hvor uthevelsene er gjort av oss og ikke i brosjyren er det spesielt anført.

Det gamle presidentskap går.

Den 13. juni 1945 sendte de medlemmer av presidentskapet som hadde deltatt i forhandlingene med de tyske okkupasjonsmyndigheter bl. a. om avskjedigelsen av Kongen og hans hus Stortinget følgende brev:

«Da de underhandlinger som undertegnede medlemmer av presidentskapet sommeren 1940 førte med de tyske okkupasjonsmyndigheter nå skal granskes, finner vi å ville trekke oss tilbake som presidenter.

For Stortinget har vi lagt frem en utredning om forhandlingene i Dokument nr. 1.

Oslo 13. juni 1945.

Magnus Nilssen, Gabriel Mo-seid, Andr. Moan, P. Thorvik, Neri Valen».

Dokument nr. 1

I dette stortingsdokument gir presidentskapet en rede-gjøring for sine forhandlinger i 1940 om avsettelse av Kongen og regjeringen — og om opprettelsen av et riksråd. Dokumentet gir et godt inntrykk av tyskernes «forhandlingskunst», trusler og bluff — og også av en viss etter-givende forvirring fra norsk side. Den faste, rake holdning som folket selv inntok i tiden som fulgte, den innbitte vilje til å gienvinne frihet og selvstendighet, savner man. Men dokumentet forteller også ting som nå foran valget krever svar, et svar som de ansvarlige tydeligvis svært nødig vil gi! Men som folket må ha krav på å få før det den 8. oktober skal avgjøre landets skjebne for de kommende 4 år — 4 år som vil bli av avgjørende betydning for hele folkets framtid! Det går nemlig tydelig fram av det gamle presidentskaps rede-gjøring at andre krefter enn de rent parlamentariske blandet seg inn i forhandlingene, og øvet sitt press for at presidentskap og storting skulle inngå overenskomst med okkupasjonsmakten. I dokumentet uttales bl. a.:

«På de norske forhandlere gjorde det også et visst inntrykk at enkelte norske kret-

ser på egen hånd søkte forbindelse med tyskerne. Det siktes ikke her til Quisling eller Nasjonal Samling som en selvfølgelig regnet med arbeidet i denne retning. Men det siktes til enkelte som tidligere hadde hørt til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, samt forskjellige andre enkeltpersoner. Ennå sterke inntrykk gjorde det at den daværende formann i A.F.L. under rådslagningen med de

Videre omtales den nye regjerings erklæring, hvorefter det fortsettes slik:

«Norge ennå i krig!

Det er en kjent sak at Norge siden 7. desember 1941 og så har vært i krig med Japan, og regjeringen søkte nå Stortingets godkjenning på en formell erklæring vedrørende dette forhold. På hemmelig møte i Stortinget ble det gjort følgende vedtak: «Stortinget

Regjeringen ikke har foretatt kjøp av krigsmateriell! Norge eier så å si ikke et eneste av de krigsskip som i dag seiler under norsk flagg!

Stortingsmann Wright uttalte bl. a. at det av de opplysninger som foreligger, går fram at regjeringen gjennomsnittlig siden juni 1940 har brukt 100 millioner kr. pr. år til vår direkte krigsførsel. Vårt siste forsvarsbudsjett var på 70 millioner kroner, og det kan ikke sies at den økning til 100 millioner egentlig innebærer særlig store utgifter på dette område. Når utgiftene ikke er blitt større, skyldes det i første rekke den politikk som den norske regjering i London fulgte når det gjaldt vår direkte krigsinnsats. Vi har bl. a. ikke foretatt kjøp av materiell bortsett fra noen få jagerfly som er kjøpt av den norske stat. Norge eier i dag ikke et eneste krigsskip som i dag seiler under norsk flagg. Taleren hadde ikke vært enig i den politikk som regjeringen har fulgt, fordi han mente at når vårt land var hær-

C. P. Wright som avslørte at det «krigførenden» Norge ikke eiet et eneste krigsfartøy i 1945!

de sa seg fra om vi deltok økonomisk fullt ut i den direkte krigen mot Tyskland.

Stortingsmann Wright gikk ut fra at når Stortinget nå vedtok den formelle erklæring om krigstilstanden med Japan, ville det få praktiske og direkte følger og at nasjonen og Stortinget er enig i at vi påtar oss fullt ut de ofre det medfører, og at vi videre

Interessante opplysninger fra 1945

EN BROSYRE FRA HØIRES CENTRALSTYRE SOM SIKKERT VIL AVFØDE MANGE KOMMENTARER

norske forhandlere fremsatte bestemt krav om at det ikke måtte komme til brudd med tyskerne. Han forbeholdt seg ellers å gå sine egne veier, under henvisning til at han hadde ansvaret for hundretuseners ve og vel.»

Det er en kjent sak at det den 15., 16. og 17. juni 1940 ble holdt fellesmøter av Arbeiderpartiets sentralstyre og den faglige landsorganisasjons sekretariat, og det var fra disse møter at Arbeiderpartiets representanter i presidentskapet fikk sine direktiver.

Det krav som er satt fram om at protokollen fra disse viktige møter skal legges fram, og at navnene på dem som deltok skal offentliggjøres, er i alle henseender et rimelig krav. Men det blir møtt med taushet fra Arbeiderpartiets side. Det synes som om det er visse ting av stor betydning som ønskes unndratt det norske folk. Det er meget som tyder på at den i anledning valget så finpusede fasade dekker noe som ikke tåler dagens lys, i dag! — Ellers ville vel også disse dokumenter forlengst vært offentliggjort.»

Brosjyren omtaler så et forslag fra høyrerepresentanten Carl R. Olsen om hjelp til det krigsherjede Finnmark og videre forhandlingene om ny regjering.

Samtykker i at regjeringen i en formell erklæring fastslår at det består krigstilstand mellom Norge og Japan og at krigstilstand har bestått siden 7. desember 1941.»

Under behandlingen av denne sak kom det fram en del sensasjonelle avsløringer.

Stortingsmann Wright av Høire opplyste under debatten at

tatt og vi sammen med de allierte skulle frigjøre vårt land og være med i kampen for å slå tyskerne ned, så skulle vi fullt ut være med på det også økonomisk.

Taleren var bange for at når man en gang sitter ved det store oppgjør ved fredsbordet, ville Norge ha vært i en gunstigere stilling om vi på et tidligere tidspunkt had-

som en konsekvens av dette snarest mulig sender til Østen de enheter og det som er nødvendig for at vi der kan være med i krigen på en effektiv måte inntil Japan er slått ned.

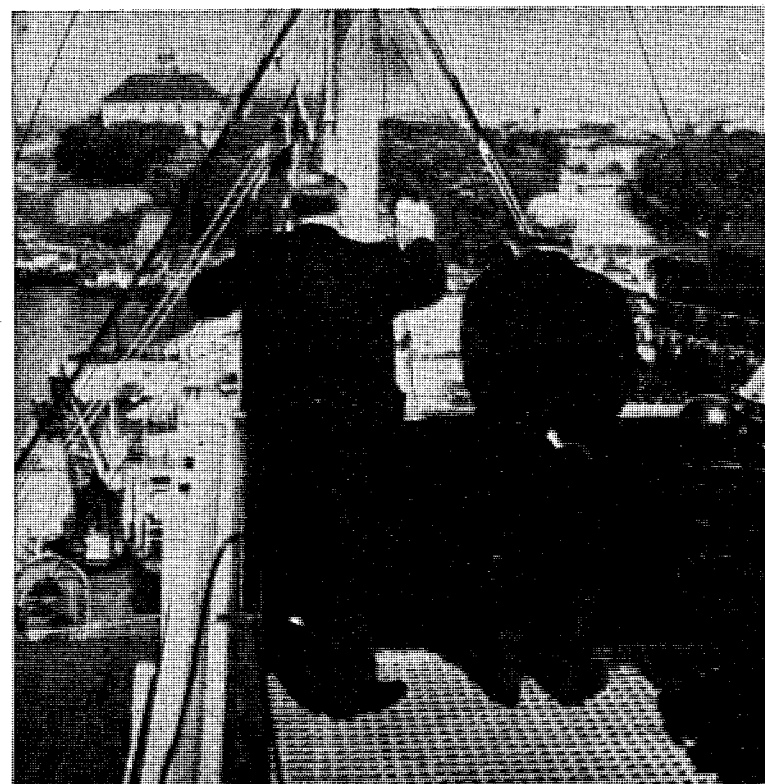
Stortingsmann Lavik av Kristelig folkeparti fant vanskelig å kunne stemme for innstillingen.

Utenriksminister Lie opplyste da at vi allerede faktisk deltar i krigen mot Japan, og at den norske handelsflåte er satt inn der.

Stortingspresident Hambro uttalte at det kunne misforstås hos våre allierte om det var dissens i Stortinget ved denne formelle stadfesting på et faktisk bestående forhold. Det er helt forståelig og naturlig at man i Amerika legger vekt på denne saken. Intet land har noen sinne gjort en slik innsats for å hjelpe andre land som Amerika har gjort. Og intet land har vist Norge en større velvilje og en større aktiv hjelpsomhet gjennom krigsårene enn De forente stater har gjort.

Hensynet til våre sjøfolk

Våre sjøfolk er utdannet som gunners, kanonerer, vi har folk i norske marineuniformer ombord på alle de båter som går over Stillehavet som vi har hatt det på andre. (Forts. s. 21)

Hambro vender hjem i 1945 sammen med Nygaardsvold — for å sikre gjennomføringen av dødsstraffen.

Bøker til jul?

En liten rundreise i bokverdenen med Siegfried

MED MORTON I ROM

*H. V. Morton: En reise i Rom
Lutherstiftelsen*

Morton er en kjent og kjær reiseleder for de mange som helst sparer seg reisesens besværligheter og ser verden fra lenestolen gjennom andres briller. Foruten bøker fra Palestina, Bibelens land har Morton sendt ut flere bøker fra Italia, blant annet denne, som ble så godt mottatt da den utkom og fikk byen Roms gullmedalje som den beste boken om byenes by. Det var i 1957. Nu har altså Lutherstiftelsens Forlag sendt Romreisen ut i ny utgave til glede for mange. Morton er ikke bare en uhyre kunnskapsrik skribent, men han er også en glimrende journalist. Og det er vel kanskje denne evne som gjør hans bøker så levende og lesverdige. En verdi-full bok.

KAMPEN MELLOM HEDEN- DOM OG KRISTENDOM

*Ella Griffiths: Torshammaren
og sølvkorset. Lutherstiftelsen.*

Det er igrunnen pussig hvilket tak bøker av denne art har på et bestemt publikum. Vi vet ikke om det skyldes dette at kampen kanskje ikke er helt avgjort ennå innerst inne hos mange eller om det er ennå ubrutte blodsband med forfedre som virker i det skjulte. Forlagene har da også ofte på boklisten bøker som skildrer tiden da det norske folk ble omvendt — delvis med ild og jern — fra fedrenes gamle guder til kristendommen. Redaktør Ellen Griffiths bok «Torshammaren og sølvkorset» skildrer de siste faser av denne kamp før den ble avgjort til kristendommens fordel av Olav digre. Men han måtte først bli martyr. Boken er både spennende og velskrevet selv om det også i den naturligvis er seierherrens røst en hører.

HAILE SELASSIES LAND

Kåre Pettersen: Etiopia. Dronningen av Sabas land. Lutherstiftelsen.

Med all blesten det har vært opp gjennom årene omkring Juda løve keiser Haile Selassie, er det vel flere som tenker på Etiopia som Haile Selassies land enn som dron-

ningen av Sabas. Men keiseren selv holder strengt på mytene om nedstamning fra elskovseventyret i Gamletestamentet mellom den mangfoldige Salomo og dronningen av Saba. Den vesle keiseren i Etiopia er ellers en kar som tåler litt av hvert. Han mistet sitt rike til Italias Musse og gikk som så mange andre bra og mindre bra folk i eksil i England, hvor de stores verdenskrig plutselig bragte ham også inn i rekken av «seierherrer».

Senere ble det forsøkt et statskup mens han var på utenlandsreise i likhet med Nordens konger og politikere. Hans egen sønn talte i kringkastingen opprørernes sak, men det ble senere bortforklart som en misforståelse da keiseren tilrev seg makten igjen. Senere har han bl. a. utmerket seg ved å være vert for vår egen reisende konge. Og det er denne norske kongereisen som vel er utgangspunktet for Kåre Pettersens bok, hvor en kan lese meget av interesse om det fremmede og merkelige land og om dets mennesker fra keiseren og nedover. Boken har mange gode illustrasjoner.

MED KAMERA I NORSK VILLMARK

Karthon Håland: Villmarks-sommer. Aschehoug.

Atter en givende bok for dem som er glad i dyr og villmark og som foretrekker kameraet for geværet. Håland har streift om i Sør- og Vest-Norge og ledsager de mange praktfulle opptak med små historier knyttet til dem. Vi får bl. a. være med på en orreleik en tidlig vårmorgen, besøker et dvergalkrede på en smal fjellhøy, er med en hubro på rov i haredalen, følger et revekull i en steinrøys på Hardangervidda, en fossefall som leker gjemsel under en foss i Ryfylkeheiene og meget annet.

ANTIKVITETSJAKT

Henrik Bruck: På antikvitets-jakt. Cappelen.

Antikviteter er også blitt et statussymbol i vår skakkjorte tid. Og naturligvis er det like tåpelig som meget av det andre en fyller tiden med nu tildags. Vi tenker da ikke på folk med samlermani, folk som samler på bestemte ting. Heller ikke på antikviteter som har direkte tilknytning til ens egen slekt. Men altså dette å putte en eller annen gammel gjenstand inn i sitt hjem fordi «alle de andre gjør det.»

Men, en får ta tiden og menneskene som de er. Og Brucks bok — som er oversatt fra svensk og som innholdsmessig vel også bærer preg av det nasjonale opphav tar altså sikte på å være til hjelp

for antikvitetsamlere på jakt i utlandet. Og med det siktepunkt er den formodentlig både nyttig og instruktiv. Den forteller om de forskjellige antikvitetsmarkeder, særtrekk og spesialiteter, hvilke ting man bør lete etter på de forskjellige steder — og hvilke man bør unngå, enten av prismessige grunner eller fordi sjansen for å bli påduttet en forfalskning er stor. Den stilhistorie som innleder boken er så kortfattet og utilfredsstillende at den like godt kunne vært utelatt.

DET EVIGE KINA

A. H. Rasmussen: Kinas røde drage. Cappelen.

Det er vel ikke gitt Vestens folk noensinne å kunne forstå Kina og bakgrunnen for hendelsene der. Iallfall er det tydelig at de tomsete norske maostudentene ikke gjør det. Litt større forståelse kan en norsk leser av Rasmussens «autentiske roman» skaffe seg. Riktignok skildrer den hendelser som ligger 30 til 40 år tilbake i tiden, men Kina er evig og alltid det samme innerst inne uansett de ytre hendelser og det kinesiske lynne er uforandret. For «East is East and West is West». Men hyggelig for oss hvite europeere er det jo å følge folk som nordmannen Oscar Mamen på deres dristige ferd og eventyr i dette fremmede land. Boken er både spennende og velskrevet.

PREST MED STALINPRIS PÅ BOKMARKEDET

Ragnar Forbech: Prest på alfarvei — og utenfor. Lutherstiftelsen.

Det er vel mange som har undret seg over hvorledes en prest som tar imot Stalinprisen — eller Leninprisen som han selv foretrekker å kalle den —, som foretar ustanselige reiser til de kommunistiske stater, Kina ibefattet og som de fleste har betraktet som kommunist, egentlig tenker. Og nu legger da Ragnar Forbech dette frem i en bok.

Og av det han skriver må man vel ha lov til å tro at han er utrolig naiv selv til en prest å være. For han tror tydeligvis at han ved denne sin østlige innsats kan være

med på å fremme kristendommens sak i Sovjetsamveldet og kanskje Kina med!

Ellers er jo ikke dette med gjes-tebesøk i de røde land noe som vekker synderlig oppsikt lenger. Det var verre dengang Forbech tok fatt på sin reisevirksomhet «for fredens sak» i verdens mest militaristiske stat. Nu reiser jo alle de borgerlige partipolitikere dit i tur og orden — til og med på statskassens regning. Og det gjorde dog ikke Forbech. Han måtte også lide for sin dristighet.

Forbechs skildring av forholdene i øststatene er ellers interessant nok og så langt hans utsyn rekker er han ærlig nok også til å legge frem sannheten så langt han kan se den bak sine ideologiske skygger.

Trass i at Forbech som alle andre skribenter i dette land avleverer de obligatoriske spark til «nazistene» i NS og deres manglende kultur — den Forbech vel da har funnet gjemt langt østpå — så vil vi si at han stort sett er et ærlig skinn. Det er bare synd at folk med en ellers sund forstand kan være så synkervede og naive på visse områder.

NOVELLESAMLING

Vigdis Stokkelien: Dragsug. Aschehoug.

Vigdis Stokkelien har meget stoff å øse av når det gjelder livet på sjøen. Hun har selv seilt som telegrafist og har vokset opp ved og med sjøen. Dette er såvidt vi forstår hennes debutbok og den bærer jo preg av det. Novellene er, skjønt ofte velskrevne, mere oppslag til noe enn ferdige noveller. Men, det kan nok bli noe mere siden. «Losen border» er jo en liten perle.

ÅRETS PEARL BUCK

Pearl S. Buck: Noe å leve for. Aschehoug.

Pearl Buck har en trofast lese-krets og det er ikke så rart for hun har jo en egen fengslende måte å fortelle på. Årets oversettelse til norsk er kanskje mere personlig preget enn de tidligere bøker og forlaget forteller da også at den ble skrevet ferdig da hun vendte tilbake til USA fra Kina, men først sendt ut ifjor på grunn av dens rent personlige preg. Romanen er nemlig i virkeligheten beretningen om Pearl S. Bucks eget liv som ung. Om en kvinnes modige kamp for å finne frem til en ny og rikere tilværelse.

MED NAPOLEON MOT SANKT HELENA

Anton Mohr: Mot Sankt Helena. Aschehoug.

I år har vi fått siste bind i Anton Mohrs fengslende Napoleontrilogi.

Vi har tidligere år nevnte de to foregående bind «Keiseren av Elba» og «De hundre dager». Årets bok lar oss følge Napoleon fra Waterloo til Sankt Helena. Og dette er vel kanskje det avsnitt av Napoleons liv som er minst kjent og som historikerne har beskjeftiget seg minst med. Og Mohr er nu som før en pålitelig og inspirerende fører. Han skildrer nederlaget og Napoleons videre ferd — hans ideer og planer, hans fiender og mere eller mindre gode rådgivere — til han går ombord på et britisk krigsskip, som efter noen spennende uker førte ham til Sankt Helena.

INTERESSANT, MEN NEPPE RIKTIG BILDE AV PILATUS

Elisabeth Dored: Pilatus og Nasareeren. Aschehoug.

Elisabeth Dored vil være kjent av mange av våre lesere fra de fengslende bøker «Jeg elsket Tiberius» og «Den fönikiske trappen», begge fra det gamle Rom. I årets bok beskjeftiger hun seg også med romere, men dennegang er scenen flyttet til Palestina. Hun tegner et bilde av den romerske stattholder Pontius Pilatus som kom til å spille en slik avgjørende rolle i Kristi lidelseshistorie. Hun skildrer forholdene både malende og spennende og får nesen leseren til å tro at det bilde hun tegner av en Pilatus som ble preget for livet av sitt møte med den han lot korsfeste. Det er sikkert ikke noe større iveri med miljøskildringen, men vi er redd det er noe galt med det bilde hun tegner av Pilatus. Riktignok antyder etpar av evangelistene at Pilatus ikke var noe særlig stemt for å la Jesus korsfeste, men på den annen side var jo han mannen som tok beslutningen, og som var den eneste som kunne gjøre det. Men, riktig eller ikke riktig, så er Elisabeth Doreds bok av året interessant og fengslende.

FØNHUS I ÅR OGSÅ

Mikkjel Fønhus: Gjemt i villskogen. Aschehoug.

Det later ikke til at alderen biter på Mikkjel Fønhus. Like sikkert som julen kommer Fønhus med (Forts. s. 22)

NASJONALISTISK INFORMASJONS- TJENESTE

SØR-AFRIKA

En får si at Sør-Afrikas ledere ikke er redde for å bryte de tabuer hvite folk ellers gjerder seg inne med. Landets statsminister John Vorster tilhørte som kjent under annen verdenskrig bevegelsen Ossewa Brandwag, som drev aktiv sabotasje mot Sør-Afrikas deltagelse på de vestalliertes side. Bevegelsens leder var dr. Hans Van Rensburg. Både Rensburg og Vorster satt dengang fengslet sammen som «lands-svikere». Nu er dr. Rensburg død og det er reist en bauta over ham — ikke verst tatt i betraktning av at han i dagens telegrammer om dette betegnes som «en erklært beundrer av Hitler og nazismen». Og statsminister Vorster svek ikke sin gamle venn og sin gamle oppfatning. Han møtte frem og talte ved avdukingen av bautaen. «For de fleste av oss som er tilstede her var han en venn og en fører», sa han.

«MEIN KAMPF»

De bayerske myndigheter klager over at det stadig kommer «piratutgaver» av «Mein Kampf». Delstaten Bayern har som enearving til NS-DAP's formue, copyright til boken, men myndighetene vil bare bruke denne rett til å forhindre at boken kommer ut på nytt. Dr. Eder, leder for kontoret for formuesforvaltning i Bayern, sier: Det synes

å være et stort behov for Hitlers tanker. Vi arbeider nettopp med å stanse en spansk utgave av boken. I Portugal er «Mein Kampf» kommet i ni utgaver uten at vi har kunnet gjøre noe ved det. Også i Danmark er den utgitt. I Danmark er «Mein Kampf» trykket i tre opplag som billigbok, det betyr at den er oppe i 15 000 eksemplarer. Den danske utgaven er ellers å få kjøpt også i Norge. Vi har sett den utstillet i Universitetsbokhandelen, sammen med «gode» jøsingbøker.

SVERIGE

Tross alle slags angrep og sabotasje-handlinger fra presesfrihetens og ytringsfrihetens yppersteprester, fortsetter Nordiska Rikspartiets arbeid ufortrødent under Göran Assar Oredssons ledelse. Partiet har i de senere år hatt adskillig fremgang, og kan nu skilte med lokale avdelinger i flere svenske distrikter. Foruten hovedkvarteret i Stockholm, og seksjoner/kontakter i de øvrige nordiske land, oppviser NRPs avdelingsregister nu permanente støttepunkter i Norrköping, Vänersborg, Strängnäs, Fagersta, Onsala, Moheda, Malmö og Sundsvall. Med sine 40—50 til dels elektrostensilerte sider hører bevegelsens avis til en av Europas største stensilerte partiaviser. Når den utkommer i stensilert

form, skyldes det at ingen trykkerier får lov til å trykke den i den «frie rettsstaten» Sverige av 1967.

NSVU

Seks-millioner-myten blir tynnere og tynnere, det er vel kun et spørsmål om tid før den brister som en såpeboble. Hva så med alle dem som har basert hele sin velmakt på den?

Hva de selv frykter kan vi gjette oss til ved å betrakte den massive forfølgelsen av nasjonale og rasebevisste krefter rundt om i verden, og i særdeleshet angrepene på NSVU og dens folk.

George Lincoln Rockwell hadde nettopp sluppet ut etter 3 måneder da han ble likvidert. Han hadde da sittet i et fengsel hvor den alminnelige kontroll og orden ikke var større enn at tre hvite menn hadde blitt slått ihjel av negere i løpet av få måneder før Rockwell ble puttet inn.

Colin Jordan, den engelske nazilederen, holder på å sove ett og et halvt år i England.

John Beatty, som er fører for NSVU's kanadiske avdeling, sitter inne på seks måneder.

Ku Klux Klan-sjefen, Robert Shelton er blitt dømt til ett år, mens en annen ledende «høyre-ekstremist», Robert De Pugh har fått hele fire år.

CHILE

Også i denne latinamerikanske republikken finnes et NS-parti, Partido Nacional-Socialista Obrero, som er med i NSVU (den Nasjonalsosialistiske Verdensunion). Dets fører heter Franz Pfeiffer og bevegelsens hovedorgan er «Cruz Gamada» (Hakekorset). Hele opplaget til det første nummeret, som utkom for et par år siden, ble solgt vekk i løpet av snau to timer på gatene i Santiago, den chilenske hovedstaden. På vårparten i år avholdt PNSO en pressekonferanse som sågar ble overført gjennom det lokale fjernsynet. Ikke dårlig får man si, i et land hvor forfølgelsen av «nazi'ene» er legalisert, for ikke å si obligatorisk.

AFRIKA

Mens kreaturer av alle slag trækker omkring i storstua hjemme i England og formodentlig gir britene et inntrykk av hvordan det er å være okkupert, tar de delene av samveldet som ennå er hvite, konsekvensene av likhetsvanviddet og melder seg ut. Således har Rhodesia som den siste hittil bekjentgjort at det akter å fastsette sitt eget flagg, skaffe seg en egen nasjonalsang, samt ordener og medaljer. Vi note-

rer: et skritt lenger fra En Verden og den bebudede multiraciale-superintegrasjon.

BUNDESTYSKLAND

I Bundestyskland begynner alle stordemokratene i de gamle partier å skrike høyere og høyere om forbud mot det nasjonaldemokratiske parti. Best av alle er gammelkommunisten Wehner, som vil ha NPD forbudt og kommunistpartiet tillatt!

Det er jo ikke så lenge siden bundesinnenriksminister Lücke fortalte at NPD nærmest lå på dødsleiet — både medlemmer og velgere sviktet. Norsk dagspresse slo dette stort opp, men gleden varte ikke lenge før valgene i Bremen viste noe ganske annet enn det innenriksministerens overvåkingsfolk hadde funnet ut. Og så kunne en lese i DAGBLADET et telegram fra sjefhetseren Jon-Hjalmar Smith om «livsfarlige år for vest-tysk demokrati. Innenriksministeren advarer mot høyre-ekstremistene.»

Senere har NPD holdt sin store partikongress i Hannover med fremmøte av 1400 utsendinger. Her viste det seg at alle uoverensstemmelser i partiet var overvunnet og Adolf von Thadden ble valgt til ny formann med overveldende flertall. I sin store tale pekte von Thadden på at det viktigste spørsmål er nu hvor ungdommen vil vende seg. Hvis alle negative krefter seirer vil vi ende i bolsjevik-kaos, sa han. Men vi tror at den yngre generasjon ikke er verre enn tidligere generasjoner. Vi tror at de kan bli entusiastiske for et ideal. Når man spør hvilket ideal som kan tilbys den tyske ungdom og som de kan gi all sin energi, svarer vi: et fritt fedreland i et uavhengig Europa av frie nasjoner.

I partiprogrammet som ble vedtatt heter det bl. a.: «I årtier har tysk politikk gått ut på å underkjenne den kollektive skyld (fra den annen verdenskrig). NPD avskyr massemorderier og krigsforbrytelser som er begått tidligere

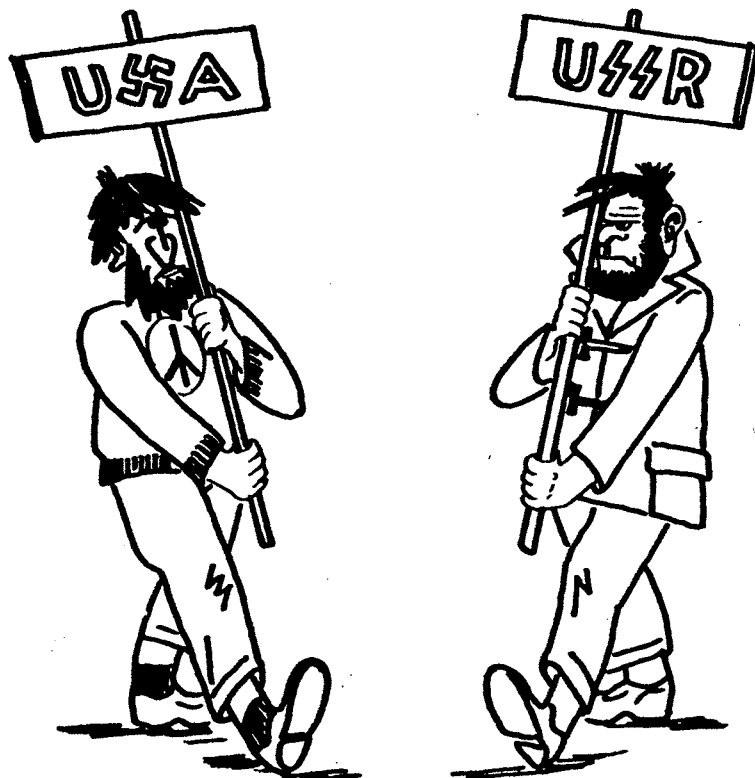
i historien av alle folkeslag. Partiet avviser bestemt påstanden om at Tyskland alene bærer skylden for verdenskrigene.»

Både innen partiet selv og blant motstanderne regner en nu med at det ved valgene til Bundestag vil få minst 50 representanter.

ENDELIG SANNFERDIGE FILMER?

Det blir opplyst fra Tyskland at det nydannete selskap «National-Film» i München skal spille inn filmer om Waffen-SS og Wehrmachtssoldatenes innsats i kampen mot partisaner i den annen verdenskrig. Det er meningen at de fleste filmer skal tas opp i Spania.

Som vel de aller fleste har erfart, blir tyske soldater alltid fremstillet som stupide og brutale på det hvite lerret. Dette er en form for hets mot tyskerne som skulle vært skrinlagt for lang tid tilbake, da denne fremstillingen intet (forts. s. 16)

Det kommer an på øynene som ser!

Vår unge tegner er temmelig krigersk og vil helst behandle de evige protestanter slik

En stemme fra fortiden om mordet på Sikorski

Og om Englands syn på de utallige emigrantregjeringer

To storfigurer på ett marked

I sitt siste drama «Soldatene», som nylig ble oppført i Bundestyskland, men som ble nektet oppført i England, luftet forfatteren Hochhuth som kjent den gamle historie med Englands — og spesielt Churchills skammelige adferd mot de eksilpolakker som England etter hva det hadde hevdet hadde startet verdenskrigen for å hjelpe.

Hochhuth beskylder Churchill for å stå bak den ulykke som kostet eksilpolakkene leder, general Sikorski livet! Han taler forøvrig også om Churchills skyld for å ha latt den uhyggelige Lindemann-plan om systematisk bombing av tyske boligkvarterer sette ut i livet. Lindemann-planen har vi omtalt mange ganger tidligere i FOLK OG LAND, men affæren med general Sikorski kan det kanskje være på sin plass å si litt mere om. Og vi sier det da like godt med de ord som den norske utenrikskronikoren brukte i en kronikk 6. juli 1943. Slik at ingen skal påstå det er efternåkløskap og efterpåfunn. Vi gjør det på denne måte også fordi kronikoren kommer inn på et annet vesentlig punkt, emigrantregjeringenes virkelige stilling blant de allierte. En kan av dette slutte seg til hvor «fri» og «uavhengig» den norske eksilregjering var, slik legenden fortsatt forteller det.

Altså: Norsk Rikskringkasting 6. juli i det Herrens år 1943:

«Det er ikke gått mange ukene siden avsløringen av de uhyggelige mordene i Katyn-skogen oppskaket hele verden. Vi husker også at disse avsløringer førte til brudd mellom Moskva og den polske emigrantregjering. En konflikt som i høyeste grad kom ubeleilig for den britiske og for såvidt også amerikanske regjering. England hadde jo trass i alt gått til krig til for-

svar av Polens rettigheter, og når nu de polske emigranter pukket på sin rett og vendte seg til den store beskytter, kunne ikke godt Churchill vende den polske emigrantregjering ryggen.

Siden den tid har da forhandlingene pågått, men de polske emigranter med Sikorski i spissen var ikke helt så lette å kneble. Vi har således ikke et øyeblikk vært i tvil om at nettopp den polsk-sovjetrussiske strid har vært en kanskje liten, men allikevel temmelig farlig svulst på de alliertes såkalte samarbeide. Når vi sier liten, så er det av den grunn at vi idag ikke et øyeblikk tviler på at samarbeidet mellom de tre allierte knirker temmelig sterkt av andre og enda viktigere grunner. Men — den britiske regjering forstod at denne strid måtte bli bilagt på en eller annen måte. Forsiktig nok begynte da den allierte propagandamaskin sitt arbeid. «Det gjelder nu», skrev Reuter, «at det ikke blir offentliggjort provoserende uttalelser.» Hvem denne advarsel var rettet mot skulle ikke være vanskelig å gjette. Fra Englands side ble det rettet temmelig skarpe angrep mot de polske emigranter. «World Press News» skrev den 2. mai en beskyldning mot emigrantene for at de hadde misbrukt

gjesteretten til å sprøyte gift og galde mot en forbundsfelle. «Times» lå heller ikke langt efter. Avisen skrev at de polske emigranter hadde vært kortsynte og provoserende overfor et land som er Polens mektige nabo. Det hele så kort og godt ut til at den britiske regjering hadde til hensikt, på en eller annen måte — fullstendig å kneble de polske emigranter, som på sin side forlangte å få oppklart bl. a. de uhyggelige mord på polske offiserer. Det var derfor en naturlig slutning når «Stockholmstidningen» rettet følgende spørsmål:

«Er Storbriannia beredt til eller overhodet istand til å beskytte Polen, også mot venner og forbundsfeller hvis det skulle vise seg nødvendig?»

Så har da uker gått, Sikorski har ikke tatt advarslene fra den britiske regjering alvorlig nok, stemningen blant polakkene utenfor Polens grenser har vært opprørt, av forståelige grunner. — Ved flere leiligheter har vi fått beviser for at emigrantene, for såvidt også andre medlemmer av «den babylonske forvirring» i London og Washington, ikke oppfører seg helt som de allierte ønsker. — For ikke mange dagene siden fant da det viktige blad, Londonavisen «Observer» ut at det ville være på sin plass med en ny liten advarsel til de kjære emigranter. «Observer» fastslår enkelt nok at emigrantregjeringene som regjeringer for suverene stater før krigen automatisk må dø ut. Deres interesser er nemlig basert på gjenopprettelse av status quo. Og det blir mer og mer umulig for hver dag, fastslår avisen og tilføyer at da disse emigrantregjeringene lever borte fra sine tidligere land, og således ikke kan øve noen innflytelse på deres utvikling, kan de ikke i lengden fortsette som virkelige representanter for sine land.

Vi har tidligere her i VERDEN OG VI referert «Observer» artikkel. Den gang i forbindelse med Hambros berømmelige uttalelse, «Vi har all grunn til mistro».

Når «Observer» skriver at emigrantregjeringene automatisk må dø ut, så stemmer nok det. Det er bare så uhyggelig at den britiske regjering åpenbart ikke har til hensikt, hvis emigrantene ikke dør når det passer dem, å la emigrantene si sin mening inntil de dør en naturlig død.

Vi kjenner godt til nakkeskuddene ved Katyn, og hun-

(Forts. fra s. 15)

har med virkeligheten å gjøre, og Tyskland dessuten er vår sterkeste NATO-partner i Europa i dag.

Det viser seg at de unge i Tyskland i dag reagerer sterkt mot denne forvrenning av tysk soldaterånd. De har fått nok av tyskernes rolle som vår tids indianere i underholdningsfilmer. Denne tendens kom bl. a. sterkt frem i filmen «Heltene fra Telemark». Filmen fikk svært dårlig kritikk i Tyskland, noe som ikke er å undres over.

Hvis de tyske soldater i Riket var så dumme og enfoldige, hvordan kunne det da henge sammen at de klarte å forsvare seg i fem år mot den

ganske verden? Man behøver ikke være overbegavet for å se skjevheten i en slik fremstilling. Selv den tapende part burde bli tilgodesett med en objektiv vurdering av sin innsats i krigen som sluttet for over tyve år siden.

Kanskje filmene fra «National Film» kan medvirke til det.

DEN FORSMEDELIGE NASJONALISMEN

Det hender ikke ofte i våre dager, at tidens retningsangivere kommer i skade for å si noe positivt om nasjonalismen, derfor er det dobbelt grunn til å arrestere utsagnet til den kjente historikeren Arnold Toynbee, en mann som ellers er tilbøyelig til å skjelle ut nasjonalismen som fredstrussel nr. 1. Han uttalte nylig i et avisintervju at «nasjonalismen alltid vil vinne over enhver annen ideologi».

Vi takker for komplimentet på vegne av norske nasjonalister og tilføyer i parentes at nu skjønner vi bedre hvorfor nasjonalismen ikke får lov til å delta på like linje med andre ideologier i demokratiske «frie» meningsyttringer.

*

Månadsbladet

FRIHUG

Frisinna tidtrøyt- og opplysningsblad. Fritt ordskifte om NS, rettssoppgjøret m.m. Fylgjetonger om Hunzafolket, Jack London (ill.), sjøromaner m.m. Arspris kr. 25,—.

Postgiro for bladp. 80 821. Utgjevar: Erling Seim, Kinn

drevis av andre steder i Sovjet. — Det er en måte å la emigranter automatisk dø ut på. Det finnes imidlertid også andre midler. Vi tenker på de utallige som er falt for Secret Service. Her er mordprosessen mer raffinert. — Vi behøver bare å minne om den franske politipresident Chiappe, om den franske admiral Darlans automatiske død.

Nu er atter en av de mislikte emigranter død, nemlig general Sikorski, — sammen med en rekke andre farlige polske emigranter. — Dermed skulle spillet kanskje bli noe lettere for de allierte. De øvrige emigranter hos de allierte, polske, jugoslaviske, greske, norske, hollandske, belgiske eller hva det nu kan

være, tar sikkert nok Sikorskis død som en advarsel. — Hambro vil nok igjen ganske sikkert finne at han «har all grunn til mistro».

Men hva sier nu engelskmannen, eller den engelske kirke. Vel, vi går ut fra at de finner trøst i Erkebiskopen av Yorks bevingede ord for ikke så mange dager siden. «Det er idag vanskelig å skille mellom rett og urett.» — Så får da emigrantene fortsatt trøste seg med «Observer» ord om at de forskjellige emigrantregjeringer likevel må dø ut — før eller senere.

Eller kanskje de allierte nu, trass i Erkebiskopen av Yorks ord, begynner å skille mellom rett og urett. I det tilfelle vil det være noe sent.»

JULEGAVE

Husk Kai Normanns vakre, fargerike akvareller i 2 størrelser:

Liten størrelse innrammet kr. 100,—.

Medium størrelse, innrammet kr. 200,—.

Henvendelse telef. 56 60 88, eller adresse Eckersbergsgt. 24, — Oslo.

Israelsk Secret Service: «Du gir han en i knollen — du skaffer ham over grensen — og du bevitner at han reiste med frivillig!»

(Tegning hentet i National-Zeitung)

Kriminal- og spionunderholdning

Kjell Arnljot Wig: På den syvende dag. Aschehoug.

John Ball: Natten var het. Aschehoug.

Dominic Torr: Diplomat til salgs. Aschehoug

Francis Clifford: Morder mot sin vilje. Aschehoug.

Kriminalromaner har alltid hatt et godt tak på mange ellers seriøse mennesker. Ja, vi hører selv til dem som nyder en velskreven sådan. Ellers er det kanskje spionromanene som av uforståelige grunner har kommet i skuddet i det siste.

Blant årets bøker er det naturligvis også et rikt utvalg av begge sorter og vi skal nevne fire av dem her til orientering for mulige liebhavere blant våre lesere.

La oss da begynne med en ikke ukjent mann i dagens fjernsyns-Norge, Kjell Arnljot Wig, som har begått en kriminalroman — debutbok såvidt vi forstår — med motiv fra området ved Assuan-dammen, «På den syvende dag». Bortsett fra dette noe uvante miljø — skjønt Agathe Christie har jo skildret arkeologmiljøer ofte og bedre — så er det ikke noe særlig oppsiktsvekkende ved boken. Og en hadde jo egentlig ventet seg noe ekstraordinært av Wig og så på dette område. Men — intrigen er usedvanlig tåpelig laget med den evige tyske skurk og sadist som i etterkrigstiden dukker opp i alle slags publikasjoner som «den evige jøde». Det er vel ikke mange, selv av de mest «troende» som kan sluke slikt nonsens. Like tynn som intrigen er kjærlighetshistorien og av en eller annen uforståelig grunn snakker arkeologforsamlingens finske medlem konsekvent svensk, mens alle de andre nasjonaliteter serveres hovedsakelig på norsk. Men — boken inneholder gode skildringer av disse trakter som nu skjules av vannet og er ganske spennende i all sin tåpelighet.

Den annen kriminalroman er derimot temmelig usedvanlig. «Natten var het», heter den, og er skrevet av en farvet new yorker John Ball. Den handler om en negerdetektiv fra nordstatene som ved et tilfelle dumper opp i en mordaffære i en sørstat og blir avgitt til hjelp for det stedlige hvite politi. Bokens spenning ligger kanskje mere på det indre plan, motsetningene mellom den dyktige sorte detektiv som er respektert og ansett hjemme, men som her i sør er «din fordømte nigger». Boken er meget velskreven og det er ikke rart at den både er filmet og har fått en amerikansk pris som beste kriminaldebut i 1965.

En må vel ha lov til å anta at forfatterne av spionbøker har adskillig kjennskap til det de skriver om. Mange av dem har jo selv vært knyttet til hemmelig tjeneste i England og USA. Men er det som berettes sant, så er sannelig spionyrket enda mere skittent og bedrøvelig enn antatt. Det er mennes-

kenes laveste egenskaper det her spilles på. Dominic Torr, navnet er et pseudonym, fordi han selv fremdeles er knyttet til Secret Service, har skrevet «Diplomat til salgs». Det er en bok full av diplomatisk homoseksualitet med efterfølgende utpresning fra motstandernes side, av seksuell omgang mellom hvite og negre av alle avskygninger, av dobbeltspill og kjeltringstreker. Det er spionspillet mellom russeren Lebedin og amerikaneren Turner, som rulles opp. Scenen er Paris og amerikanerne trekker naturligvis det lengste strå. Det gjør de jo gjerne i bøker, men såvidt vi forstår også bare der. Uten spenning er boken ikke og vil nok bli slukt av folk som liker denslags.

Den annen spionromanforfatter er Francis Clifford, en brite som nok er vel inne i metodene til Secret Service. Boken heter «Morder mot sin vilje» og beretter om en brite som ble noe moralsk ødelagt under verdenskrigen, da han løp rundt og lystmyrde tyske soldater. Etter krigen er han blitt en tilsynelatende rolig og anstendig forretningsmann, men Secret Service har ørmerket ham fra den gang som brukbar til litt av hvert. Og kaldblodig blir han drevet til pany å bli morder. Boken er spennende og gir et godt inntrykk av hvorledes etterretningstjenesten arbeider, spesielt kanskje da Secret Service.

Siegfr.

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner møtes den første fredag hver måned i Colletts gate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapelig samvær. Møtetid kl. 19.30.*

Hewinsboken som julegave?

Det lakker nu mot slutten med det opplag som ble trykket av Hewinsboken «Quisling — profet uten ære». Men endel eksemplarer kan fremdeles skaffes.

Boken gjør stor virkning overalt hvor den leses. Hva med å bruke den som julegave til folk som har behov for opplysning?

Kan kjøpes gjennom BOK-TJENESTEN. Pris kr. 20,— + porto og forsendelse kr. 1,30. Ved oppkrav kommer gebyr i tillegg.

FOLK OG LANDS
BOKTJENESTE
Postboks 3214, Oslo 4
Postgiro 164 50

Det muliges kunst -

(Forts. fra side 10)

billigelse av denne. De siste så naturlig nok i den en kjærkommen avlastning av egen front. Uten en motstandslos gjennommarsj gjennom Danmark var en lynspredning av tyske stridskrefter til Norge umulig. Ytterligere hadde Stauning år i forveien advart de skandinaviske land om hva man kunne vente seg. Hvor meget man på Viktoria Terrasse har skjont eller ikke skjont av hva som dengang var igjære er høyst uklart, men man burde nu slutte å prate tull om at det var Quisling, som fikk beveget Hitler til sitt «overfall» på Norge. Både Tyskland og Vestmaktene var ute i samme ærend ut fra egne interesser. Man bør helst med minister Maseng og overlege Scharffenberg stille seg selv det spørsmål: Hvem av dem var ute i offensiv eller i defensiv hensikt, og så plasere overfallet, offensiven der den hører hjemme.

IX

Visse sider av den av Moskva etter stalinistisk mønster med herrene Lie og Wold som mellommenn iscenesatte utrenskning av norske antikommunister ble av professor Skeie karakterisert som: Det har aldri i Norges historie hersket så rettsløse tilstander. Det sier ganske meget! Prost Hedem betegner den som justismordenes epoke i Norge. De begynner etterhånden i det stille å få mange etterfølgere.

De to menn, som har forstått Quisling fra første stund og hva han kunne bety mot deres interesser og som tok konsekvensen av det, hver etter sin form for «det muliges kunst» er Terboven og Stalin. Det var nordmenn, som gikk deres ærend, men slikt er vi jo vant ved her i landet.

November, 1967.

Olaf Holm

ANNELIESE PAROW TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsenstgt. 5 - v/Lademoen kirke - Voldsminde

Arkitekt HUSTAD

Børumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS
Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

Wiesener og Andenæs fortsetter diskusjonen i AFTENPOSTEN

Drepende tilsvær fra advokat Wiesener

I forbindelse med diskusjonsmøtet i Juristforeningen om «retts»-oppgjøret har det vært et innlegg i AFTENPOSTEN av høyesterettsadvokat Wiesener og et tilsvær fra professor Andenæs. Det kom så et nytt innlegg fra advokat Wiesener, som vi gjengir i det efterfølgende. La oss imidlertid innledningsvis, som en kuriositet, nevnte at en av de juridiske studenter som hadde fått øynene opplatt under diskusjonsmøtet og om ville gi uttrykk for det fikk sitt innlegg refusert av AFTENPOSTEN med den begrunnelse at bladet ikke ønsket å ta opp noen diskusjon om landssvikoppgjøret! Samtidig gikk altså diskusjonen videre mellom Wiesener og Andenæs og bladet fortsatte ellers sin innsats i betsens tjeneste med de forregnede skildringer av hendelser i okkupasjonstiden. Det eneste en ikke før høre noe om er bladets egen innsats dengang! — Men, her er altså Wieseners innlegg:

Ved hjemkomst fra reise har jeg sett professor J. B. Andenæs' innlegg i Aftenposten for 21. ds. Han stiller seg på geledd igjen blant rettsoppgjørets drabanter.

Jeg kan forstå professor Andenæs' dilemma. Han hadde for unge skuldre i 1945 til at man kan vente han skulle ha demmet opp for massepsykosen. Så engasjerte han seg motstrebende med strømmen — som så mange bra jurister. Derav hans situasjon idag. Med det ene benet står han kritisk til vesentlige sider av oppgjøret. Med det andre anerkjenner han de gode intensjoner, som naturligvis også har vært tilstede bak det som foregikk.

På denne bakgrunn har Andenæs godtatt en akkord på prinsippene. Han finner at etterkrigsjustisen «stort sett» er «etter omstendighetene» og slik at vi «kan være bekjent av» den.

Hva folk til enhver tid og etter omstendighetene finner at de kan være bekjent av, er vanligvis deres private sak, og privat får de stille sine krav til prinsipper så beskjedent som det måtte passe dem. Men Andenæs er i den forbindelse ingen privatmann. Han er vår første nålevende strafferettsekspert. Han har en arv å løfte etter professor Skeie. Og som lærer ved Universitetet for de juridiske studenter kan han ikke tillate seg å relativisere våre rettsgrunnsetninger. Han skal holde rettstanken hellig og stille kravene strengt. Han skal ikke tilpasse seg opinionen. Han skal fremholde viljen til rett, for denne viljens egen skyld — uansett om den i det korteste perspektiv slår ut til fordel for folk, som opinionen har uvilje mot.

Det er ingen uenighet mellom professor Andenæs og meg om at de store forbrytelse burde straffes. Jeg er ikke ute for å bagatellisere eller hvitvaske virkelige forbryte-

re. Men jeg forsøker å hvitvaske folk som ikke har vært forbrytere efter holdbar jus, men som allikevel kom inn under hjulene i det norske rettsoppgjøret. Jeg bekjenner meg til Wessels enkle rettsbegreper, når han forteller oss at man ikke skal rette bakere for hva smedene har gjort. Og dette må gjelde, selv om bakeriet har ligget i samme gård som smien.

Andenæs har heldigvis rett i at Ola Plassen ikke qua medlem av NS fikk gasskamrene som tiltalepunkt. Jeg tror allikevel at den massive forbitrelsen som disse uhyrligheter skapte, har slått kollektivt ut mot hele den menneskegruppe som under oppgjøret ble hengt ut en bloc under fellesbetegnelsen «tyske lakeier i Norge».

Forøvrig er Andenæs sikkert klar over at heller ikke om landsforræderi sto det et ord å lese i Nasjonal Samlings program. Og det er ikke holdbar jus å forutsette at Ola har villet medvirke til å sviike landet. Man kan ikke dikte summarisk inn i hvert eneste medlems bevissthet forestillinger om dette og hint, som visselig var gjengse blant NS-folkenes motstandere, men som fortrinnsvis har manglet nettopp hos dem som meldte seg til partiet. Har det aldri falt professoren inn at det består en sammenheng mellom innmeldelsen og en avvikende forestillingsverden? Men det var hos dem som meldte seg det straffbare forsett skulle bevises — individuelt.

Professor Andenæs har offentlig kritisert det solidariske erstatningsansvar for NS-medlemmer som oppgjøret knesatte, uten hensyn til om den enkelte hadde noe som helst forhold til de skader han skulle betale for. Jeg har den tillit til professoren at han i konsekvens med dette sitt syn på erstatningsspørsmålet heller ikke

(Forts. s. 20)

«Morderne iblant oss»

(Forts. fra side 1.)

standsfolk en mann som var blitt utpekt for dem utenfor kinematografen Astoria: «Vi sa bare, vil du bli med oss litt. Gikk frem til bilen, puffet ham inn, kjørte iveri sydover gjennom byen, hadde et forhør med ham ute på Värmdön, fikk de opplysninger vi skulle ha. Han er begravet på Värmdön. Hvorledes han ble likvidert har jeg ikke anelse om. Antagelig — — — et nakkeskudd.»

Christer Strömholm synes med andre ord å ha vært en slags leiet bøddel i norsk tjeneste. Han hadde fast lønn som løytnant og dessuten noe fast for hver «grej» — mellom 5 000 og 8 000.

Han beklager seg over hvor isolert han var under «den hår helvetestiden» ved at han aldri våget å betro seg til noen selv med den svakeste antydning. Virksomheten hadde også sine psykologiske følger:

«De fleste av oss gikk over til åpen kriminalitet. Tre, fire stykker ble med tiden meget dyktige skapsprengere. En del reiste utenlands.»

Preskribert

Til sistnevnte kategori hørte Christer Strömholm selv. Han fortsatte sitt eventyrliv som smugler i landene omkring Middelhavet, som veddeløpskjører med bil i Orleans, som likplyndrer i Normandie — dette siste etter amerikansk oppdrag, det gjaldt å identifisere falne soldater og ta vare på deres personlige eiendeler. Han ble engelsk sproglerer for prostituerte i Paris, reiseleder for turister — han beskjefteiget seg med alt som det for øyeblikket lå nærmest å tjene penger på.

Når han nu åpent bekjenner likvideringen av en mann i Stockholm reiser spørsmålet seg om dette ikke faller inn under straffelovens mord eller drap. En av delene iallfall, men det er preskribert nu. Den saken skaffet Christer Strömholm seg rede på før han leverte boken til forlaget, Norstedts.»

*

SVENSKA DAGBLADET forteller ellers, som en trøst formodentlig, at morderen var «F.D. NAZIST», altså tidligere nazist. Riktignok deltok han i vinterkrigen i Finland på finsk side, men det må vel ha vært så som så med «nazisymptatiene» som enten han selv eller bladet legger ham siden han også deltok i den spanske borgerkrig og da på rød side. Det høres ikke meget «nazistisk» ut.

Bladet slutter slik:

«Han roet seg litt etter litt. Han etablerte seg som fotograf og reiste jorden rundt som sådan. Men slo seg så til ro i Sverige, hvor han startet Fotoskolan, for hvilken han fremdeles er rektor og lærer. At det akkurat ble han som fikk rollen som «Myglaren» på film tør bero på mangeårig vennskap med først og fremst Rune Hassner, men også med Jan Myrdal.»

Efter at dette ble skrevet har det vært et visst oppstyr i offisielle norske kretser over saken. MORGENBLADET bragte en rekke dementier fra forskjellige personer som hadde vært knyttet til «det krigførende Norge» i Sverige. Ingen av dem kjente noe som helst til Strömholm, bedyret de.

Strömholm hadde ellers opplyst at han hadde fått en norsk utmerkelse for sin innsats, noe en representant for Forsvarsdepartementet be- nektet. Litt pinlig var det u- nektelig da at MORGENPOSTEN ikke bare bragte et intervju med Strömholm, som bekrefter at han hadde fått en slik utmerkelse, men også bragte et bilde fra overrek- kelsen av «Kong Haakon VII's Frihetsmedalje» til morderen i 1948. Det var den norske militærattaché i Sverige dengang, oberst Hassel som overrakte ham medaljen. Hassel bekreftet dette overfor bladet. Og nu forsikrer da Forsvarsdepartementet at saken «vil bli tatt opp i full bredde» — hva det nå kan menes med det.

Foreløpig innskrenker man seg til å si at det «bare» var deltagermedaljen Strömholm fikk og at det vel da gjaldt hans deltagelse i Trøndelag under den virkelige krigen. Imidlertid kan vel ikke de militære myndigheter som ordnet med utdelingen ha vært så helt uvitende om hans fortsatte virksomhet som leiet morder?

Strömholm deltok som nevnt ifølge MORGENPOSTEN, som nestkommanderende i «Gruppe Conny» under kampene i Trøndelag mens krigen pågikk. Denne gruppe ble ledet av Conny Andersson, som også har uttalt seg. Bladet refererer dette slik:

«Strömholm hadde spesialisert seg på ved nattetider å overraske norske inn- satte nazistiske lensmenn og ordførere. Dette var for- øvrig en hobby Strömholm hadde tatt med seg fra vin- terkrigen mot Finnland, hvor han også deltok, be- retter Andersson.»

Men dette kan da, som en- hver forstår ikke ha foregått mens krigen pågikk i Norge — derunder også kampene i Trøndelag — for det var ikke innsatt noen «nazistiske lens- menn og ordførere» dengang. Det skjedde som kjent først lenge efter at krigen sluttet. Og har Strömholm besøkt sli- ke lensmenn og ordførere, så har det altså skjedd efter at kampene i Norge forlengst var forbi.

Her må det være grunn til å foreta undersøkelser av norske myndigheter. Det foregikk jo en lang rekke mord i Norge i okkupasjonstiden — bl. a. av lensmenn — og påtalemyndigheten under Aulie har ikke foretatt seg noe for å efterforske dem. Da mord og overlagt drap foreldes efter 25 års forløp var det på nære nippen at vår riksadvokat, som nu for- later oss, hadde latt disse for- brytelser foreldes. Men efter at det nu er fremlagt proposi- sjon om å forlenge foreldes- fristen for å reise straffe- sak og avsi straffedom for «visse krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneske- heten begått under siste ver- denskrig» vil det vel bli mu- lig for den nye riksadvokat å gjøre sin forgjengers unlattel- sessynd god igjen. For for- lengelsen gjelder vel ikke ha- re tyske krigsforbrytel- ser?

*

God jul og godt Nyttår

ønskes alle i Blødekier og Supplandsfoss og Lilleeide har du tatt vare på hyssingen som du halt om de største pakke- ne med kl. 7?

Med hilsen

Hillero

FORBUNDET

ønsker alle sine medlemmer og bidragsyttere en riktig god jul og håper på fortsatt godt samarbeide i tiden fremover. Vårt arbeide er avhengig av den økonomiske støtte vi får og derfor er det vår plikt også i denne julehilsen å minne om at alle bidrag mottas med takk.

Arbeidsutvalget

Opposisjonell ministersønn

(forts. fra side 10)

tragiske skjebne, og admiral Danielsen som søkte avskjed og fikk den) . . . Under en personlig samtale statsminis- teren innvilget meg i januar 1943, la han ikke fingrene imellom. Vi var emigranter mente han, av den type som intet hadde glemt og intet lært. . . Jeg svarte som sant var at de emigranter stats- ministeren siktet til, var de Bourboner som åpenlyst stod i ledtog med landets fiender, (?) flyktninger som me- get forlangte for seg selv og lite ville ofre . . .

Da jeg fortalte stortings- president Hambro om samta- len, svarte han på sin raske bergenske og konsise måte: «Nygaardsvold blander sam- men to ting: lojalitet mot sak og lojalitet mot person. Han tror at kritikk av ham selv og regjeringen er usigelse av Norge.»

I sin kommentar til Hjem- mefrontens ledelse skriver Nygaardsvold:

«Det er ikke underlig at det i enkelte kretser kan opp- stå missnøye og utålmodig- het. Emigrasjon betyr en psy- kologisk påkjønning, og det er ikke alltid like lett å finne seg tilrette i et fremmed land under krig . . . Enkelte har vanskelig for å glemme gamle partipolitiske motsetninger, og i andre tilfeller har man å gjøre med notoriske kveru- lanter.»

Gledelig jul og godt nyttår!

ønskes alle våre venner og bidragsyttere. Takk for all hjelp og velvilje!

Hjelpeorganisasjonen for krigsskadede frontkjempere og falnes etterlatte.

En riktig god jul!

og et godt nytt år med ny fremgang for felles sak øns- ker vi alle våre medarbeidere, lesere og venner landet rundt. Vi kan ikke nå hver enkelt av de mange som har føyet en økonomisk støtte til bladpen- gene ved abonnementsforny- elsen, men vi vil iallfall gjer- ne på denne måte gi uttryk- k for vår takknemlighet. Takk for all hjelp og støtte i 1967 og vel møtt i 1968.

FOLK OG LAND

Vær på vakt

i den lumre demokratiske natten, så vi kan stenge ute apekatten! Det gjelder for enhver å ha olje på lampen, så vi alltid er rede til kampen!

Ønsker alle meningsfeller en god jul og et godt nyttår!

JØRGEN JOHANSEN

Side 15: — Tap av liv er vanskeligst å erstatte, men vi for vår del tapte få . . . De myrderier som daglig skjer på våre veier forekommer meg å være langt verre enn de tap vi led av nødvendighet under krigen.

Side 16: — Bare ett hugg rammet meg personlig så det virkelig sved. Det var da jeg ble tatt i land fra aktiv sjø- tjeneste mot min vilje og mot min skipssjefs og de andre offiserers energiske protest. Jeg ble beordret til et kon- tor hvor jeg ikke følte meg hjemme, og hvor jeg tror myndighetene snart fant ut at de like gjerne ville ha unn- vært meg. De gjorde i hvert fall senere alt hva de kunne for å svinebinde meg.

Side 17: — Historien om vår stolte nasjonale innsats under krigen er ikke så lite av en fabel. Som folk samlet vi oss bare langsomt og nø- lende til beslutsom mot- stand.(?) Vi var innstilt på å opprettholde ro og orden, slå ring om grupper og individer, så vidt mulig beskytte vår eiendom, holde arbeidslivet igang — kort sagt komme fra overfallet (?) og okkupasjo- nen så skadesløst som mulig. Statsminister Nygaardsvold la i sitt vitnesbyrd for UK ikke skjul på at efter hans oppfatning ville ødeleggelse- ne blitt større om vi hadde vært bedre forberedt og had- de gjort sterkere motstand . . . Og vi (s. 18) stod desverre ikke «med plettfritt skjold og med ren samvittighet» (Ny- gaardsvold i tale til hjemlan- det over BBC 25. juni 1940).

Vogt skriver på s.s. at bri- tene hadde på nære nippet overtatt disponeringen også av den norske handelsflåte og administrert den fra Ministry of Shipping med samtykke av den norske sendemann Erik Colban og skipsreder Hysing Olsen. Vogt skriver til noens raseri at Colban ble så vidt stoppet i sin vaklende hold- ning av den norske general- konsul i London, Gabriel Con- radi, og av en del norske for- (Forts. s. 23)

GOD JUL GODT NYTTÅR!

ønskes alle. Særlig dei som var på Supplandsfoss og i Bløtekjær.

Hilsen
N. Fjellstøllia

GOD JUL OG GODT NYTTÅR

ønskes alle kamerater fa Sup- landsfoss!

Otto Johnsen

Emmy Göring —

(Forts. fra side 7)

dy meg for å fortelle en liten episode fra parken, som hadde hendt meg bare noen dager tidligere. Jeg kom fra generalprøven på «Torquato Tasso» — jeg spilte prinsessen. På engen foran «Römisches Haus» hadde jeg plukket meg en stor bukett med presstekraver, da jeg møtte en parkvakt som stanset foran meg: «Men frøken, her har De ikke lov til å plukke blomster! Hvem tror De egentlig De er —? Er De kanskje prinsesse?» Hvorpå jeg spontant svarte: «Ja, naturligvis er jeg prinsesse!» Da sa den gode mann på ekte weimarsk: «So, na dann dürfen S'es! Og unnskyld meg!» — Da jeg ropte et «Auf Wiedersehen» til ham, sa han trohjertig og forslagent: «Det ville jo være meget hyggelig!» Og «prinsessen» hadde jo ikke engang løyet! Slik som etter denne historie har jeg ofte opplevet Hitlers sans for humor og ekte folkelig komikk.

*

Det var noen uker senere. Jeg hadde ingen prøve om formiddagen. Den første sterke vårsol drev meg, en kvinne som ugjerne spaserte uten noe mål, til en kort tur i Goetheparken. Alle benker på den sørlige høyde over Ilm, like overfor det lille havehus, var besatt av unge menn. Jeg pleide sjelden å gå gjennom parken om formiddagen og hadde aldri sett så mange uvirksomme unge mennesker midt på lyse formiddagen. Noen av dem hadde stokker og tegnet figurer i sanden. Jeg satte meg bort til en gruppe og lyttet til underholdningen. De var arbeidsløse. Gjennom dem fikk jeg rede på hvor stor nøden var i Tyskland på denne tid. I årevis hadde jeg bare levet for teatret. Fra klokken 10 til henimot 15 om ettermiddagen varte ofte prøvene. Etter å ha spist gikk det løs med memorering av rollene eller kostymeprøving hos teaterskredderen. Klokken 19 satt jeg i garderoben. Fra klokken 20 til henimot 23 stod jeg på scenen. Før jeg var hjemme var det nesten midnatt. Med en slik timeplan og min oppgåen i teaterlivet hadde jeg ingen tilbøyelighet for politikk og økonomi. Teatret er en verden for seg. Og det er mange av oss skuespillere som bare lever i denne verden og bare vil leve der. Men i denne «ensidighet» ligger det dog en farvet mangesidighet, som legmannen ofte undervurderer. Det fører allerede den så rikholdige litteratur med seg som det gjelder å mestre i yrket.

Samtalene med de unge menn i parken hadde gjort det dypeste inntrykk på meg. Alt dette, sa jeg til meg selv, skjer rundt omkring deg uten at du har noen anelse om bekymringene i det brede folk. — Jeg var helt forvirret og gikk etpar skritt videre til en ubesatt benk, stadig i tanker om det jeg hadde hørt. Plutselig snakket noen til meg: «Grüss Gott, gnädige Frau! Så alvorlig? Hva er det da i veien med Dem? De ser jo helt fortvilet ut!» Ennu helt fortumlet hevet jeg hodet og så litt forundret på den spørrende. Det var Adolf Hitler. Han satte seg ved siden av meg, og jeg bekjente for ham hva det var som hadde gjort slikt inntrykk på meg. Hans store blå øyne hvilte en stund på meg: «Jeg kan berolige Dem. Om ikke lenge kommer vi nasjonalsosialister til makten. Vi kommer ikke til å bruke mere enn to til tre år før det ikke lenger er noen arbeidsløshet i Tyskland.»

«Ingen arbeidsløse», for det gjennom tankene mine, «min Gud hvor herlig det skulle være!» — Adolf Hitler tidde en stund eftertenksomt før han fortsatte: «Jeg vil også gjerne gjenta hva jeg antydte allerede ved vårt første møte, teatrene og alle kunstintitutter kommer til å nå en kunstnerisk blomstring som aldri før.»

Hva kunne han nu forestille seg med «kunstnerisk blomstring»? Det var jo dengang så mange fengslende og kunstnerisk høyverdige oppførelser i alle teaterbyer. Man kan bare tenke på Max Reinhardt-oppføringene hvis resultat pånv hjalp vår teaterkultur til stor anseelse i utlandet! — Men Hitlers utsagn gjorde inntrykk på meg, og også alvoret og renheten i hans vesen. På hjemveien var jeg stadig beskjefteget med hans løfte: «Ingen arbeidsløse!»

Slik lærte jeg dengang Adolf Hitler å kjenne, den folkets mann som tilpasset seg menneskene og viste seg åpen for deres mangesidige problemer. Senere engang, etter år av krigstilstand, trakk jeg sammenligninger mellom Adolf Hitler i Weimar og statsmannen. Var det to forskjellige mennesker?»

*

Forholdet mellom Adolf Hitler og Hermann Göring kjølnet nemlig betraktelig de siste krigsår og fru Göring legger i første rekke skylden på Martin Bormann, som var en gammel uvenn av Göring. Men hun hevder også i likhet med Dr. Röhrs at Hitler undergikk en forandring etterhvert. Også hun legger delvis skylden på den «behand-

Det moderne barbari —

(Forts. fra side 6)

merne til krigsavslutningen og at dom for landssvik da var en umulighet, noe de unnegikk ved en menneskelig og juridisk umulig og ulogisk tolkning som ikke kan forklares på annen måte enn som utslag av norsk borgerkrigsmentalitet, det Kongen nevnte i talen 24. desember 1940 om virkningen av begrepsforvirringen hos regjeringen om «den nåværende krigstilstand» 3. juli 1940. Senere er denne forklaring om borgerkrig gitt av svenske, britiske, amerikanske og tyske forfattere. Man forstår det best av Norges historie og den leses i Europa sproglig lettest i den tyske «Norwegische Geschichte» av

tysk professor Hubatsch, som utkom 1963.

Under okkupasjonen dømte dommerne selv — også Høyesterett — for datidens handlinger etter Haagkonvensjonens okkupasjonsplikter, men etter 8. mai 1945 dømte de etter de ugyltige anordninger fra eksilregjeringen når det gjaldt den samme okkupasjonsperiode, den tyske. Den opphørte 8. mai 1945, da tyskerne kapitulerte overfor allierte stridskrefter i henhold til 3 avtaler mellom Norge og Storbritannia, U.S.A. og Sovjet-Samveldet av 16. mai 1944. Den avtalen gjaldt tiden etter tysk okkupasjon, med gyldige okkupasjonsbetingelser. Likesom i Artikkel 43 bestemmes i disse avtale-

nes punkt 5 Norges plikt til å anvende norsk lov og norske myndigheter, således norsk jury iflg. straffeprosesslovens § 306. Tittelen på avtalene var «overenskomster om siviladministrasjon og jurisdiksjon i norske områder befriet ved en alliert ekspedisjonsstyrke». Pkt. 1, 2 og 13 bestemmer alliert okkupasjon. Pkt. 6 bestemmer at norske i okkupasjonsstyrkene henhører ikke under norsk, men alliert lov, som frivillige i allierte styrker. Jfr. skriftvekslen 1946.

Avtalene ble — som meget annet — hemmeligholdt i Norge. Domstolene trodde Norge var fritt og dømte med (Forts. s. 20)

Tysk helikoptermysterium

Som har funnet sin løsning i Israel

For syv år siden opplevet en i Tyskland et mysterium utenom det vanlige, det var nesten som en amerikansk kriminalhistorie. Dr. Adenauer, den gode zionistvenn, var dengang forbundskansler og Franz Josef Strauss var hans villige forsvarsminister.

Det tyske Bundeswehr hadde bestilt i USA 90 helikoptere av typen Sikorsky S 58. Under overfarten forsvant i midlertid på en hemmelighetsfull måte 24 maskiner. Det var blitt innlastet 90 stykker i USA, men bare 66 kom frem til Old Germany. Straks ble politi- og etterretningsvesen både her og der alarmert. I to hele måneder lette man fortvilet etter de 24 helikoptere som var sporeløst borte. Så fikk de tyske tjenestesteder et diskret vink

ovenfra: Ytterligere etterforskning var uønsket.

Men den amerikanske etterretningstjeneste (FBI) fikk ikke noe slikt vink, trass i at ammunisjonskontrollavdelingen i det amerikanske utenriksdepartement kjente til taskens pillertrikk med helikopterene. Og derfor ble da også helikoptermysteriet sluttelig oppklart. Nu avslører det amerikanske tidsskrift «Aviation Week and Space Technology» hele svindlen.

Innen rammen av bundesregjeringens illeale våpengaver til Israel ble det i en tilleggsprotokoll til erstatningsavtalen også lovet leveranse av helikoptere. Men av frykt for den arabiske reaksjon ble leveransene strengt hemmeligholdt. Således forsvant helikopterene som i en

ling» Hitler fikk av dr. Morell. Men naturligvis er alt forstørret og fordreiet av den fiendtlige propaganda under verdenskrigen, den som fremdeles er dominerende når Adolf Hitler skal vurderes. Derfor tar vi også med disse linjene om hvorledes Hitler selv så på den fremtidige bedømmelse:

«Engang hadde min mann lest en bok om Napoleon, som nettopp var utkommet. Hvis jeg husker riktig var den av Philipp Bouhler. Hermann snakket med Hitler om denne nye bok, fordi meget av fremstillingen forekom ham usannsynlig. Jeg hører fremdeles Hitler svare min mann: «Akk, Göring, naturligvis kan det være sant, men det kan like godt overhodet ikke stemme. Hvor usannsynlig ting blir ikke trodd som det

ikke er et sant ord i. Hvor meget vrøvl vil ikke engang avisene fortelle om oss når vi ikke er lenger og ikke lenger kan beriktige noe —»

*

Boken er ellers i første rekke naturligvis viet hennes mann Hermann Göring, som her presenteres ganske annerledes enn det som er blitt vanlig i etterkrigstiden. Hvor riktig det hele er skal vi ikke her forsøke å pønske ut, men vi understreker igjen det mot disse fruene viser, et mot som gjør at en føler trang til å foreslå at etterkrigstidens tyske menn tar skjortene på seg og overlater sine mannlige bukser til disse kvinner. Og det gjelder i første rekke mange av lederne fra dengang — og både i Tyskland og i — Norge.

«thriller» og havnet hos israelerne. Det amerikanske fagtidsskrift beskriver hvorledes det skjedde: «En tysk lastebåt stakk tilsjøs fra en amerikansk havn med seks helikoptere ombord. Den anløp en på forhånd avtalt europeisk havn, for eksempel Rotterdam eller Antwerpen, og fortøyet ved siden av en israelsk båt. Under dekke av mørket ble to helikoptere omlastet. Først derefter fortsatte den tyske damper til Bremerhaven.»

Og disse «bortkomne» tyske helikoptere fløy så, slik FBI slår fast, for Israel under Davidstjernen.

Slik foregår det i den store, nøytrale verden — bak folkets rygg. For herene er jo også store nydemokrater!

Kjøper til privat museum:

VÅPEN fra munnladere til maskingevær, også defekte, videre løse deler, særlig magasiner.

UNIFORMER, særlig hird- og tyske-, eventuelt deler av sådanne.

Bill. i eksp. mrk. «Kjøper» med tilbud.

ORGANIST

44 år, skilt, 1,82m. høy, mørk, slank, — ønsker bekjentskap med yrkeskvinne i 30—40 års alderen. Gjerne psykolog, lærerinne, sykesøster, el. lign., som er interessert i sang og musikk. — Har sentral og pen eiendom i vakre omgivelser i Hardanger.

Bill. i eksp. mrk. «Harmoni»

Ditt blad er avhengig også av din støtte!

Sovjetsoldat -

(Forts. fra s. 12)

snelag. Og i dette vidunderlig skønne land har forskjellige kulturer levet og blomstret side om side opp gjennom århundredene. Solen sto rett over våre hoder og farvepraktene var skjønnere enn noen sinne. Man føler en ubeskrivelig glede som fyller ens sinn ved all denne naturens skjønnhet, det var som om pinjeskogene og poppeallundene smilte til en. Men krigens spor oppdaget vi hist og her, ved ødelagte veibiter og ved nedbombede broer og avbrente skogteiger. Og hist og her kunne vi se krigsfanger under tysk ledelse iferd med å reparere veier og oppføre provisoriske broer. Langs veien patruljerte tyske militære for at trafikken kunne foregå noenlunde normalt. Ryktene gikk om at partisanvirksomheten var temmelig sterk i disse bergrakter, kanskje sterkere enn på noe annet sted. For fjellkløftene og skogene var gode skjulesteder for partisanene, da tyskerne ikke gjerne bega seg på eventyr i disse ville og uveisomme strekninger.

Partisanstyrkene kunne lett fra sine skjulesteder kontrollere veier og broer som førte i retning av høydedragene og skapte trafikkvanskeligheter for tyskerne. Men for oss som ikke var så inne i sakene lot det til at tyskerne mestret situasjonen. For på turen til Jalta inntraff der ikke noen farlige episoder. Bussen gikk uopphørlig, uten stans til sitt endepunkt Jalta.

«JALTA»

Så med ett tok alle til å kikke ned til venstre da vår buss nærmet seg en bergkløft. Der lå Jalta og alle tyskerne så med udelte begeistring ned på denne vakre by ved Svartehavet. Omkranset av sine omliggende høyder er Jalta vidunderlig å se til når man kommer nedover mot byen ved det azurblå hav. Fjellene er dekket med grønn skog. Og avvekslende ser man innimellom skønne frukthaver. Og glimtene fra det solbestrålte hav skjærer en i øynene. Byens gater, plasser og åpne steder er dekket av et grønt flor og av blomstenes vekslende farveprakt. Under nedstigningen til byen kjenner man allerede blomsterduften og eukalyptustrærne utsondret sin egenartede sterke em.

Det vekslende fugleliv, hvorav duene var de lettest gjenkjennelige, ga landskapet en egen musikalsk stemning, og tyske fuglelskere blant reiseselskapet var ivrig opptatt med forsøk på å skjelle de forskjellige arter fra hverandre. Man merket nes-

ten ikke hvordan bussen buktet seg snart til venstre, snart til høyre gjennom de krappe svinger nedover den smale veien. Man er altfor opptatt til å følge det mektige panorama som utfolder seg for ens øyne og som åpenbarer den ene skønne bergslukt etter den annen, til man endelig når platået ved havet hvor Jalta med alle sine haver har fått plass.

JUL PÅ NR. 19 —

(forts. fra side 8)

Møllergaten, Landsfengslet og Botsfengslet.

Nyttårsaften fikk vi om ettermiddagen en kort underholdning av et lite hornmusikkorps. Til aften's utdelt kaffe, kippers og varme poteter. — —

*

Søndag 14. februar 1943 ble jeg kallt til Kriegsgerichtsrat dr. Weiss, som leste opp for meg «die Verfügung des Oberkommandos der Wehrmacht vom 1. Februar 1943, wonach der Führer dem Verurteilten bedingte Aussetzung des Strafrestes mit Bewährungsfrist (tilsvarende «prøvetid» for en løslatt forbryter) bis zum 31. Des. 1945 bewilligt hat». På min forespørsel om når dette skulle gjelde, lo svaret: «Nå straks». Så skrev jeg under på at dette var bekjentgjort for meg, men altså uten å gi noe æresord eller påta meg noen annen forpliktelse. —

Mandag 15. februar 1943 ved 12-tiden lukket så endelig «Bayern»s fengselsport seg bak meg for godt — etter henimot ett tusen dagers fangeliv, som dengang var norsk rekord.»

(Utdragene ved
Alf Magne Gleng)

NÆR VED

Det meddeles fra pålitelige kilder i Athen, at for en tid siden holdt en norsk parlamentariker-deputasjon på å velte den greske militærregjering. Ola Demokrat Nordmann har derved vist all verden, at han er en begavelse på det utenrikspolitiske område, og at han endog behersker intrigen.

Før avreisen fra Norge hadde han nemlig latt grekerne få vite, at han som deputasjonens sterkeste støtte hadde en ekte Valkyrie med.

Hva skulle de stakkars grekere gjøre? En Valkyrie — — En ekte Amazone — — Hva i Hades — —

Heldigvis for den greske regjering, fikk den i tide, fra sin skumle spionvirksomhet i Oslo, vite at quinnen ikke var

Wiesener —

(Forts. fra s. 17)

er tilhenger av det solidariske skyldbegrepet som oppgjøret strafferettslig har operert med — og uten hvilket et rettslig oppgjør med titusener av individer hadde vært praktisk ugjennomførlig. Jeg antar at han vet at bare i de aller færreste tilfeller er det blitt ført noe etter forsvarlig standard fyldestgjørende bevis for at lovens subjektive straffbarhetsbetingelser har vært tilstede. Og han burde vite at det er en sammenheng mellom 30 000 vedtagelser av forelegg og det forhold at det ble kjent utover landet at subjektive forklaringer ikke ble tillagt betydning, slik at man like godt kunne vedta for å komme tilbake til samfunnet.

Hvordan man stort sett og etter omstendighetene kan være bekjent av dette som skikkelig jus, faller det meg vanskelig å skjønne. Jeg er inderlig enig med professor v. Eyben i at man skulle være så modig å stå frem og erkjenne at hevdvundne rettsprinsipper er blitt tilsidesatt. Det ville naturligvis være ubehagelig. Men det sproget villø folk forstå. Hevnen var forståelig. Men kall den ikke rett.

Kall tingene ved deres rette navn. I stedet for krampaktig å forsvare den frynsete retsetiketten med et «stort sett» og «etter omstendighetene» må vi svelge dette, som om det var god latin. Oppgjøret har dessverre vært et misfoster — en bastard mellom krig og rett. Krigen er barnets umiskjennelige far. Og unnfangelsen har funnet sted, mens fru Justitia var i en tilstand av sterkt nedsatt bevissthet.

Luften ville bli rensket hvis man hadde råd til å innrømme at det er slik det forholder seg. Og vår gode professor ville få det så meget lettere i sin virksomhet, når han skal lære de juridiske studenter norsk strafferett — slik som denne rettsdisiplin er forankret i våre lover og tradisjoner.

GLEM IKKE
abonnementsfornyelsen for 1968. Og husk at vi også trenger en liten — eller naturligvis gjerne stor — ekstra håndrekning til driften.

så svært mye å være redd. For Grekerne kjente en sådan fra sin egen historie — Xantippe —

Selvfølkelig Xantippe Demokratia.

Ja den mor Aase — — Det var nær ved.

Capitano

Moderne barbari —

(Forts. fra s. 19)

Haalanddommen og etterfølgende dommer ikke etter norsk lov eller Haagreglementets Artikkel 43 og 50, eller etter art. 5 i alliertavtalene, men etter regjeringens eksile illegale anordninger fra London.

Ikke nok med det! 15. des. 1944 utga eksilregjeringen også i strid med sine egne kontrakter med de allierte landssviksanordningen og 16. februar 1945 ny rettergangsordning uten jury i lagmannsrettsaker. Og domstolene la disse mangedobbelt ugyldige anordninger til grunn for sine dommer også etter at Utenriksdepartementets nye sjef, Lanøe, (etter Trygve Lie, som hadde fortsatt i Gerhardsen-regjeringen) i 1950 offentliggjorde de 3 allierte — i Norge 6 år hemmeligholdte — kontrakter. Domstolene forstod selvfølgelig sine uriktige dommer over mer enn 60 000 uskyldig dømte landsmenn, som sosialt og økonomisk rammet også kvinner og barn, altså ca. 10 pst. av befolkningen og rekord i landsforræderdommer.

Hadde dommerstanden innrømmet sine feil og unnskyldt seg noe med eksilregjeringens hemmeligholdelser og sin egen uvitenhet i folkerett, ville Norge igjen blitt en samlet nasjon og sluppet skammen med kritikken fra utlandets folkerettskyndige jurister og militære, som kjenner både våpensillstandsavtalen og alliertavtalene.

Til overflod noterer jeg fra «Internasjonal Law», 7. utg. II, s. 264: «Det er opplagt (evident) at straffelovene i et okkupert land vedvarer hvis de ikke er forandret av den okkuperende makt». Det gjelder bl. a. straffelovens § 14 om folkerett, § 86 om fiende og krig i Norge, istedetfor bare okkupasjon, og det gjelder straffeprosesslovens § 306 om den demokratiske jury på 10 sivile, som i enerom alene avgjør skyldspørsmålet.

Det om manglende krig er forøvrig nok til å oppheve dommene. Om manglende lovgivningsrett for regjeringen nevner jeg ytterligere ett punkt: 7. august 1945 erklæres som nevnt av 6 Stortings-

presidenter at «Elverumsfullmakten» var ulovlig og at alle anordninger var det som følge av Stortingets direktiv på Elverum til regjeringen om å respektere Grt. § 17. **Hvorfor ble allikevel Haalandts dødsdom godtatt 2 dager etterpå?** Det gjaldt da et menneskeliv og det gjaldt — og gjelder — dommen som prejudikat. Det kunne også vært forhindret om de mest aktive i eksilregjeringen hadde gjort sin plikt — særplikt — å meddele lagmannsretten eller Høyesterett om våpenstillstanden eller alliertavtalene eventuelt ved å sende originalavtalene eller kopier. Særforpliktelsen kommer av at justisminister Terje Wold var den som var hovedansvarlig for at rettsoppgjøret ble grunnlagt på den falske «Elverumsfullmakt», som i det uvitende Norge fremdeles sees fremstillet som Oppgjørets «forankring». Wold ble av Gerhardsenregjeringen etter dobbeltokkupasjonen utnevnt til Høyesterettsjustitiarius. Som sådan skulle han også ha særplikt til for domstolene å fremlegge sannheten, så ikke uskyldige lider for dommernes redsel for skandalen. Trygve Lie hadde de avgjørende kontrakter i sitt departement og underskrev alliertavtalene.

Hvordan skal tilliten til norske domstoler gjenoprettes? Høyesterett har fått alle opplysninger uten å tillate gjenopptagelse, og i dom av 28. april 1967 nektet Høyesterett prosedyre i en erstatningssak med bakgrunn i «rettsoppgjøret og ordningen med forvaltningen og oppnevningen av tilsynsmenn».

Professor Skeie hevdet i «Landssvik» (1945), at alle anordningene var ugyldige og at det ville bli den største lovløshet i Norges historie om domstolene godtok dem. Professor Castberg skrev i «Norge under Okkupasjonen» (1945), s. 49, at regjeringen er «avskåret fra å gi bindende direktiver for innbyggerne i landet for så vidt angår deres forhold i det besatte område». **Begge bøker forelå før rettskatastrofen i Høyesterett 9. august 1945.**

Sverre Helliksen

Interessante opplysninger —

(Forts. fra s. 13)

Det har blant disse sjøfolk vært en viss engstelse for at hvis de skulle falle i hendene på japanerne uten at Norge formelt hadde bekreftet at det var krigstilstand ville de kunne bli behandlet som framtirører, og de ville ikke ha noe rettslig internasjonalt krav på å bli behandlet som en krigførende makts soldater og få den rettsbeskyttelse som slike soldater av alle væpnede styrker får. Taleren trodde at hele vår sjømannsstand ville forstå det enda mindre enn folk i Amerika og England hvis noen i Stortinget stemte imot den formelle bekreftelse av den krigstilstand som allerede består, og det vil virke skadelig for landets interesser.

Del i byttet etter krigsinn-satsen?

Når det gjaldt spørsmålet om ikke England og Amerika ville tilgodese våre interesser uten en formell krigserklæring, ville Hambro ha sagt at i disse internasjonale forhold går en ikke fram utelukkende eller først og fremst etter symmetrier og antipatier, men en går fram etter folkerettens regler. Det har vært diskutert om etter hvilke hensyn statene skulle få del i det såkalte krigsbytte. Det har for en del staters vedkommende vært gjort gjeldende at det som burde legges til grunn, var statens såkalte krigsinnsats. Og en må der være oppmerksom på at **vår handelsflåtes kamp ikke vil bli regnet som krigsinnsats av den grunn at alle disse skip var chartret.** (Uthevet av oss).

Andre, blant dem Hambro, har søkt å gjøre gjeldende overfor de myndigheter som har med våpenstillstand og fredsvilkårene å gjøre, at det eneste riktige grunnlag som statenes andel av det såkalte krigsbytte kan vurderes på, er det den enkelte stat har lidt i tap, det den har vært utpint for, — og der står Norge meget høyt oppe, idet vi pr. innbygger har ofret mer økonomisk, eller hadde i hvert fall inntil de siste uker av krigen, ofret mer enn noe annet land(!)

Det kunne bli meget av en bjørnetjeneste om noen fastholdt å ville stemme i mot innstillingen i denne sak. Særlig henstillet taleren til Lavik å overveie sitt standpunkt på nytt og ikke forspille en nasjonal enighet som har en så stor reell betydning.

Stortingsmann T. Sverdrup av Høire uttaler at

han ikke trodde Norge ville bli betraktet som den reelle partner fra engelsk-amerikansk side om vi nå dro oss unna dette siste offer for å få nedkjempet en motstander, som er av like stor interesse å få nedkjempet som de andre voldsstater(!)

Hr. Sverdrup var enig i at de sjømenn som er ombord i våre væpnede handelsskip, meget lett etter folkeretten vil kunne bli behandlet som framtirører. Dette hensyn måtte sterkt tas i betraktning. Det ville også være heldig om Norge militært var med i krigen mot Japan, slik at vi ikke skulle få det brennemerke på oss at vi sluttet opp i 11. time for å få fordelene(!) Norge står godt i internasjonalt omdømme, og taleren kunne være med på store krafttak for at vi ikke skal forskusle den posisjon som vi har ervervet oss gjennom krigen hittil.

Krigsdebatt uten forsvarsminister!

Det viste seg at forsvarsminister Torp glimret ved sitt fravær under denne debatt da Stortinget for første gang i dets historie skulle gjøre vedtak om krigserklæring! (Uthevet av oss.) Spørsmålene Stortinget gjerne ville stille forsvarsministeren: Hva har vi å slåss med? Hva kan vi sette inn?, kunne derfor ikke stilles.

Hans fravær under nettopp denne debatt understreker ennå tydeligere en av grunnene til at Høire i den nye regjering gjerne hadde sett en annen mann som forsvarsminister!

Innstillingen om krigstilstanden med Japan ble vedtatt mot 1 stemme (Førre).

Brosjyren omtaler så ekstraordinære finansielle åtgjerder, omsetningskatten og boligbyggingen, Arbeiderpartiets uvilje mot å offentliggjøre referatet fra stortingsmøtet for lukkede dører 8. april, og fortsetter så:

Stortingets avdelinger

De store lovsaker Stortingets avdelinger hadde til behandling var i første rekke lov om det første stortingsvalg etter frigjøringen, lov om det første kommunevalg etter frigjøringen, lov om ordning av det kommunale styret og endelig lov om adgang til å anvende dødsstraff.

To dager før Stortinget trådte sammen utferdiget regjeringen Nygaardsvold provisoriske anordninger om første stortingsvalg og første kommunevalg etter krigen. Alt første dag Stortinget var

samlet krevde det enstemmig at disse anordninger skulle fremmes i lovs form. (Uthevet av oss). Likeledes forlangte Stortinget enstemmig å få oversendt de provisoriske anordninger om dødsstraffen i proposisjons form.

I disse saker, og flere andre, sørget Stortinget derved for å bringe statstyret over i konstitusjonelle former igjen.

Fra visse hold har det av forskjellige grunner vært reist innsigelse mot at dødsstraffen skulle gjeninnføres i norsk strafferettspleie. Meget kan anføres i begge retninger. Vi tror Hambro uttalte folkets syn på dette spørsmål, da han under debatten i Odelstinget uttalte:

«Når jeg stemmer for den foreliggende innstilling, er det ikke ut fra noen strafferettslig vurdering, men ut fra en dyp moralsk og sosial overbevisning. Vi har gjennom disse år sett forbrytelser av en sådan art og av et sådant omfang at alt det vi vanlig forbinder med begrepet straff, opphører av seg selv. For de forbrytelser som vi har vært vitne til, gis der ingen jordisk straff, de ligger på et plan som er inkommunisabelt med enhver statsrettslig behandling av forbrytelser. Hva vi står like overfor i vårt land, som i en rekke andre land, det er en rensesaksakt, en hygienisk prosess, som er helt nødvendig for samfunnets fortsatte eksistens og selvbevaring, og vi har ikke mere adgang til å forsøke å forhindre en slik prosess enn en samvittighetsfull lege har til å søke å forhindre en operasjon som han visste var det eneste som kunne bevare det legeme som var betrodd i hans hender. Det ble i de engelske kirker, når Fader Vår ble lest i disse år, i en rekke samfunn lest en slags kommentar til bønnene, og i kommentaren til «Forlat oss vår skyld», ble det lest: «Lær oss o Gud å hate, som du hater, undertrykkerens grusomhet, forakten for sannheten, forrådselen av unødningen, maktbegjæret og den syndefulle stolthet som har ført verden til krig, den voldsomme og sanseløse undertrykkelse, men ta fra oss hevnfølelsens svakhet.» — Det er hverken vrede eller hevnlyst som betinger at vi er nødt til å gjøre hva vi gjør. Det er for å bevare framtiden og gjøre det mulig å trygge rettssamfunnet framover for de slektsledd som kommer(!)

Hvis et samfunn skal kunne bestå, er det visse forbrytelser mot selve samfunnets begrep, som ikke kan tolereres, og enhver unnfallenhet på

det punkt er en medskyldighet i kommende forbrytelser. Vi har sett hvorledes i en lang rekke land friheten er blitt myrdet av dem som forlangte frihetens rett til å dolke den.

Jeg har ingen større respekt for dem som i alle land påkaller Frelserens navn for å forlange at Barrabas skal gis fri. Vi må vokte oss for mistydninger av kristendommens enkle bud, slik som vi ofte hører og ofte ser i denne tid. Domstolens sak og vår sak det er ikke å formidle tilgivelse. Den er Guds privilegium. Og for enhver troende er det ganske klart at den dom som vi feller, den er etter vår evne til å se rettferdighet og bevare vårt folk, men den har ingen forbindelse med den evige tilgivelse som alene guddommen har adgang til å gi. Personlig mener jeg at man skal være overordentlig forsiktig med å påskyte (?) benådningsretten og mildheten i denne sak. Det er ikke engang kongemakten som har tilgivelsen i sin hånd like overfor disse forbrytelser. De skal innankes for den evige domstol, så sant som folkene krever en evig rett til å fortsette sitt liv.»

De provisoriske anordninger

Angående de øvrige provisoriske anordninger som var gitt i London under krigen, og som nå var overlevert Stortinget, la presidentskapet fram innstilling til Stortinget om å fatte følgende beslutning:

«De under 1 b, juli 1945, overleverte provisoriske anordninger, som inntil de er behandlet av Stortinget er gjeldende lov, utstår til behandling av neste Storting.» Stortinget var enig heri.

Granskningskomitéen

Presidentskapet innstiller til Stortinget å gjøre følgende vedtak om oppnevning av granskningskomité:

Under henvisning til partiernes fellesprogram henstiller Stortinget til Kongen å foranledige oppnevnt en komité til å undersøke Stortingets, Administrasjonsrådets og sivile og militære myndigheters forhold før og etter 9. april 1940.

Komitéens betenkning avøis til det nye storting som vedtar eventuelle forføyninger.

Komitéen bør ha myndighet til å innhente alle opplysninger som er nødvendige for undersøkelsen, herunder til å oppta muntlige forklaringer og til å kreve framlagt skriftstykker av enhver art, også hemmelige dokumenter fra offentlige arkiv.

Presidentskapet forutsetter at det ikke skulle være nødvendig for Stortinget å gi noe særskilt tillegg om bevilgning av de nødvendige pengemidler, da det anses innbefattet i kongens midlertidige fullmakt vedkommende terminen 1945—46.

Det varte lenge før denne komité ble nedsatt, alt for lenge, da det må være en forutsetning at så meget som mulig av dens granskningsresultater skal være kjent av folket før dette går til valg den 8. oktober. —

Høire forlanger her alle papirer på bordet. Vi ønsker full offentlighet om alle disse spørsmål.

—o—

Status

Jeg sitter med vår lille avis «Folk og Land» i hendene — og grubler. Denne bitte vesle «lappen» som kommer ut hver 14.-dag — er alt som er igjen av det Nasjonale Norge. Kunne de gode nordmenn få kverket også denne vesle gnist, var seiren fullbragt.

Den borgerlige fraksjon har sitt Norsk Telegrambyrå, med sine ferdigpakke de meninger å servere av. Arbeiderpartiets aviser har Reuter og Arbeidernes nyhetsbyrå å servere helt friske, ferdigpakke de nyheter og hetspropaganda fra. For den fullvoksne mann og kvinne er dette alt som er nødvendig, for disse tenker ikke. De har ikke engang lov å ha egne tanker, da blir de lyst i bann og blir kjettere. De eneste som idag tør tenke er noen få ungdommer, som spør etter sannheten om fortiden.

Skulle vi ikke av hensyn til disse gå inn for å øke bladet 50 pst. og få ut et nr. pr. uke med dobbelt så mange sider og la ungdommen få noen ungdomsspalter med svar på spørsmål og orientering om det vanvittige vanstyre som Norge har hatt før og iallfall etter 1930. Alle de andre aviser i landet, er mest interessert i å lyve seg ifra alle de generaltabber som er begått, skryt blandet med løgn og ønskedrømmer. De eneste som kan gi ungdommen de sanne opplysninger og forklare tingene, er vi med denne lille avis.

La oss nu ta et skippertak, kanskje ungdommen kunne hjelpe oss? Bestendig har ungdommen vært interessert i «hva har mor og far gjort for oss og etterlatt oss?» Dette kan vi trygt fortelle dem

(Forts. s. 22)

Baker til jul?

(Forts. fra side 14)

en ny bok hvert år. Og han virker også alltid like frisk og opplagt på å føre oss inn i villmarken. Årets bok er ellers noe annerledes enn vanlig. Det er dennegang mere mennesker enn dyr han skildrer, selvom bamse jo spiller en stor rolle i boken. Ellers er det en slektshistorie han beretter. Ikke akkurat så dyptpløyende når det gjelder menneskeskildringen, men vi følger ham gjerne i år som tidligere.

I SKYGGEN AV KINA

Harrison E. Salisbury: I skyggen av Kina. Cappelen.

Interessen blant Vestens folk for det røde Kina blir større og større, men det er vanskelig å gjøre seg opp en mening om dette gåtefulle og mektige land så motstridende som skildringene er.

Harrison E. Salisbury er en av veteranene i amerikansk politisk journalistikk, med bl. a. mangeårig opphold i Moskva som korrespondent for UP og New York Times, hvor han nu er sjefredaktør. Det stoff han legger frem i denne bok er naturligvis preget av forfatterens venstreradikale legning, men det er uhyre interessant når en vil gjøre seg opp en mening om det som foregår i det fjerne Østen. Salisbury har bereist Kinas naboland i nord og sør. Han har snakket med politikere og militære i Hong Kong, Thailand, Kambodja, Laos, India, Sikkim, Sibir, Mongolia og Japan og han har gjort sine egne personlige iakttagelser. Og dette legger han da frem i boken. Hans konklusjon er vel denne at Vesten — og i første rekke da USA — må komme på talefot med kineserne og komme frem til et tillitsfullt samarbeide med gigantnasjonen. Og det lyder jo både vakkert og fornuftig, men er kanskje lettere skrevet enn gjort. For er Kina innstillet på et slikt samarbeide i en tid da de store rasefronter avtegner seg skarper og skarper?

EFTERLATT BOK AV JOSEPH ROTH

Joseph Roth: Den stumme profet. Aschehoug.

Roth vil være kjent fra sin berømte bok «Radetzky-marsjen», som kom i norsk oversettelse i 1933, samme år som forfatteren rystet Tysklands jord av sine føtter. Han døde i Paris i 1939, men nu har det altså dukket opp et efterlatt manuskript. Og det har kanskje også spesiell interesse i år da en feirer 50-årsjubileet for den russiske revolusjon — blant annet meget energisk i fjernsynet. Romanen gir en slags idealisert skildring av Trotskij som representant for en intellektuell idé mot den terroristiske småborger Stalin, som vi også møter i romanen. Ellers skildrer jo boken de rotløse og hjemløse, vesentlig jødiske, intel-

lektuelle som stod bak revolusjonen. Og det var i sannhet en trist bande selv når den som her skildres av en åndsfelle.

NOVELLESAMLING

Noveller fra vår tid. I utvalg ved Ragnvald Skrede. Aschehoug.

En novellesamling preges naturligvis først og fremst av den som foretar utvalget. Og her i Norge er det av en eller annen grunn alltid en eller annen sterkt venstreradikal person som tar seg av saken, eller det vi kaller en «dagbladmann», noe som ikke bare betegner vanlig samfunnsbetonet venstreradikalisme, men også en tilhenger og fremmer av den kulturopplysning som preger vesterlandene. Skredes novellesamling er vel i så henseende hverken verre eller bedre enn lignende utvalg. Forlaget sier om den at «Det er lagt vekt på å finne underholdende fortellinger, basert på solid menneskekunnskap, gjerne med dramatisk handling, mot en bakgrunn av aktuelle samfunnsproblemer.» Og en lover ikke mere enn en holder selv om det ikke akkurat er de samfunnsproblemer boken behandler som etter vårt synspunkt er de vesentlige. Novellene er hentet fra mange land, de er velskrevne naturligvis og en leser dem med interesse. Og representative for det som slipper opp til overflaten i vår tid er de vel også.

GOD FOLKELIVSSKILDING FRA 1700-TALLET

Knut Hauge: Dei løynde kjeldene. Aschehoug.

Dette er en god bok, både som folkelivsskildring fra 1700-tallet, som menneskeskildring og som fengslende og spennende lesning. Knut Hauge skriver på et sikkert og sobert nynorsk som klær stoffet. Det er slike bøker vi tror spesielt ungdommen i vår tid kan ha godt av å lese fordi den er med på å knytte båndene med vår egen gamle kultur som holder på å drukne i overfladisk amerikanisme.

«Ulf kom ofte ihug eit ord som Silver Syale hadde sagt på Torfinslæget, om dei kjeldene som sprang klårare og friskare or den heimlege grunnen enn hjå framande klerkar og herrar. No skjøna han desse orda betre enn før, og han lærde å søkje saman med dei som ville ut av vankunna og villskapen og alt som høyrde trækåra til. —»

Og trækåra kan være så mangt og treng ikke ha sin rot i økonomiske forhold, ei heller i styreform.

GROTESKI!

Gunnar Lunde: Flukten fra en flukt. Aschehoug.

Forfatteren er en 23 år gammel lærer ved en ungdomsskole i Sta-

vanger og vi kan ikke annet enn synes litt synd på elevene hans. Hvis han da forer dem med samme slags tåkeprat som i denne boken. Selv sier han at det er «en samling modernistiske noveller med en eiendommelig, stemningsladet atmosfære, groteskrealistiske». Eller kanskje det er forlaget som sier det. Det er ikke mere «modernisme», ikke engang grotesk-realistisk, tiden trenger. For den har vi sannelig så nok av at det stikker en langt ut av halsen. Det er ellers synd at en begavet mann som Lunde går disse tåpelige veier, for han har utvilsomt stoff i seg til noe annet og langt bedre. For velskreven er boken hans.

NIETZSCHE OG NASJONAL-SOSIALISMEN

Helge Hultberg: Nietzsche. Aschehoug.

I Aschehougs «Søndagsbiblioteket» er det kommet en liten bok om Nietzsche av dansken Helge Hultberg, som forsøker seg på å «rehabiliterer» filosofen forsåvidt angår dette at han beskyldes for å være en av de grunnstener nasjonalsosialismen i dens tyske form bygget på. Forfatteren har de aller beste hensikter når det gjelder å tilpasse seg demokratiets ønsker i denne henseende, men vi kan ikke se annet enn at han kommer i skade for å underbygge påstanden om Nietzsche som nasjonalsosialismens åndelige far snarere enn å avsvkke den. Det han oppnår er imidlertid å skandalisere Nietzsches søster på beste måte og for en nydemokrat er jo det også noe. Imidlertid kan boken leses med utbytte også av folk som ikke kjenner synderlig til Nietzsche og som kortfattet og fyndig vil rette på dette. De blir ikke ført så meget på avveier når de bare er klar over utgangspunktet.

DR. BOMAN VIL VÆRE NY REFORMATOR

Thorleif Boman: Jesus, jødernes konge. Aschehoug.

Det er vel temmelig tvilsomt om dr. Bomans dissekering av Jesus er egnet til å fremme den tro som dog er det eneste mulige grunnlag for kristendommen. Men lærd er boken hans iallfall og hensikten er utvilsomt den aller beste.

Forlaget antyder ellers at det nærmest er en ny reformasjon forfatteren tar sikte på: «Alle dyptgående fornyelser av kristendommen er blitt til ved at kristenheten fikk se en ny eller lite påaktet side ved Jesus Kristus», og det hevder at «det har lyktes dr. Boman å påvise at det er en side ved Jesus som hittil ikke er tatt alvorlig av noen, nemlig at Jesus ville være jødernes konge eller Messias. Av omsorg for folket torde Det høye råd ikke overlata ham ledelsen, men angav ham isteden til Pilatus,

Drømmen —

(Forts. fra side 5.)

skjønneste gave barna får med på livsveien, minnene om julens gleder. Når jeg tenker på mitt barndomshjem i prestegården ved en vakker Vestlandsfjord, da er det som alt det opplevde blir sett under en høyere virkelighet og jeg kan høre englenes sang fra sfærenes tidløse verden: Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden blant godviljens mennesker.

Koestler har sagt: Den sjelkelige oppløsningsprosess og indre forfall er tydelig å merke i vestens samfunn, mennesker virker som de er slått med blindhet, de vandrer mot tvang og krise, men roper på fred og fridom, rettferdighet og rettssikkerhet.

Kun ett kan redde verden. Det er å følge Jesus Kristus. Den enkelte må fylles i sitt hjerte av hans ånd som er en soning for våre synder. Han sa: Min fred gir jeg Eder, ikke som verden gir, gir jeg Eder. En stor profet som de skriftlærde og yppersteprestene slo ihjel i 1945, sa før sin død: Man har tidligere ment at det hinsidige var det virkelige Gudsrike, men at man mer og mer kommer til at Guds rike skal skapes her på jorden. Men redningen for verden er å få det åndelige grunnlag for Gudsriket i praksis. Det er aktiv nestekjærlighet.

Måtte vår daglige bønn derfor bli Fader vår, hvor bi ber: Komme Ditt rike. Da er vi med i sfærenes og universets lovsang: Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden i blant godviljens mennesker. Og drømmen blir realitet. Så du og jeg kan i sannhet syng:

som lot ham henrette som opprører».

Og dermed er da både jødernes høye råd og folket som ropte Korsfest, Korsfest befriet for all skyld. Og det var kanskje hensikten?

Her er han da også i god overensstemmelse med Paulus, som fordi han var en av de jødiske forfølgere av de kristne hadde behov for å dæve samvittigheten ved å sette en strek over den historiske Jesus som hans feller slo ihjel og erstatte ham med den overjordiske, oppstandne Frelser.

Den kristne kirke tydet, som Paulus, Jesu skikkelse utelukkende religiøst, og så i Jesus bare Frelseren og menighetens Herre. Men her vil da dr. Boman bryte nye veier og gjenopprette den historiske Jesus, hvis kall her på jorden han hevder omfattet langt mer, for han hadde et budskap til samfunnet om alle livets områder.

Dette viser dr. Boman i denne boken, sier forlaget, og mener at den utvilsomt vil vekke oppsikt og skape debatt.

Og derfor så synger vi alle hans pris og holder vår høytid med glede, en gang skal vi samles i Guds paradisi og frem for Hans trone få trede.

Og med dette vil vi ønske hverandre God Jul.

Hans Egede-Nissen

Status —

(Forts. fra s. 21)

om, både den historiske side av saken og den økonomiske. I 1930 skrev vi opp den norske krone til pari kurs for å legge et grunnlag for fremtiden. Ikke nok med en pari krone, men en gullbeholdning som hadde en verdi bak seg, med 100 pst. kjøpekraft. Men gleden varte kort, fordi det vanstyre og den mangel på handlekraft som Bondepartiet administrerte med, overlot styret til en kommunistisk arbeiderregjering, som førte landet ut i krig og ulykker. De 30 mørkeste år i landets historie. Da de en dag sto med ryggen imot veggen, rømte de landet og tok gullbeholdningen med seg som lomme-penger. Det kjempeløft som landet tok i 1930 med kronen, ødela arbeiderpartiet på 7 år, slik at krona i 1946 var verd 26 øre. Det vil si at alle sparekonti og fonds ble konfiskert til en fjerdedel i kjøpekraft. Gjeldsbyrden på landet øket og landets skoger ble ribbet for tømmer. Da tilsist et amatørstyre fikk landet ut i krig og okkupasjon, så rømte de vekk fra ansvaret.

Dette og meget til burde ungdommen få ordentlig greie på. Vi skylder vår ungdom den hele og fulle sannhet, og den er det bare vi som kan gi dem.

Du ungdom som er så fri

EN GLIMRENDE JULEPRESANG

må da SOLBRISBOKEN være. Rent bortsett fra at den er spennende og underholdende, godt skrevet og godt illustrert, vakkert innbundet og passer for alle aldre, så leverer vi av restopplaget så langt det rekkes boken for den latterlige billige pris av kr. 10.—. Bestill den strakt! Sendes portofritt mot forskuddsbetaling.

FOLK OG LANDS BOKTJENESTE

Boks 3214/Sagene — Oslo 4
Postgiro 164 50

Opposisjonell ministersønn —

retningsmenn som samarbeidet med denne.

På s. 24—25 skriver han at Undersøkelsskommisjonen av 1945 (UK) har ikke fått klarhet i denne sak. Den har ikke skaffet seg alle tilhørende vitneutsagn og heller ikke det tilstrekkelige skriftlige materiale for en korrekt bedømmelse.

På side 26 ser vi at emigranthenes innbyrdeskrig i London begynte straks. Det heter således i et brev fra Conradi til Vogt etter et møte på legasjonen i London 18. april 1940: «Se så, nå fikk vi da hull på de to byllene» (Colban og Hysing).

«Den byråkratiske sjel»

Side 35: — «Den flittige øyentjener har vanligvis bedre chanser til forfremmelse enn den selvstendige funksjonær med evne og tilbøyelighet til å handle på egen hånd.

Colban er ganske sikkert en av de beste sekretærer og ekspedisjonssjefer norsk utenriktstjeneste noensinne har hatt. Hans evne til å «eksperdere» var fenomenal. Han er ganske sikkert også en av de sletteste ambassadører tjenesten har vært belemret med. Hans redsel for å bevege seg utenfor opptrukne sirkler nærmet seg det psykopatiske — hevder Vogt. Han (C) hugget skånselsløst ned på en manglende prikk over en eneste i.

Det kan ikke sees at Vogt omtaler den fatale tonnasjeavtalen med England av 11. nov. 1939, men han skriver iallfall på side 60 at på sjøen hadde vi faktisk vært i krig siden september 1939 og de seks første måneder etter den 9. april førte med seg et betydelig fall i antall dreppe og savnede sjøfolk sammenlignet med det halvår som var gått forut. (!)

«Man måtte ikke uten videre avvise de tyske krav»

Emigrantene og etterpåkloke så ikke langt utover sine egne sirkler. De hadde tildels forsettlig «entfremdet» seg fra det forlatte og okkuperte norske folks problemer! Dette resulterte som kjent i nedsettende dommer over folk som hadde bedre kjennskap til hvor skoen

at du tør lese dette, fortell dine kamerater sannheten og hvor de kan få sine spørsmål besvart.

Du skal kjempe for sannheten og den skal seire!

Din arv blir ellers 50 pst. skatt og gjeldsslave for livstid.

Derfor trenger du også bladet!

Optimist

trykket enn de som hadde rømt fra sine plikter mot folk og fedreland. Det heter således hos Benjamin Vogt på side 85:

UK av 1945 feller en hard dom over statsrådene J. L. Mowinckel og Anders Frihagens mangel på nasjonal holdning. Den sier (bd. I, s. 292): «Til slutt er det grunn til å peke på at Presidentskapets linje i junidagene lenge fikk en viss tilslutning fra den norske legasjon i Stockholm og de to daværende regjeringsmedlemmer, statsrådene Mowinckel og Frihagen... det synes naturlig at de to statsråders oppfatning hadde fått konsekvenser for deres stilling som medlemmer av Nygaardsvolds regjering.»

Sommeren 1940 hadde vi som var kommet ut, et felles (?) problem med alle som var igjen hjemme, nemlig det at vi måtte søke å orientere oss i retning av en samlet fast nasjonal holdning. Det var uunngåelig under disse omstendigheter at noen var mer nølende enn andre og noen mer engstelige. Men særlig grunn til å være redde hadde jo ikke de som befant seg i Stockholm. (makan!)

Fra midten av juni til midten av september 1940 formelig bombarderte legasjonen i Stockholm legasjonen i London med telegrammer hvis gjennomgangstema var at man måtte ikke uten videre avvise de tyske krav. Enkelte henvendelser var undertegnet av ministeren og legasjonsråden i Stockholm, andre også av statsrådene Frihagen og Mowinckel. Noen var forfattet på eget initiativ, andre var videreforsendelse av defaitistiske meldinger hjemmefra.

En av de verste — fortsetter Vogt — blant de siste ble sendt fra Stockholm 26. juni og mottatt i London den følgende dag. Den begynner slik (side 86):

«Frihagen ber meddelt Nygaardsvold følgende sammendrag beretning fra fungerende partisekretær (Trygve) Bratteli til herværende partifolk.» Det blir nevnt at de tyske krav er behandlet i flere møter i sekretariatet og partistyret og at man fant å måtte godta det tyske diktatet. — «Når Frankrike måtte kapitulere, måtte en spørre seg sjøl hvilken makt vi hadde til å avvise tysk diktat... Det står for meg (Bratteli) som grunnleggende realitet at norske folk ikke hadde makt eller mulighet til å avvise diktatet. Overfor denne realitet kom jeg til resultat at når galt var, var det best at folket tok mot nederlaget mest mulig samlet.»

Men Benjamin Vogt fremturer i å slå seg selv til ridder på sin emigrantuvitenhet om de faktiske forhold i Norge og fortsetter sin nedsettende og uridderlige agitasjon mot folk som var rettskafne og visste bedre:

Avgjørende for belysning av de to statsråders holdning var et telegram sendt fra Stockholm den 1. juli og mottatt i London samme dag. «Frihagen og Mowinckel henstiller,» heter det her, «at man nøye overveier Presidentskapets henvendelse før denne blir besvart.» Hva de to statsråder i realiteten tilrådet, var at den konge i hvis råd de satt, skulle abdisere på tysk forlangende. (Vogts uttalelse her viser at han ikke har satt seg inn i Presidentskapets motiver og Norges hele situasjon dengang. A.L.)

Videre Vogt: Og for å banke det inn telegraferes det dagen etter (2. juli) med fire underskrifter (Wollebæk, Bull, Mowinckel, Frihagen) om «dyp skuffelse over Englands brudd på løfter», «flukten fra Nord-Norge etter flutken fra Åndalsnes», «brente byer og steder overalt i fluktens spor», «den mot Norge ubønnhørlige britiske blokade», «voksende tvil om Englands evne og vilje til å beskytte Norges interesser», osv. osv.

«Derfor må det regnes med at mentaliteten i Norge er påvirket siden april, da det tyske overfall brente alle sinn og man ennå trygt stolte på Englands store løfter.»

Hvis denne passus overhode har noen mening, må det bety at herene Mowinckel og Frihagen mente at det tyske overfall ikke lenger brente norske sinn, angivelig på grunn av Englands store løftebrudd.

At enkelte hjemme viste seg å være noen knehøner, kan med litt velvilje tilskrives det press de var utsatt for og de vanskelige forhold de levde under. Men Mowinckel og Frihagen oppholdt seg som frie menn i et fritt land, og de var medlemmer av den selv samme regjering som hadde erklært at den ville føre kampen videre med alle til rådighet stående midler.

Videre den heroiske Benjamin Vogt: Kunne deres handlemåte unnskyldes? Den kunne ikke. Men Nygaardsvold tok dem over til London, lot dem fortsette som statsråder. — Frihagen helt til krigens slutt — og gav dem sin støtte og tillit. Såvidt Vogt.

*

FEDREKULT —

(Forts. fra s. 12)

ussa, og sume var mest kovna».

Når vi så spør om årsaken til denne usedvanlige endring i huslivet på selve festnatten, får vi til svar at den kvelden måtte ingen ligge i sengene. De skulle stå rede til de besøkende. Et sted på Sunnmøre flyttet folket ut på stabburet rett julekvelden og lå på flatseng der. Inne i stuen ble der bredd frisk halm på gulvet, likeså ble sengene redd til de døde. Dette er et særdeles klart minne som altså går helt opp til nåtiden. Og så andre steder har man visst å fortelle at de avdøde slektninger kommer på gjesting i julen, og da skal de ligge godt.

Over hele landet uten unntagelse har det vært skikk og bruk å dekke bordet og la det bli stående med julekosten i en eller flere dager. Alt det beste huset kunne by på av

Ja, den kritiserte Johan Nygaardsvold var en rumslig mann og på mange måter en ækt trønder med sjelsadel! Dessuten hadde han lest og studert på egenhånd så meget at han var klar over alt det han ikke visste! Herunder sorterte sikkert bakgrunnen for Trygve Bratteli, Frihagens og Mowinckels innstilling til de faktiske forhold i det okkuperte Norge, f. eks. 3 til 400 000 væpnede tyskere som av vestmaktene var blitt lurt til en preventiv besettelse av landet.

Vi kan ikke finne noe tiltalende i eller rettferdig i at Benjamin Vogt som faktisk og praktisk var blitt bragt i sikkerhet — juggler såpass om «krig». Skjer dette tulleprek mot bedre vitende? Han må da kjenne det offisielle verk utgitt i London 1942: «**NORWAY. A Handbook compiled by The Royal Norwegian Government.** Her meddeles: «**The military capitulation was effected on 10th June, 1940.**» Og at de fortsatte kampen, utenfor Norges grenser «**as free spokesmen for the Norwegian people's national rights.**»

Man kan ikke både internasjonalt proklamere militær kapitulasjon 10. juni og samtidig «fortsette krigen». Dette bedrag må nu opphøre. Det har tjent sin hensikt: å få forsåvidt uskyldige mennesker dømt som krigsforrædere.

Likeledes finner vi det unfair at herr Vogt som ikke delte det norske folks kår under okkupasjonen — søker å slå politisk mynt på daværende sekretær Trygve Bratteli's ovenfor refererte velgrunnede og realitetsbente standpunkt. —

A. L.

mat og drikke stod da stadig fremme. Familien selv holdt sitt julemåltid først, og siden ble der dekket på nytt til et stående julebord.

Da dekingen inne forsvant, spredte likevel julekosten seg rundt omkring på gården fra kjelleren, hvor «kjellarmannen» fikk den, til tuntreet eller en helle, hvor tussen, vetten eller haugebonden nøt godt av den, og til slutt til låven hvor den ble nissens julekost. Selve høydepunktet ved besøket er mottagelsen og måten hvorpå julemåltidet avvikles ansikt til ansikt med det usedvanlige tillegg til husholdningen.

Det velvillige sinnelag overfor ens egne avdøde får mange uttrykk, således forbudet mot å låse døren juleaften. Selv stabbursnøkkelen skal stå i døren, så ingen skal føle seg utestengt som vil inn. Ellers var jo alt låst og lukket.

Fra Ryfylke har man en utvisket form med å by «tomtekadlen» velkommen. Mannen på gården stiller seg foran bordet etter at døren er slått opp og sier: «Kom her inn gilde tomtkadl!» Med det samme smetter de andre ut for at tomtekallen skal få ete i fred. Men den opprinnelige form har vel vært mere hjertelig enn den tørre og formalistiske innbydelse som refereres her. I sin opprinnelige form må måltidet ha foregått som fellesmåltid. For da var det ikke en trengende og forsulten flokk av frosne stakkarer som kom til gårds, men stolte åndeskarer i mektig følge, ført av navngjetne menn og kvinner med rang i den annen verden. De kom med lykke, rikdom og fruktbarhet for folk og fe, med hjelp og beskyttelse på årets farligste tid, da mørket var tettest og solen lengst borte.

Så langt fra å være fryktet må vi tenke oss at det var med forventning man tok imot dem. Der var blandet frykt og age i forventningen, men det var jo helt naturlig når så usedvanlige vesener kom like inn i huset, satte seg ved bordene og lå i sengene. De kom jo dog fra ukjent sted og førte det selvsomme og mystiske med seg.

Uten tvil ble det første minne ved julebordet drukket for de gjeveste av de bortgangne fedre, og siden fulgte de andre etter. De norske deltagere gjorde ikke som sydeuropeerne, helte drikken ut, de helte den med lyst i sine egne struper, som derfor også sjelden var tørre i denne tid. Men i beruselsen og oppløftelsen så de sikkert også en del av den religiøse opple-

(Forts. s. 24)

Hvit verdensrevolusjon

(Forts fra side 11)

Europeisk dekadanse

Som europeiske sosialister har vi opplevet:

- utdrivningen av de tyske arbeidere og bønder fra (det virkelige) Øst-Tyskland,
- utdrivningen av de franske arbeidere og bønder fra Algerie og det øvrige Nordafrika,
- utdrivningen av de italienske arbeidere og bønder fra Libya, Tunis og Ethiopia,
- utbredelsen av all slags raseblanding, som i siste konsekvens må føre til utsluttelse av den hvite rase: for den farvede rasisme er altså raseblanding fullstendig konsekvent. På slutten av den ville raseblandingen vil det bare finnes den svarte rase. De hvite folks skjebne ville dermed være beseglet!
- Prostitusjon, forbrytelser og homoseksuell dekadanse i stigende grad blant alle hvite folk, ødeleggelse av de hvite folks ungdom gjennom dekadanse og pasifisme, den hvite legger sverdet ned, den farvede tar det opp!
- dekadanse i de europeiske kirker. I Rotterdam ble for kort tid siden to homoseksuelle menn katolsk «viet» i en «Sondermesse»! («Carrefour», Paris, 9. aug. 1967)

Nødvendig er en revolusjonær bevegelse av hvite folk, med henblikk på å revolusjonere verden med dens opprettholdelse og utvikling som siktepunkt:

- mot dekadanse og 5. kolonne som politisk destruksjon,
- mot den farvede rasisme («raseblanding til opprettelse av den farvede enhetsrase») og farvet imperialism,
- for positivt internasjonalt samarbeide på basis av nasjonal og sosial rettferdighet,
- for kamp mot hungeren.

Til bekjempelse av den verdensomspennende raserevolte er den planetariske revolusjon nødvendig. Dens mål kan bare være det som Oswald Spengler i «Jahre der Entscheidung» forutså. Betydningen av de østlige og mediterrane randområder blir derved synlig: for ut fra randområdene blir Europa fundamentalt truet. Den vesteuropeiske politiske sammenslutning blir påtregende, den gir Østeuropa inkludert Sovjetunionen mulighet til tilslutning i den epoke som er i emning, hvor under Pekings ledelse de farvede

ENIG!

En kjent sovjetisk historiker har i en bok som nylig er utgitt i Sovjet-Samveldet i-gjen kastet frem forslaget om at de skandinaviske land skal danne en nøytral forsvarsunion. Det er et mulig alternativ til NATO, skriver Aleksander Kan i sin bok om de skandinaviske lands utenrikspolitikk under den annen verdenskrig.

Som våre lesere vil vite har FOLK OG LAND hevdet det samme syn i årrekker. Og opprettholder vi vårt forsvarsbudsjett som nu, så blir det noe å forsvare seg med også.

*

UTROLIG

Det høres nesten utrolig ut, men en domstol i München har faktisk dømt de to israelere vi nevnte tidligere til tre måneders fengsel for innbruddet hos den avdøde Ge-

FEDREKULT

(Forts. fra s. 23)

velse. Hele laget følte seg løftet og båret av store stemninger og av følelser som til daglig var ukjente, men som hadde rot i slektens felles-eie og samhug. Måltidet var således rituelt bestemt og foreskrevet. Men det var vel her som ellers i livet, til å begynne med en hel del formelt vesen, men til slutt temmelig løssluppent. Med samdrikk og samspising fulgte så samvær under samme tak julenatten i den tid da denne tro og skikk stod ved makt. Vi kan tenke oss hvilken ny stemning som må ha fylt huset under slike forhold. Lufta må ha vært mettet av det selsomme og høytidelige inntrykk. Mange eller få av de bortvandrede var der i stuen, de så igjen sine egne, de kjente seg igjen, og de hygget seg. De vil belønne gårdens folk med rike og gode gaver for det år som kommer. Slik må vi forestille oss stemningen etter den intensitet hvormed julen har vært feiret og det inntrykk feiringen har etterlatt i folkeminnet.

raser kommer til å gå til storm på Europa mellom Sibir og Portugal.

Den militære orkan forbedrer seg i dag politisk. Bare et blikk som er sløvet gjennom ideologiske briller kan misforstå voldsomheten i de tegn som er kommet til uttrykk.

*

stanosjef Heinrich Müllers hustru. Riktignok kunne ikke retten finne det bevist at de handlet på vegne av andre enn seg selv og de slapp derfor å bli dømt for «sammenvergelse», noe som ville ha ført til langt strengere straff. Men så gikk da aktoratet selv i sissen for denne elskverdige vurdering. Mannen bak det hele er som kjent ikke bundestysker og han ble naturligvis ikke engang mistenkt — offisielt da.

*

ELLERS

har en jo påny hatt klappjakt i verdenspressen og i verdenspolitiet, både det offisielle og det overnasjonale, på avdøde Gestaposjef Müller. Han dukker som kjent til stadighet opp i de forskjellige land. Noen ganger er han høyt på strå i østblokken, andre ganger er han i Egypt og så i Sør-Amerika. Og hver gang hyler pressen opp om å få ham for retten og gjøre ham enda dødere enn han er. Etter at Wiesenthals dokumentasjonssenter hadde dokumentert at han hadde millioner, for ikke å si milliarder til sin rådighet av et nazistisk spøkelsesfond, slo man kloen i en sør-amerikansk kramkar og påstod at han var Müller. Etter en ukes forløp bukket man ham ut av fenslet igjen mens alle menneskejegerne både i Israel, Bundestyskland og Østerrike skar tenner. Og så går da iakten videre. Hvor dukker avdøde opp neste gang?

*

«— EINE GRAUSAME SALBE»

Fra å være et område omtrent på størrelse med Telemark fylke, har det imperialistiske Israel gjennom sin «lyn-krig» nu tredoblet sitt rike. De prosemittiske ovasjoner i vår «frie» del av verden kjenner ingen grenser og israelerne selv ikke bare skrvtter av hvordan de be-ante angrepskrioen, men de har allerede be-ant å slå om seg med begrepet «Stor-Israel». Dessuten erklærte statsminister Eshkol at selv ikke de nuværende grensene skulle være uforanderlige. Det er vel tvilsomt om han hadde noen forestillinger om at de skulle kunne gjøres snevrere, da han sa det.

De eneste som later til å våge et utfall mot det nu så mektige «utvalgte» folk er russerne, og ikkje skjønner vi at de tør. Men pressebyrået Novosti tok kraftig til gjen-

mæle mot den zionistiske imperialismen, hvis «resurser var større enn selveste Mafias», som det ble uttrykt i den russiske pressen. «Staten Israel og dens herskere er bare en liten partner i denne gigantiske zionist-trusselen. Men zionistene spiller hovedrollen når det gjelder å knytte de amerikanske, vest-tyske, britiske og andre monopolister sammen med de israelske militarister», het det blant en masse annet.

*

SLARAFFENLAND?

Vi leser at staten Kuwait på den arabiske halvøy er verdens rikeste land. Der er telefon gratis, likeledes skolene — og skoleungdommen får lommepenger av staten. Dessuten skal gjennomsnittsinntekten hos de nesten 500 000 innbyggere ligge på ca. 20 000 kroner i året. Og det er netto, for folk betaler ikke skatt i Kuwait. Det var kanskje en tanke at våre mange reisende ambassadører i velferd, samt alle de som er så emsig opptatte med å lære andre folkeskikk, at de tok seg en liten tripp nettopp dit. Kan hende at de kunne lære et og annet selv også. Det hele kan sikkert føres på u-hjelnskontoen.

*

DET ER JO BARE SIMPELT DEMOKRATISK FLERTALL

Det er blitt skrevet mye stvggt om det hvite «mindretallet» i Sør-Afrika, hvordan de bestialsk betvinger de stakkars fargede. Som med det meste av det andre vi serveres av løn om tilstandene i Sør-Afrika, er også denne matematikken forfusket. De hvite utgjør den absolutt største enkeltgrunne i landet med sine 3,5 mill. mennesker. Dertil kommer 1,5 mill. bastarder og ca. 600 000 indere. De ca. 12 mill. negere er fordelt på minst 7 forskjellige nasjonaliteter med ulike sprog, religioner, tradisjoner og rasemessig bakgrunn. Den største gruppen her utgjøres av Xhosaene, som teller 2 mill. mennesker, tett fulgt av zuluene. Ingen av gruppene vil finne seg i å bli kontrollert og regjert av representanter for noen av de andre, og ikke kan de bli enige om hvilket av sprogene som skulle være det offisielle. Det de helst vil, er å bo for seg selv — hvilket de også får lov til, og hvilket de også gjør. Nu forstår man kanskje

letterer hvorfor flere av de fargedes egne talsmenn selv går inn for apartheid.

MINNEFEST FOR BRITISKE KONSENTRASJONSLEIROFRE

På kirkegården til konsentrasjonsleiren i Mondeer/-Transvaal var nylig etterkommerne etter de der myrdede samlet for å minnes de 26 000 kvinner og barn som måtte dø i britiske konsentrasjonsleire under boerkrigen. Professor Weiss sa i sin minnetale bl. a.: «Hvis vi glemmer de ubehagelige kjensgjerninger i vår fortid så glemmer vi de viktigste hendelser i boernes historie. De tusener av graver her er et taust bevis på våre fiender, engelskmennenes seier ved århundreskiftet. Et annet land hadde konsentrasjonsleire i siste krig, og de som hadde organisert dem ble dømt til døden som kriminelle. Men de kriminelle som forsyndet seg mot afrikaner-folket blir ikke betraktet som kriminelle.»

PUKKVERK

Ønsker å kjøpe brukt, komplett pukkverk. Enkelte komponenter til slikt anlegg har også interesse.

Eks. anv.

ORD FOR DAGEN

Det gives ikke det demokrati, som ikke forsøker å skjule sin nakenhet, med et parlamentarisk fikenblad.

Arnold Toynbee

NESTE NUMMER

av FOLK OG LAND kommer lørdag 6. januar 1968. Husk å ordne med abonnementsfornyelsen i mellomtiden!

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår i Skandinavia
Utlandet kr. 25,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgiro nr. 16 480.

Utgiver A/S Folk og Land
Viking Boktrykkeri